

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE
GOZDNE VIRE

Tina NOČ

**ZASNOVA NAČRTA ZA ZASEBNO GOZDNO
POSEST GLEDE NA PRIČAKOVANJA LASTNIKOV**

MAGISTRSKO DELO

Magistrski študij – 2. stopnja

Ljubljana, 2015

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Tina NOČ

**ZASNOVA NAČRTA ZA ZASEBNO GOZDNO POSEST GLEDE NA
PRIČAKOVANJA LASTNIKOV**

MAGISTRSKO DELO
Magistrski študij – 2. stopnja

**THE FORM OF PRIVATE FOREST PROPERTY PLAN ACCORDING
TO FOREST OWNER EXPECTATIONS**

M. Sc. THESIS
Master study programme

Ljubljana, 2015

Magistrsko delo je zaključek študija na 2. bolonjski stopnji Gozdarstvo in upravljanje gozdnih ekosistemov na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Anketa je bila opravljena med lastniki gozdov na gozdnogospodarskem območju Bled.

Komisija za dodiplomski študij Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire na Biotehniški fakulteti je dne 15.02.2013 odobrila naslov magistrske naloge in za mentorja imenovala prof. dr. Andreja Bončino, za recenzenta pa prof. dr. Jurija Diacija.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Podpisana izjavljam, da je magistrsko delo rezultat lastnega raziskovalnega dela. Izjavljam, da je elektronski izvod identičen tiskanemu. Na univerzo neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravici shranitve avtorskega dela v elektronski obliki in reproduciranja ter pravico omogočanja javnega dostopa do avtorskega dela na svetovnem spletu preko Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete.

Tina Noč

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Du2
DK	GDK 62+682(497.4)(043.2)=163.6
KG	zasebna gozdna posest/lastniki gozdov/gozdnogospodarsko načrtovanje/velikost posesti/vsebina načrta/oblika načrta
KK	
AV	NOČ, Tina
SA	BONČINA, Andrej (mentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2015
IN	ZASNOVA NAČRTA ZA ZASEBNO GOZDNO POSEST GLEDE NA PRIČAKOVANJA LASTNIKOV
TD	Magistrsko delo (magistrski študij – 2. stopnja)
OP	VIII, 44 str., 7 pregl., 7 pril., 19 vir.
IJ	sl
JJ	sl/en
AI	

Načrt za zasebno gozdno posest je pripomoček, ki je namenjen lastnikom gozdov pri gospodarjenju. Namen naloge je ugotoviti, kakšen načrt (obseg, oblika in vsebina) se zdi najbolj uporaben lastnikom. Želje lastnikov smo ugotavljali z 18 lastniki po delfi metodi v dveh krogih. V prvem krogu smo z vprašalniki izvedeli, katere vsebine si lastniki želijo v načrtu in v kakšnem obsegu naj bi le-te bile. Upoštevajoč rezultate vprašalnikov smo pripravili tri vzorčne načrte in v drugem krogu z lastniki presojali, kako dobro smo z načrti zadostili njihovim pričakovanjem. Lastniki nimajo enotnih stališč glede vsebine, obsega in oblike prikazov informacij. Vsebine, ki so nujen del vsakega načrta, so: gojitveni načrt, odprtost gozda in možnost gradnje novih prometnic, ekonomska presoja, kartni del, informacije o lokaciji posesti, natančnih mejah parcel in njihovih velikostih, stanju sestojev, omejitvah pri gospodarjenju, primernih drevesnih vrstah na rastišču, lesni zalogi in prirastku. Glede ostalih vsebin so lastniki neenotni. Neenotni so tudi glede vprašanja, ali je ustrežnejši način prikazovanja vsebin s slikovnim prikazom, preglednicami ali opisno. Načrt mora biti kratek, a detajlen. Biti mora zapisan in natisnjen, del lastnikov bi ga želel tudi v elektronski obliki. Mnenja glede načrta so preveč neenotna, da bi lahko zasnovali takšnega, ki bi ustrezal vsem lastnikom.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN	Dn2
DC	GDK 62+682(497.4)(043.2)=163.6
CX	private forest property/forest owners/forest management planning/property size/content of plan/design of plan
CC	
AU	NOČ, Tina
AA	BONČINA, Andrej (supervisor)
PP	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
PB	University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Forestry and Renewable Forest Resources
PY	2015
TI	DESIGN OF PRIVATE FOREST PROPERTY PLANS REGARDING TO EXPECTATIONS OF THE OWNERS
DT	M. Sc thesis (Master study programmes)
NO	VIII, 44 p., 7 tab., 7 ann., 19 ref.
LA	sl
AL	sl/en
AB	

Private forest property plan serves to forest owners as a tool in management. The purpose of the project is to determine what should be the extent, form and content, taking into account the wishes of the owners. These were determined by 18 owners in two rounds with the delphi method. In the first round we used the questionnaires to find out what content forest owners want to have in the plan and to what extent. Considering the results, we have prepared three sample plans for one property, and in the second round we assessed with owners how well those plans meet their expectations. Different owners do not have the same view on the content, extent and form of displaying the information. The contents, which are a necessary part of every plan, are silvicultural plan, forest openness and the possibility of building new forest traffic ways, economic assessment, the map works, the information of the location of the forest property, accurate parcel borders and their sizes, the state of the stands, the restrictions at management, on the appropriate tree species on the site, on the growing stock and increment. As regards to the other content owners are not unanimous. They also have mixed feelings on the issue of whether the most appropriate way of displaying content is an image display, spreadsheets or a written form. The plan must be short, but detailed. It must be in a written form, for some of the owners in combination with the electronic form. Opinions on the plan are too diverse for one plan to be suitable for all owners.

KAZALO

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA.....	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO.....	V
KAZALO PREGLEDNIC.....	VII
KAZALO PRILOG	VIII
1 UVOD	1
2 PREGLED DOSEDANJIH RAZISKAV	4
3 CILJ NALOGE IN DELOVNE HIPOTEZE	8
4 METODE DELA	9
4.1 OPIS SODELUJOČIH LASTNIKOV	9
4.2 PRIPRAVA ANKETE IN PRVI KROG DELFI METODE.....	10
4.3 IZBOR VZORCA LASTNIKOV GOZDOV	11
4.4 IZVEDBA PRVEGA KROGA	11
4.5 ANALIZA PODATKOV PRVEGA KROGA	13
4.6 IZDELAVA VZORČNIH NAČRTOV	14
4.7 PRIPRAVA DRUGEGA KROGA.....	15
4.8 IZVEDBA DRUGEGA KROGA.....	15
4.9 ANALIZA REZULTATOV DRUGEGA KROGA	15
5 REZULTATI	17
5.1 ODNOS LASTNIKOV DO GOSPODARJENJA S SVOJIM GOZDOM.....	17
5.2 KAKŠEN NAJ BO NAČRT ZA ZASEBNO GOZDNO POSEST?.....	18
5.2.1 Obseg in oblika načrta	18
5.2.2 Vsebina načrta	19
5.3 SI LASTNIKI ŽELIJO NAČRT ZA SVOJO GOZDNO POSEST?.....	23
5.4 VZORČNI NAČRTI	23
5.5 SKLADNOST REZULTATOV PRVEGA IN DRUGE KROGA.....	26
5.6 KAKO SMO ZADOSTILI PRIČAKOVANJEM LASTNIKOV?.....	27
5.7 RAZLIKE V ODNOSU DO NAČRTOV GLEDE NA SPLOŠNI PROFIL LASTNIKOV	32
6 RAZPRAVA	34

6.1	VSEBINA NAČRTA	34
6.2	OBSEG IN OBLIKA NAČRTA	36
6.3	KAKO SMO ZADOSTILI PRIČAKOVANJEM LASTNIKOV?.....	37
6.4	RAZLIKE MED LASTNIKI GLEDE NJIHOVIH PRIČAKOVANJ OD NAČRTOV	37
7	SKLEPI	39
8	POVZETEK	40
9	VIRI	42
ZAHVALA		
PRILOGE		

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Socialno- ekonomski tip gospodinjstev in nasledstvo	10
Preglednica 2: Pomembnost vsebin, izražena v frekvencah odgovorov in s povprečno oceno.....	20
Preglednica 3: Razpoložljivost in koristnost informacij.....	22
Preglednica 4: Vsebine, ki so vključene v načrte A, B in C.....	25
Preglednica 5: Primernost prikaza posameznih vsebin v načrtih A, B in C ter vključitev teh v načrt	28
Preglednica 6: Število odgovorov pri posamezni oceni načrtov A, B in C	31
Preglednica 7: Število odgovorov glede želje po načrtu za zasebno gozdno posest glede na spol, izobrazbo, socialno- ekonomski tip in nasledstvo	32

KAZALO PRILOG

Priloga A: Vprašalnik prvega kroga – individualni prvi del	46
Priloga B: Vprašalnik prvega kroga – individualni drugi del.....	48
Priloga C: Vprašalnik prvega kroga – skupinski tretji del.....	54
Priloga D: Načrt A.....	56
Priloga E: Načrt B	62
Priloga F: Načrt C.....	77
Priloga G: Vprašalnik drugega sklopa.....	104

1 UVOD

Ena od značilnosti slovenskih gozdov je pestra lastniška struktura. Kar 75 % gozdov je v zasebni lasti, ki jo zaznamujeta velika razdrobljenost in velik delež solastništev. Zasebni gozdovi, predvsem kmečki, so bili relativno majhni in razdrobljeni že od njihovega nastanka, kasneje se je proces drobljenja še nadaljeval na račun dedovanja, prodaje gozdnih zemljišč, preusmeritev kmetij, gradenj in podobno (Winkler, 1994).

Današnje stanje lastništva zasebnih gozdov zgovorno opišejo podatki iz leta 2010: okrog 313.000 je zasebnih posesti, ki jih ima v lasti 461.000 zapletenih solastniških razmerij na dobrih 800.000 ha gozdnih površin. Tako je povprečna posest velika okrog 2,5 ha in še ta je v povprečju razdeljena na dva do tri dele. 88 % posesti je v lasti prebivalcev Slovenije, 48,7 % lastnic je žensk, ki imajo v lasti 38,4 % vseh gozdov. Visoka je tudi povprečna starost lastnikov, to je 58 let pri moških in 62 let pri ženskah. Število posesti se še vedno povečuje, predvsem tistih v kategoriji velikosti do 1 ha, zmanjšuje pa se število kmečkih gospodinjstev. Družinske kmetije imajo v lasti le še tretjino vseh zasebnih gozdov (Medved in sod., 2010).

V primerjavi z drugimi kmetijskimi panogami je gozdarstvo obremenjeno z dolgimi proizvodnimi dobami in zahteva dolgoročno gospodarjenje. Koristi vlaganj v gozdove danes bodo večinoma deležne šele naslednje generacije, kar je vsekakor slabost pri motiviranju lastnikov za intenzivnejše gospodarjenje. Takšna lastniška in posestna struktura, kakršna je trenutno v Sloveniji, pa pomeni še dodatno oviro pri gospodarjenju z gozdovi. Nekmečki posestniki imajo večinoma posesti velike do 5 ha in jim ne predstavljajo pomembnega vira dohodka, zato na posesti niso navezani in za delo v gozdu tudi niso pripravljeni, usposobljeni in opremljeni. Takšni gozdovi so zaradi pomanjkljivega gospodarjenja tudi slabše ohranjeni in manj kakovostni, lastniki pa pri individualni prodaji gozdnih lesnih sortimentov iz takih gozdov dosegajo slabše ekonomske rezultate (Winkler, 1994).

Vsa ta dejstva pomembno vplivajo na stopnjo realizacije načrtovanega poseka in intenzivnost izvajanja gojitvenih in varstvenih del v zasebnih gozdovih. Točnih podatkov o dejanskem poseku v zasebnih gozdovih sicer ni, saj so v preteklih raziskavah ugotovili precejšnja razhajanja med evidentiranim posekom in ocenami poseka na podlagi inventur z vzorčnimi ploskvami. Kljub temu ugotavljajo, da realiziran posek v zasebnih gozdovih ne dosega načrtovanega, poleg tega pa je zaskrbljujoč podatek tudi ta, da kljub dobro organizirani terenski službi Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) veliko lastnikov ni pripravljenih sodelovati z gozdarji (Medved in sod., 2005).

Gozdarska stroka v zadnjem času veliko razmišlja o tem, kako lastnike pritegniti k intenzivnejšemu gospodarjenju. Eden od ukrepov so finančne spodbude za izvajanje raznih gojitvenih in varstvenih del, z vstopom v Evropsko unijo pa so se pojavile tudi dodatne možnosti za črpanje finančnih sredstev za mlade prevzemnike kmetij, za nakupe mehanizacije in podobno. Vendar v splošnem velja, da te možnosti koristijo večinoma tisti lastniki, ki so bili že prej pripravljeni delati več, tisti, ki interesa po tem nimajo, pa jih tovrstni ukrepi niso pritegnili. Stroka poskuša lastnike spodbujati tudi k povezovanju v razna društva in krožke, preko katerih bi jim bila omogočena izobraževanja, predvsem pa bi bil namen dosežen s skupno prodajo lesa na trgu, saj bi na ta način lastniki dosegali višje cene, bolj pošteno razvrščanje okroglega lesa, krajše plačilne roke in nespremenljive cene skozi vse leto (Mori, 2005). Podobno kot s finančnimi spodbudami je tudi interes za povezovanje večinoma smiselno iskati le pri lastnikih, ki imajo vsaj 10 ha gozda, so mlajši od 50 let in živijo s solastniki v skupnem gospodinjstvu. Takih, ki niso pripravljeni sodelovati, je kar 41 % (Malovrh in sod., 2010).

Večinoma neuspešna je stroka tudi pri uvajanju participacije lastnikov gozdov v procesu načrtovanja. Po zakonu imajo ti namreč pravico dajati pobude in sodelovati na javnih razgrnitvah načrtov. To velja za načrte na vseh ravneh, od območnih pa do gozdnogojitvenih načrtov na ravni posameznih oddelkov, ki pa posameznemu lastniku ne dajejo vpogleda v njegovo posest, v kolikor ta ne predstavlja vsaj večjega dela površine posamezne enote, za katero je načrt narejen. Tako se v načrtovanje vključujejo le večji posestniki. Tudi sam koncept načrtovanja v sedanji obliki ne upošteva v zadovoljivi meri specifičnih razmer, ki izhajajo iz posestne strukture. Sistem načrtovanja je namreč enak za

vse površine gozdov, ne glede na lastništvo, in ne upošteva dejstva, da so zasebni gozdovi prevladujoča lastniška kategorija gozdov v Sloveniji, da je v njih realizacija načrtovanih del nizka in da so tudi znotraj kategorije zasebnih gozdov razmere zelo heterogene. Vsaka načrtovalska dejavnost je usmerjena k doseganju ciljev, zato se v primeru, kjer se srečujemo z nedoseganjem teh ciljev, pojavi vprašanje o uporabnosti takšnih načrtov (Ficko in sod., 2005).

Eden od predlogov stroke je zato uvedba načrtov za zasebno gozdno posest, ki bi v večji meri upoštevali specifične razmere posameznih lastnikov. Tako bi se takšni načrti izdelovali različno glede na interes in možnosti vsakega lastnika, in sicer predvsem za tiste posestnike, pri katerih pričakujemo izvajanje načrtovanih del in s tem tudi doseganje ciljev načrtovanja. Večinoma gre tu za lastnike večjih posesti, medtem ko za tiste manjše, ki del v gozdu ne izvajajo, vsakršen izvedbeni načrt nima pomena. Načrt za zasebno gozdno posest bi tako lahko prispeval k intenziviranju gospodarjenja v zasebnih gozdovih, k večji učinkovitosti načrtovanja in k diferenciranemu obravnavanju lastnikov (Ficko in sod., 2005).

Glede na interes lastnika pri gospodarjenju in glede na njegove možnosti se namreč takšen načrt lahko različno zasnuje. Za majhne posestnike je načrt celo nepotreben, pa tudi med tistimi, za katere je takšen načrt morda uporaben, so velike razlike. Pri tem se lahko načrti med seboj razlikujejo tako po vsebinah, ki so zajete v načrt, kot tudi po obliki in obsegu. Različna intenzivnost gospodarjenja in tudi različno znanje lastnikov o gospodarjenju z gozdom narekuje, da so potrebe po informacijah različne.

Danes načrti za zasebno gozdno posest še niso del načrtovalske prakse, niti niso formalno vključeni v sistem načrtovanja javne gozdarske službe. Nastajajo le posamezno za nekatere večje posestnike, bodisi v okviru diplomskih nalog ali pa jih izdelajo revirni gozdarji, česar sicer niso dolžni. Kakšne so okvirne vsebine, ki so pomembne za takšen načrt, je znano (Papler-Lampe in sod., 2004, Ficko in sod., 2005), nas pa je zanimalo, katere informacije se lastnikom zdijo pomembne in bi jih želeli imeti vključene v svoje načrte ter na kakšen način bi želeli, da so prikazane. V diplomski nalogi smo ugotavljali, kakšna so sploh pričakovanja lastnikov od načrtov za zasebno gozdno posest.

2 PREGLED DOSEDANJIH RAZISKAV

Ficko in sod. (2010, 2013) so z anketiranjem naključno izbranih lastnikov gozdov v treh gozdnogospodarskih območjih Slovenije v letih 2004, 2009 in 2010 ugotavljali, kakšne so razlike med lastniki v odnosu do razpoložljivosti in koristnosti posameznih informacij v gozdnogospodarskem načrtovanju glede na velikost njihovih gozdni posesti in kakšen je njihov odnos do načrtov za zasebne gozdne posesti. Pokazalo se je, da se jim pri gospodarjenju z gozdom zdijo najpomembnejše informacije o tem, na koga se obrniti, kadar želijo sekati v svojem gozdu, informacije o varstvu gozdov, dovoljenem poseku, točnih mejah parcel in gozdnogojitvenih ukrepih. Najbolj pogrešajo prav informacije o dovoljenem poseku po posameznih parcelah in o parcelnih mejah, poleg tega pa bi želeli vedeti več tudi o možnostih in stroških izgradnje gozdnih prometnic. V sedanji zasnovi načrtovanja pogrešajo tudi oceno donosnosti gospodarjenja. Od vseh vprašanih jih 43 % meni, da bi bili načrti za zasebne gozdne posesti pri gospodarjenju lahko uporabni, a jih kar 71 % ni pripravljenih kriti dela stroškov za izdelavo načrtov. Pokazalo se je tudi, da so pomembna ciljna skupina za uvajanje takšnih načrtov predvsem lastniki z več kot 30 ha gozda. V primerjavi s sedanjo zasnovo gospodarjenja bi bilo v prihodnje potrebno več pozornosti nameniti informacijam o tem, kakšne so sploh potrebe lastnikov gozdov, njihovi cilji in pogled na gospodarjenje (Ficko in sod., 2010).

Isti avtorji so presojali tudi možnosti vključitve načrta za zasebno gozdno posest v zasnovo gozdarskega načrtovanja (Ficko in sod., 2005). Tak načrt opredeljujejo kot eno izmed oblik, ki omogoča prilagajanje načrtovanja intenzivnosti gospodarjenja in interesu posameznega lastnika in ne predstavlja samostojne načrtovalske ravni. Sedanji način izvedbenega načrtovanja, ki je enoten za vse gozdove ne glede na lastništvo, intenzivnost gospodarjenja in interes lastnikov za gospodarjenje, ocenjujejo kot neustrezen z vidika uporabnosti takšnih načrtov in tudi z vidika stroškov izdelave, saj se izvedbeni načrti izdelujejo tudi za gozdove, kjer so možnosti izvajanja del majhne ali jih sploh ni. Zato avtorji predlagajo diferenciran način načrtovanja, pri katerem bi raven izvedbenega načrtovanja prilagodili konkretnim razmeram, torej različno glede na dejavnike, ki vplivajo na intenzivnost gospodarjenja – to so: lastništvo, interes lastnikov, poudarjenost funkcij,

naravne razmere, gozdnogospodarski in tehnološki dejavniki. Tako v gozdovih z zelo ekstenzivnim gospodarjenjem (na primer gozdovi v zaraščanju, neodprti gozdovi, zasebni gozdovi z drobno posestjo) izvedbeno načrtovanje sploh ne bi bilo potrebno, za občasno in ekstenzivno ukrepanje bi zadostoval načrt gozdnogospodarske enote, izvedbeni načrt pa bi se izdelal le v primeru, da se pojavi potreba po večjem posegu v gozdove ali če se spremenijo razmere. Načrtovanje v obliki gozdnogojitvenih načrtov po posameznih oddelkih oziroma odsekih bi bilo smiselno ohraniti predvsem v kompleksih državnih gozdov, v primeru zelo velikih gozdnih posesti v lasti fizičnih ali pravnih oseb in v razmerah razdrobljene gozdne posesti, kjer obstaja zanimanje za gospodarjenje, posest pa je premajhna za izdelavo samostojnih načrtov za gozdno posest. Tretja oblika izvedbenega načrtovanja so načrti za zasebno gozdno posest skupine lastnikov. Tu gre za posebno obliko načrtov za zasebno gozdno posest, kjer prostorski okvir predstavljajo skupine parcel v oddelku, ki jih razumemo kot gozdno posest enega obrata. Glavno oviro pri tem pa predstavlja nezadostno povezovanje lastnikov. Zadnja oblika diferenciranega izvedbenega načrtovanja je načrt za zasebno gozdno posest, kjer je prostorski okvir posest posameznega lastnika. V primeru zelo velikih posesti (več oddelkov ali celo cela gospodarska enota) se izvedbeni načrti pripravijo po odsekih oziroma oddelkih, pri manjših posestih pa se izvedbeni del dopolni z vsebinami, ki lastnika zanimajo. Glede oblike in vsebine takega načrta avtorji menijo, da ni mogoče podati enotnih navodil, saj je načrt namenjen lastniku in se mora ta zato prilagajati velikosti posesti, intenzivnosti gospodarjenja ter željam in potrebam vsakega posameznega lastnika. Kljub temu pa navajajo nekaj bistvenih sklopov vsebin načrta:

- Splošni del, ki obsega pregled stanja posesti, zahteve do gozda, pregled načrtovanih ukrepov in usmeritve za tehnologijo dela.
- Posebni del, ki vključuje gojitveni načrt s podrobnim opisom stanja in ukrepov.
- Ekonomska presoja.
- Kartni del s pregledno karto posesti, sestojno karto, gozdnimi prometnicami in drugimi vsebinami.
- Obrazci za spremljavo in kontrolo gospodarjenja.

Vsebina načrta je odvisna od velikosti posesti, saj večja kot je posest, kompleksnejša je vsebina. Poleg vsebine sta pomembna tudi način predstavitve vsebine in zunanja oblika

načrta. Avtorji poudarjajo, da mora biti načrt kratek, vsebina domišljena in prilagojena posameznemu lastniku, podajanje vsebin pa razumljivo tudi laikom, a hkrati strokovno utemeljeno (Ficko in sod., 2005).

Cullotta in sod. (2014) so predstavili sisteme gozdarskega načrtovanja v šestih evropskih državah: v Belgiji, Franciji, Italiji, Sloveniji, na Finskem in Portugalskem. Zanimalo jih je, kakšne prostorske okvire zajemajo z načrtovanjem in kakšne so povezave med gozdarskimi načrti in načrti drugih sektorjev, ki posegajo na področje prostorskega načrtovanja. Kljub mnogim različnostim imajo proučevane države podoben hierarhični način načrtovanja od višje, nacionalne ravni, preko regionalne do lokalne. Namen lokalne ravni načrtovanja je prostorsko in časovno načrtovati dela v gozdu, torej bolj operativno načrtovanje. Med državami se ta raven močno razlikuje in je pomembnejša v državah z večjo gozdnatostjo, kot je ravno Slovenija. Gojenje gozdov ima tu večji gospodarski pomen kot v državah z nižjo gozdnatostjo, kot sta Francija in Italija. Na sistem načrtovanja vpliva tudi zgodovinski razvoj in tradicija gozdarstva, pomemben vpliv ima tudi lastniška struktura. Na lokalni ravni tako v Belgiji in Franciji obstajajo gospodarski načrti za državne gozdove in zaščitena območja ter preprostejši načrti za zasebne lastnike, ki pa so neobvezni. Tudi na Finskem in na Portugalskem poznajo načrte na ravni posameznih lastnikov, a niso obvezani k realizaciji načrtov. V Italiji imajo na lokalni ravni gozdnogospodarske načrte in načrte gozdne proizvodnje. V Sloveniji se na lokalni ravni načrtuje na ravni oddelkov, ne glede na lastništvo, vendar zasebni lastniki niso obvezani k izpolnjevanju načrtovanih del. Načrti za zasebne gozdne posesti oziroma gospodinjstva po Evropi ponekod obstajajo, vendar pa so večinoma neobvezni, neobvezna pa je tudi njihova realizacija; podobno je z gozdnogojitvenimi načrti v Sloveniji.

Načrti za gozdne obrate so poznani tudi v Švici in sosednji Avstriji. Sicer obstajajo med tema državama in Slovenijo velike razlike v organiziranosti gozdarstva, posestnih razmerah in tradiciji, vendar bi nekatere izkušnje kljub temu lahko prenesli v slovenski prostor. Tako načrt za gozdni obrat v Švici upošteva regionalni načrt in s tem javne interese, a predvsem služi kot pripomoček za optimiranje gospodarjenja v obratih. V zadnjem času to postaja najpomembnejši vidik teh načrtov, saj je poleg gojitvenega načrtovanja, načrtovanja del in načrtovanja donosov, lastnikom vse bolj pomembno

dosegati ekonomske cilje, ki pa morajo biti določeni znotraj okvirov, ki jih opredeljuje regionalni načrt. Zasnova tovrstnega načrtovanja se tudi v tujini zelo spreminja in še ni jasno, ali naj bosta klasični načrt in poslovni načrt združena ali naj bo slednji izdelan posebej (Bončina, 2003).

3 CILJ NALOGE IN DELOVNE HIPOTEZE

Cilj naloge je izdelati variantne predloge načrta za manjšo zasebno gozdno posest, ki se med seboj razlikujejo po vsebini in obliki ter ustrezajo pričakovanjem lastnikov.

Postavili smo naslednje delovne hipoteze:

- Gojitveni načrt, ekonomsko vrednotenje in tehnološke usmeritve so temeljne vsebine takšnega načrta.
- Kartne vsebine so pomemben sestavni del načrta.
- Pričakovanja lastnikov glede posestnega načrta so različna.

4 METODE DELA

Da bi pridobili podatke o tem, kakšna so pričakovanja lastnikov glede načrta za zasebno gozdno posest, smo izvedli delfi metodo v dveh krogih. Metoda temelji na zbiranju stališč in mnenj omejenega števila strokovnjakov, v našem primeru lastnikov gozdov, ki delujejo kot posvetovalno telo. Ti odgovarjajo na vprašalnike v dveh ali več krogih, namen pa je z vsakim naslednjim krogom pridobiti bolj enotna stališča. Metoda je v našem primeru ustrezna zato, ker gre za iskanje konsenza in prioritet, pri tem pa sodelujoči delajo samostojno in imajo možnost, da podajajo svoje ideje. V prvem koraku smo z anketo pridobili mnenja lastnikov gozdne posesti o tem, kateri podatki se jim zdijo pomemben del takšnega načrta in kateri ne. Glede na rezultate ankete in stopnjo strinjanja smo pripravili tri različne osnutke predloga načrta za eno od posesti in jih v drugem krogu istim anketirancem dali v ponovno presojo. S pomočjo vprašalnika smo v drugem krogu pridobili oceno o tem, kako dobro smo izpolnili njihova pričakovanja o obliki in vsebini načrta.

4.1 OPIS SODELUJOČIH LASTNIKOV

V anketi je sodelovalo 18 lastnikov gozdov, od tega en predstavnik agrarne skupnosti, ki je posebna oblika solastništva. Med njimi je bilo 5 žensk in 13 moških, le trije so bili mlajši od 40 let, 6 anketirancev je bilo starejših od 60. Povprečna starost žensk je bila 55 let, moških pa 52.

Ugotovili smo tudi izobrazbo vprašanih lastnikov: 2 anketiranca imata dokončano osnovno šolo, 5 poklicno šolo, 7 srednjo šolo, 2 imata visokošolsko izobrazbo in 2 univerzitetno.

Med socialno-ekonomskimi tipi ni nobenega predstavnika čiste kmetije, prevladujejo mešane kmetije, večina ima tudi nasledstvo (preglednica 1).

Preglednica 1: Socialno- ekonomski tip gospodinjstev in nasledstvo

SOCIALNO- EKONOMSKI TIP	NASLEDSTVO		SKUPAJ
	Da	Ne	
Mešana kmetija	10	2	12
Ostarela kmetijska posest	2	0	2
Nekmetijska posest	2	2	4

Polovica lastnikov pozna meje svoje posesti, druga polovica jih meje pozna deloma. Le eden ima posest od doma oddaljeno manj kot 2 km, 13 lastnikov ima posesti, ki so oddaljene med 2 in 10 km, trije od 10 do 20 km in eden več kot 20 km.

Povprečna površina skupne posesti je 23,5 ha, od tega pa je povprečno 15,4 ha gozda. Povprečje obeh močno dviguje predstavnik agrarne skupnosti, saj znaša povprečna površina posesti preostalih 17 lastnikov, izključujoč agrarno skupnost, 17,8 ha, od tega pa 10,4 ha gozda. Povprečno je tako na posesti 59 % gozdnih površin, kar kaže na to, da gre večinoma za gorske kmetije. Tretjina lastnikov spada v kategorijo velikosti gozdne posesti do vključno 5 ha, polovica od 5 do 15 ha, trije pa nad 15 ha.

Le en lastnik ima posest v enem kosu, dva lastnika v dveh kosih, vsi ostali pa v treh ali več kosih. Povprečno je gozdna posest sestavljena iz 7 parcel, povprečna velikost gozdne parcele pa je 2,16 ha.

4.2 PRIPRAVA ANKETE IN PRVI KROG DELFI METODE

Vprašalnik o mnenju lastnikov gozdnih posesti o tem, kateri podatki se jim zdijo pomemben del načrta za posest, je bil izdelan na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire in je sestavljen iz treh delov. Prva dva dela (priloga A in priloga B) sta bila namenjena individualnemu reševanju. Prvi obsega 7 vprašanj odprtega tipa, ki se navezujejo na pripravljenost lastnikov za gospodarjenje z gozdom in na njihove predstave o tem, kaj načrt za zasebno gozdno posest sploh je in čemu služi. Drugi del pa obsega 21 vprašanj, večinoma izbirnega tipa in tipa ocenjevalnih lestvic, ki se nanašajo na koristnost

in razpoložljivost posameznih informacij v zvezi z gospodarjenjem na gozdni posesti. Tretji del ankete (priloga C) je bil namenjen skupinskemu delu, v katerem lastniki podajo skupno mnenje o primerih konkretnih načrtov za tri različne posesti, ki so si med seboj različne po obliki, vsebini in podrobnosti posameznih podatkov.

4.3 IZBOR VZORCA LASTNIKOV GOZDOV

Sodelujoče smo iskali med lastniki gozdov na območju Bohinja po metodi snežni kepe. Prvi med njimi je lastnik, s katerim smo bili vnaprej dogovorjeni, da bomo za njegovo posest izdelali primer načrta. Ta je nato predlagal še dva druga in vsak od njiju nadalje enega ali dva lastnika. Sodeloval je lahko vsak, ne glede na velikost posesti, intenzivnost gospodarjenja in dejstvo, ali si takšen načrt za svojo posest želi imeti ali ne, bistveno je bilo le to, da jih ta tematika kakorkoli zanima. S tem smo izključili prisotnost lastnikov, ki gozd sicer imajo, z njim ne gospodarijo in hkrati tudi nimajo nikakršnega interesa, da bi se seznanili s stanjem na svoji posesti. Na drugi strani pa so v raziskavi lahko sodelovali lastniki, ki imajo kljub temu, da ne gospodarijo in ne poznajo lastne posesti, interes seznaniti se z možnostmi za izboljšanje gospodarjenja. Z metodo snežne kepe smo v vzorec zajeli 18 lastnikov gozdov.

4.4 IZVEDBA PRVEGA KROGA

Prvi krog smo izvedli v okviru delavnice, ki je potekala 22. 4. 2013. Udeležili so se je vsi sodelujoči. V uvodu smo jim predstavili namen dogodka, na kratko smo predstavili sedanji način načrtovanja v gozdarstvu in povezavo z obravnavano tematiko načrtov za zasebno gozdno posest. Seznanjeni so bili z njihovo vlogo v postopku izdelave te naloge, nato pa so individualno rešili prva dva dela ankete. Za tretji del smo sodelujoče z žrebom razdelili v dve skupini. Vsaka skupina je dobila na vpogled tri različne načrte za zasebno gozdno posest: načrt za Hlebanjevo posest, ki ga je leta 2004 izdelal revirni gozdar ZGS Kostja Jerovšek (načrt 1), in dva načrta, ki sta bila izdelana leta 2010 v okviru diplomskih nalog, načrt za Kuštrinovo gozdno avtorja Hinka Hvale (načrt 2) in načrt za Jemčevo posest avtorja Urbana Jemca (načrt 3).

Načrt 1 je zelo strnjen. V začetku vsebuje kratek oris socialno-ekonomskega statusa živečih na kmetiji, njihove usposobljenosti in opremljenosti za delo v gozdu, njihove potrebe po lesu, pričakovanja od načrta in seznam gozdnih parcel. Sledi gozdnogojitveni načrt v obliki obrazca, temu pa izračun čistega donosa lesa po poseku in spravilu po negovalnih enotah. V prilogah so karte negovalnih enot po posameznih delih posesti in tehnološke karte prav tako po posameznih delih posesti, na katerih so prikazane gozdne prometnice, način spravila, smer spravila in transportne meje. Priložene so še odkupne cene lesa izbranega podjetja in pregledna karta odsekov s položajem posesti.

Načrt 2 je obsežnejši, vsebine so prikazane bolj opisno. V primerjavi s prejšnjim načrtom je tu predstavljena tudi zgodovina posesti, opis rastišč po oddelkih, površine gozda po razvojnih fazah, odprtost gozdov s cestami in vlakami s podatki o skupni dolžini vlak na posesti in povprečno odprtostjo, podatki o dosedanjem gospodarjenju vključno s primerjavo evidence posekanega lesa lastnika in evidenco odkazila, ki jo vodi ZGS, omejitve pri gospodarjenju, razvoj gozdne posesti in strateške možnosti, posebna opozorila in napotki za gospodarjenje. Oblika gojitvenega načrta je tu drugačna, nekoliko bolj opisna, nekateri podatki so prikazani v preglednicah. Sledi pregled načrtovanega poseka, potrebnih gojitvenih in varstvenih del vključno s stroški lastnika in vrednostjo sofinanciranja del s strani države, možnosti odpiranja gozda s cestami in vlakami, usmeritve glede tehnologije in ekonomska presoja gospodarjenja. Ta zajema pričakovane dohodke in stroške ter izračun čistega donosa. Pri tem ne upošteva le stroškov poseka in spravila, ampak tudi stroške gojitvenih in varstvenih del, gradnje in vzdrževanja vlak, transporta lesa, cepljenja in žaganja. Predstavljene so še alternativne možnosti gospodarjenja, ki pa niso ekonomsko vrednotene. Med prilogami je evidenca opravljenih del in karta negovalnih enot ter prometnic (združeno na karti A3 formata) ter druga karta s pregledom mej parcel in oddelkov (A3 format).

Načrt 3 je najobsežnejši. Vsebuje še širši oris posesti in tudi opis pojma načrt za posest. Sledijo splošne značilnosti po oddelkih, poudarjenost splošnokoristnih funkcij, opremljenost s prometnicami, sestojno karto, grafični prikaz poseka, opravljenih gojitvenih in varstvenih del in gibanja lesne zaloge v preteklosti. Opisani so cilji gospodarjenja s posestjo in strategije dolgoročnega gospodarjenja. Sledi gojitveni načrt vključno s

tehnološkimi usmeritvami po načrtovalnih enotah. Vključen je še opis organizacije dela, predelave in trženja sortimentov, gozdnih prometnic, tehnologije in trženja drugih funkcij. Ekonomska presoja je obširnejša kot pri drugem načrtu, saj med stroški zajema še fiskalne obremenitve posesti. Med prilogami je franciscejski kataster z mejami posesti iz leta 1825, karta načrtovalnih in negovalnih enot za celo posest na A4 formatu, karta obstoječih in načrtovanih prometnic z delovnimi polji žičniškega spravila za celo posest na A3 formatu s podlago temeljnega topografskega načrta in enaka karta še z delovnimi polji traktorskega spravila, karta prometnic na A4 formatu brez delovnih polj na podlagi orto-foto posnetka, karta nujnosti ukrepanja, obrazložitev izračuna stroškov sečnje in spravila in daljša različica gojitvenega načrta. V načrtu je tudi nekaj slikovnega gradiva.

Kot zanimivost je bil anketirancem poleg teh treh načrtov v besedilni obliki predstavljen tudi načrt v elektronski obliki, torej izračuni v programu Excel, kjer se ob morebitnih spremembah posameznih parametrov samodejno preračunajo tudi ostale vrednosti. Vsaka skupina je primerjala vse tri načrte med sabo in podala skupno mnenje o tem, katere so prednosti in slabosti vsakega od teh.

4.5 ANALIZA PODATKOV PRVEGA KROGA

Vsebinsko podobne odgovore iz prvega kroga smo združili in tako dobili pri vsakem vprašanju nekaj različnih skupin odgovorov. Podatke iz ocenjevalnih lestvic smo obdelali v programu Excel in ugotavljali frekvence pojavljanja odgovorov v posameznih kategorijah ter izračunali povprečne vrednosti koristnosti in pomembnosti posameznih vsebin. Iz skupinskega dela ankete smo povzeli mnenja o prednostih in slabostih posameznih načrtov, ki so bila skupna znotraj skupin in med skupinama. Na podlagi teh analiz smo določili, katere vsebine bomo vključili v vzorčne načrte, v kakšni obliki in koliko različic načrtov bomo pripravili. V ta namen smo si postavili kriterije, po katerih se posamezna vsebina vključi ali ne vključi v načrt, in sicer glede na povprečno vrednost pomembnosti in koristnosti informacije in upoštevajoč frekvence odgovorov v najvišjih dveh kategorijah (koristno, zelo koristno in pomembno, zelo pomembno). Kako visoke povprečne vrednosti in frekvence postaviti za kriterij vključitve vsebine v posamezen vzorčni načrt, pa smo se odločali tudi na podlagi zahtev sodelujočih o obsežnosti načrtov. Bolj kot so želeli kratke

in strnjene načrte, višje vrednosti smo si postavili za kriterij in manj vsebin je dosegalo prag za vključitev.

4.6. IZDELAVA VZORČNIH NAČRTOV

Izdelava vzorčnih načrtov je potekala v sodelovanju z lastnikom Jakom Medjo z Nemškega Rovta v Bohinju. Od njega smo pridobili osnovne podatke o posesti, o njegovi usposobljenosti, pripravljenosti za izvajanje del v gozdu ter opremljenosti, o njegovih zahtevah in potrebah po lesu.

Podatke o odsekih, sestojih, lesnih zalogah, prirastkih, gozdnih cestah in funkcijah smo pridobili iz aktualnega načrta gozdnogospodarske enote Bohinj, ki ga je izdelal ZGS. Sestojno karto smo aktualizirali s pomočjo terenskega ogleda in posameznemu sestoju s pomočjo Bitterlichove metode ocenili lesno zalogo, mešanost drevesnih vrst in kakovostno sestavo. Med terenskim ogledom smo ocenjevali tudi parametre, kot so nagib, ekspozicija, relief, kamnitost in skalovitost. Z GPS napravo smo posneli tudi vse vlake na posesti.

Grafične podatke smo obdelovali v programu Mapinfo, tako da smo prilagajali že obstoječe sloje, ki jih uporablja ZGS, in ustvarjali nove z digitalizacijo podatkov, posnetih z GPS napravo. Z različnimi kombinacijami slojev in različnim oblikovanjem posameznega sloja smo izdelali več različic kart.

Na ZGS smo pridobili tudi izpis izdanih odločb v preteklih letih za izbranega lastnika iz programa xTimber.

Stroške sečnje in spravila smo izračunali na podlagi normativov za dela v gozdovih (Uradni list RS, št. 11-512/1999) in kataloga stroškov kmetijske in gozdarske mehanizacije iz leta 2008. Pri tem smo upoštevali, da lastnik dela opravlja sam in ne računa svojega dela, hkrati pa stroške spravila zmanjšali za 20 %, kar predstavlja realnejšo vrednost glede na uporabljeno mehanizacijo v primerjavi s katalogi, ki predvidevajo sodobnejšo. Pri izračunu stroškov izvedbe negovalnih del in deležev sofinanciranja s strani države smo si pomagali s Pravilnikom o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove (Uradni list RS,

št. 71/2004, 95/2004, 37/2005, 87/2005, 73/2008, 63/2010, 54/2014). Stroške gradnje in vzdrževanja vlak ter aktualne cene lesa smo pridobili od podjetja GG Bled februarja 2014. Podatke o stroških predelave lesa na žagi in ceni desk smo pridobili v zasebni žagi na Nemškem Rovtu.

4.7. PRIPRAVA DRUGEGA KROGA

Na podlagi izdelanih vzorčnih načrtov za Medjevo posest smo pripravili drugi krog (priloga G), v katerem so anketiranci ocenili, kako dobro smo uresničili njihova pričakovanja glede načrtov. Anketa, ki smo jo izvedli v tem krogu, vsebuje poleg podatkov o anketirancu še ocenjevalno lestvico, s katero so anketiranci ovrednotili, ali je določena vsebina v posameznem načrtu prikazana na primeren način in podali odločitev o tem, ali je vsebina po njihovem mnenju tako pomembna, da jo je potrebno vključiti v načrt ali ne. Vsakemu od načrtov so v anketi dodelili tudi splošno oceno izdelka kot celote in s tem izbrali najprimernejšega po njihovem mnenju.

4.8. IZVEDBA DRUGEGA KROGA

Drugi krog anketiranja v okviru delfi metode smo izvedli tako, da smo vseh 18 lastnikov, ki so sodelovali v prvem krogu, povabili na delavnico, ki je potekala 20. 2. 2015. Na kratko smo jim predstavili vse tri izdelke, povzeli kakšne so bistvene razlike med njimi, nato pa je vsak posameznik z izpolnjevanjem ankete ocenil izdelke, njihove posamezne vsebine in podal predloge in pripombe.

4.9. ANALIZA REZULTATOV DRUGEGA KROGA

Analiza podatkov drugega kroga delfi metode je potekala v več fazah.

V prvi fazi smo primerjali ankete iz prvega in drugega kroga in ugotavljali, ali je odnos lastnika do posamezne vsebine v drugem krogu še vedno enak kot je bil v prvem, saj le tako lahko ovrednotimo, kako dobro smo izpolnili njegova pričakovanja, ki jih je izrazil

pred izdelavo načrta. Če se je njegovo mnenje spremenilo, evalvacija naših izdelkov ni smiselna.

V drugi fazi smo ugotavljali, kako smo z izdelki izpolnili pričakovanja lastnikov, in sicer glede izbire vsebin, ki smo jih vključili v načrte, glede načina prikaza posamezne informacije, njihove preglednosti in uporabnosti.

V tretji fazi pa smo analizirali, ali obstajajo razlike v tem, kako na izdelane načrte gledajo lastniki različne starosti, velikosti posesti in podobno. Ker smo imeli relativno majhen vzorec, je bilo nemogoče ugotavljati statistično značilne razlike. χ^2 testi zahtevajo vsaj frekvenco 5 v vsaki kategoriji; v našem primeru je to pri vzorcu 18 lastnikov nemogoče že pri spremenljivkah z dvema kategorijama. Zato smo nekatere relacije med spremenljivkami le prikazali s frekvencami v preglednicah, nekatere pa preizkusili tudi statistično. Uporabili smo program R 3.1. V testu smo imeli zvezne spremenljivke (starost in površina posesti) v povezavi s kategorično (ali bi lastnik želel imeti načrt in izbor načrta). Po tem, ko smo z Levenovim testom ugotovili, da so variance homogene, smo v primeru spremenljivk z dvema skupinama uporabili parametrični t-test, v primeru spremenljivk z več skupinami pa enosmerno ANOVO.

5 REZULTATI

5.1 ODNOS LASTNIKOV DO GOSPODARJENJA S SVOJIM GOZDOM

Večina lastnikov ima pri gospodarjenju podobne težave. Med razlogi, da niso še uspešnejši pri gospodarjenju s svojim gozdom, najbolj izpostavljajo nedostopnost parcel, bolezni in škodljivce gozdnega drevja, abiotске dejavnike (sušo, veter, sneg in žled), pomanjkanje časa za gospodarjenje z gozdom, premalo znanja, nizke odkupne cene lesa in visoke cene spravila, razdrobljenost in majhne velikosti parcel. Del lastnikov se zaveda, da premalo vlaga v gojitvena in varstvena dela, da so slabo opremljeni in usposobljeni za delo v gozdu, da se za svoj gozd in preteklo gospodarjenje z njim premalo zanimajo, da zaradi drugih virov dohodkov niso ekonomsko odvisni od gozda in zato izvajanje del zanemarjajo, navajajo pa tudi premalo svetovanja javne gozdarske službe, slabo priraščanje gozda, strme terene in težke pravilne razmere ter oddajanje del drugim izvajalcem, ker nimajo pomoči mladih. Posamezni lastniki imajo težave še s škodami zaradi divjadi, s pomanjkanjem vlak oziroma njihovo neprimernostjo, s solastništvom in dediščino, z veliko oddaljenostjo parcel, slabim načrtovanjem in premajhnim zanimanjem za racionalno rabo lesa.

Dela v gozdu večina načrtuje sproti po potrebi, le redki načrtujejo vsaj pol leta vnaprej, za naslednje leto ali bolj dolgoročno. Nekateri poudarjajo, da načrtujejo sproti, saj je velik delež sečnje sanitarne, ki se je ne da načrtovati.

Vsem lastnikom se zdi pomembno v svojem gozdu izvajati gojitvena in varstvena dela, le eden meni, da so smiselna le varstvena dela, medtem ko gojitvena niso, saj mu veliko škode naredi divjad. Večina jih je ta dela tudi pripravljena izvajati v skladu z gojitvenim načrtom.

Kljub temu, da se bodo rezultati vlaganj v gozdove pokazali šele v naslednji generaciji, so skoraj vsi pripravljene vlagati v gozd. Poudarjajo, da je za naslednike potrebno izboljšati dostopnost gozda in ohranjati zdrav gozd, da bo tudi v prihodnje predstavljal rezervo za kmetije.

Pri gospodarjenju s svojim gozdom bi želeli imeti tudi informacije o tem, katere drevesne vrste bi najbolj uspevale na rastišču, kolikšen je letni prirastek, kolikšen je lahko letni posek različnih drevesnih vrst, kakšna je lesna zaloga po drevesnih vrstah in po posameznih parcelah ter nasvete za ukrepanje po vetrolomih in napadih podlubnikov. Posamezniki bi želeli vedeti več o boleznih in škodljivcih, sortimentni sestavi lesa, možnostih gradnje vlak, možnem izobraževanju, lastnikih sosednjih parcel in o tem, kakšen način gospodarjenja bi bil za posestvo najbolj učinkovit.

5.2 KAKŠEN NAJ BO NAČRT ZA ZASEBNO GOZDNO POSEST?

5.2.1 Obseg in oblika načrta

Odgovori individualnega in skupinskega dela ankete kažejo, da je najprimernejša oblika načrta kombinacija besedilne (natisnjene) in elektronske oblike. Nekaj lastnikov bi želelo imeti načrt v besedilni obliki, izključno elektronskega pa nobeden.

Iz primerjave treh primerov načrtov je razvidno, da mora biti načrt kratek, a kljub temu detajlen, saj se delu lastnikov glede zajetih vsebin zdi primernejši tretji načrt, a je glede obsega primernejši prvi. Večini zadostuje do 5 strani, preostalim pa 5 do 10 strani, le redki posamezniki želijo več kot 15 strani dolg načrt.

Glede oblike prikazov vsebin so mnenja različna. Ne glede na to, ali gre za preglednice, karte ali opisno obliko, pa mora biti prikaz pregleden, natančen, vsebuje naj vse ključne podatke in pregledne oznake okrajšav. Vsebine v opisni obliki naj sicer vsebujejo razlage, a morajo biti jedrnate. Tudi glede velikosti in podrobnosti kart so mnenja zelo različna, od A4 in A3 formata za prikaz celotne posesti, ali pa več kart v A4 ali A3 formatu po posameznih parcelah. Ta mnenja so zelo odvisna od velikosti in razdrobljenosti posesti.

5.2.2 Vsebina načrta

Pod pojmom načrt za zasebno gozdno posest si večina lastnikov predstavlja oceno količine in kakovosti lesa na posesti, načrt poseka in gojitvenih del ter obnove in gradnje vlak v nekem časovnem obdobju. Načrtovana dela v gozdu naj bi upoštevala lastnikove potrebe po lesu. Posamezniki si predstavljajo pod tem pojmom tudi podatke o primernih drevesnih vrstah, o tem, kako ohranjati zdravje gozda in o ukrepanju po poškodbah sestojev. Tem vsebinam so tudi pri ocenjevanju pomembnosti dodelili visoke ocene (preglednica 2).

Preglednica 2: Pomembnost vsebin, izražena v frekvencah odgovorov in s povprečno oceno

VSEBINE		POMEMBNOST VSEBINE (1- nepomembna, 5- zelo pomembna)					
							POVPREČNA OCENA
		1	2	3	4	5	
Analiza stanja gozdne posesti							
	Zgodovina posesti	3	1	10	2	2	2,94
	Lokacija posesti	1	0	4	4	9	4,11
	Seznam parcel in njihove velikosti	0	2	3	2	11	4,22
	Lesna zaloga	1	1	1	4	11	4,28
	Rastišča	1	0	3	5	9	4,17
	Stanje sestojev	0	2	3	4	9	4,11
	Odprtost gozda s cestami in vlakami	1	1	1	4	11	4,28
	Relief	0	2	7	3	6	3,72
	Funkcije gozda	1	1	3	8	5	3,83
	Količina odmrle lesne mase v gozdu	2	1	7	5	3	3,33
	Pregled dosedanjega gospodarjenja	1	1	5	5	6	3,78
	Pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del	1	1	6	3	7	3,78
	Pregled omejitev pri gospodarjenju	1	0	2	7	8	4,17
	Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave	1	1	4	5	7	3,89
Analiza interesa lastnika pri gospodarjenju z gozdom							
	Zahteve po lesu	0	0	5	4	9	4,22
	Zahteve po drugih gozdnih proizvodih	1	1	4	4	8	3,94
	Zahteve po drugih funkcijah gozda	1	4	4	4	5	3,44
	Socialno-ekonomski položaj lastnika	1	3	5	3	6	3,56
	Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo	1	1	2	7	7	4,00
Načrt prihodnjega gospodarjenja							
	Gozdnogojitveni načrt	0	1	2	5	10	4,33
	Načrtovan posek	0	0	3	5	10	4,39
	Potrebna gojitvena in varstvena dela	0	0	4	4	10	4,33
	Odpiranje gozdov s cestami in vlakami	0	2	3	5	8	4,06
Ekonomski del načrta							
	Zelo okvirno vrednotenje	0	0	4	6	8	4,22
	Okvirno vrednotenje	0	1	6	5	6	3,89
	Zelo podrobno vrednotenje	0	1	7	7	3	3,67
Analiza alternativnih možnosti gospodarjenja							
	Analiza možnosti izkoriščanja drugih dobrin iz gozda	1	4	3	4	6	3,56
	Analiza možnosti gospodarjenja ob lastni nezmožnosti za delo	0	4	2	8	4	3,67
	Analiza možnosti gospodarjenja ob sodelovanju z drugimi lastniki	0	2	6	6	4	3,67
	Priprava različnih scenarijev razvoja gozdov in gospodarjenja	0	1	6	5	6	3,89
	Celovita analiza tveganj pri gospodarjenju	0	2	5	5	6	3,83

Lastnikom se zdijo zelo koristne informacije o tem, na koga se obrniti, če želijo sekati v svojem gozdu, o natančnih mejah parcel, o možnostih prodaje lesa in odkupnih cenah, o krojenju lesa, o lokacijah parcel, o tem, koliko lesa lahko posekajo v svojem gozdu, o predvidenih stroških sečnje in spravila po odkazilu ter o upravičenosti in stroških gradnje gozdnih prometnic (preglednica 3). Večina teh informacij se jim zdi vsaj deloma razpoložljivih. Več kot polovica lastnikov ima dovolj informacij za gospodarjenje z gozdom, tretjina pa ne.

Preglednica 3: Razpoložljivost in koristnost informacij

INFORMACIJE O...	RAZPOLOŽLJIVOST INFORMACIJ			KORISTNOST INFORMACIJ (1-nekoristna, 5-zelo koristna)					POVPREČNA OCENA KORISTNOSTI
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5	
...predvidenih stroškov sečnje in spravila po odkazilu	6	12	0	0	1	5	4	8	4,06
...donosnosti gospodarjenja na gozdni posesti	2	5	11	0	1	6	6	5	3,83
...izvajalcev gozdnih del in njihovih cenah (sečnja, spravilo, izdelava sekancev...)	7	7	4	0	2	6	3	7	3,83
...o izvajalcih strojne sečnje in primernosti za moj gozd	5	3	10	8	3	1	3	3	2,44
...o krojenju lesa	6	7	5	4	2	3	4	9	4,33
...o možnostih prodaje lesa in odkupnih cenah	8	10	0	0	1	1	3	13	4,56
...o možnem poseku za vsako parcelo	6	6	6	2	2	2	6	6	3,67
...o načinu izvajanja nege gozda, gojenju gozdov	6	7	5	2	2	3	4	7	3,67
...o varstvenih delih (npr. zatiranju podlubnikov)	10	7	1	1	2	3	5	7	3,83
... o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč	4	7	7	6	3	3	4	2	2,61
...o natančnih mejah parcel	10	7	1	0	1	0	4	13	4,61
... o lokacijah vseh mojih parcel	16	2	0	1	0	3	3	11	4,28
...o upravičenosti in stroških gradnje gozdnih prometnic	5	9	4	0	2	3	5	8	4,06
...o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz posesti gozda	6	11	1	1	1	4	5	7	3,89
... o pravicah drugih na moji gozdni posesti (dostop, vožnja, nabiranje gozdnih sadežev...)	2	13	3	0	5	2	5	6	3,67
...o vrstah in številčnosti divjadi, ki poseljujejo moj gozd	3	8	7	2	2	4	4	6	3,56
... o omejitvah, ki jih moram upoštevati pri gospodarjenju zaradi varstva narave	6	11	1	0	3	2	7	6	3,89
...o tem, koliko lesa lahko posekam v svojem gozdu	10	7	1	0	1	3	4	10	4,28
...o tem, na koga naj se obrnem, če želim sekati v svojem gozdu	17	1	0	0	1	1	1	15	4,67

Lastniki želijo, da se načrt nanaša izključno na gozdno posest in ne vključuje podatkov o preostalem delu posesti, kot je to v drugem in tretjem primeru načrta. Največjo pozornost namenjajo vsebinam, ki se nanašajo na dostopnost in na meje gozdnih parcel.

Poleg ponujenih vsebin bi nekateri lastniki sami dodali še cenik in seznam odkupovalcev lesa, seznam izvajalcev del, beležko, kazalo, tabele za izračun volumna lesa in še več barvnih prikazov in diagramov.

Enajst lastnikov bi želelo imeti načrtovanih več možnosti in vse tudi ekonomsko vrednotene, trije bi želeli več načrtovanih možnosti, a ekonomsko vrednoteno le optimalno različico, štirje pa bi vključili in ekonomsko vrednotili samo eno, optimalno možnost gospodarjenja.

5.3 SI LASTNIKI ŽELIJO NAČRT ZA SVOJO GOZDNO POSEST?

14 lastnikov bi želelo imeti načrt za svojo gozdno posest, saj menijo, da bi jim koristil pri gospodarjenju. Večina od teh bi bila za tak načrt pripravljena tudi prispevati del stroškov, in sicer med 100 € in 1500 €, oziroma odvisno od lesne zaloge na posesti. Pri tem bi bil 1500 € pripravljen plačati lastnik 15 ha gozda, 1000 € lastnika 5 in 10 ha, 700 € lastnik 3 ha in 500 € lastnik 100 ha gozda. Ostali bi bili pripravljeni plačati manj. 17 vprašanih bi želelo spremljati gospodarjenje za lastne potrebe.

5.4 VZORČNI NAČRTI

Glede na zelo različne odzive glede vsebine, oblike in obsega načrta smo vzorčni načrt za konkretno gozdno posest pripravili v treh različicah.

Določene vsebine so glede na odnos lastnikov do gospodarjenja s svojimi posestmi in glede na težave, s katerimi se pri tem soočajo, zelo pomembne in jih je zato nujno vključiti v načrt. Takšne vsebine so prisotne v vseh treh načrtih. To so prikazi odprtosti gozda in možnosti povečanja odprtosti, opis rastišč in rastišču primernih drevesnih vrst na način, ki je primeren za lastnika, aktualna sestojna karta, ocena količine in kakovosti lesa, možnega

poseka, potrebnih gojitvenih del in možnosti gradnje vlak. Poleg tega je pomembno tudi navesti ukrepe za krepitev odpornosti sestojev na bolezni, škodljivce in abiotske dejavnike ter izračun letnega prirastka.

Do ostalih vsebin so lastniki različno opredeljeni. Zato smo v en načrt vključili več, v drugega manj takšnih vsebin, da bi večini lastnikov ustrezal vsaj eden od izdelkov. Tako smo si postavili naslednje kriterije za vključitev posameznih vsebin v načrt:

- Načrt A: vključimo vsebine, ki so v več kot 70 % dosegle oceno 4 in 5 pri pomembnosti in koristnosti ter imajo povprečno vrednost vsaj 4.00;
- Načrt B: vključimo vsebine, ki so v več kot 60 % dosegle oceno 4 in 5 pri pomembnosti in koristnosti ter imajo povprečno vrednost vsaj 3.85;
- Načrt C: vključimo vsebine, ki so v več kot 50 % dosegle oceno 4 in 5 pri pomembnosti in koristnosti ter imajo povprečno vrednost vsaj 3.70.

Zaradi zahtev lastnikov po kratkih načrtih smo določili visoke kriterije in s tem zajeli le najnujnejše vsebine, saj bi sicer morali vključiti veliko število vsebin in noben od načrtov ne bi ustrezal zahtevam glede obsega. Tako smo dobili nabor vsebin za vse tri vzorčne načrte: A z najmanj vsebinami, B z več in C z največ vsebinami (preglednica 4).

Preglednica 4: Vsebine, ki so vključene v načrte A, B in C

VSEBINA		Vzorčni načrti		
		A	B	C
Kazalo				✓
Analiza stanja gozdne posesti				
	Lokacija posesti in posameznih parcel	✓	✓	✓
	Seznam parcel in njihove velikosti	✓	✓	✓
	Lesna zaloga in letni prirastek	✓	✓	✓
	Rastišča	✓	✓	✓
	Stanje sestojev	✓	✓	✓
	Odprtost gozda s cestami in vlakami	✓	✓	✓
	Funkcije gozda			✓
	Pregled dosedanjega gospodarjenja			✓
	Pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del			✓
	Pregled omejitev pri gospodarjenju	✓	✓	✓
	Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave		✓	✓
	Pravice in obveznosti, ki izhajajo iz posesti gozda		✓	✓
Analiza interesa lastnika pri gospodarjenju z gozdom				
	Zahteve po lesu	✓	✓	✓
	Zahteve po drugih gozdnih proizvodih		✓	✓
	Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo	✓	✓	✓
Načrt prihodnjega gospodarjenja				
	Gozdnogojitveni načrt	✓	✓	✓
	Načrtovan posek	✓	✓	✓
	Potrebna gojitvena in varstvena dela	✓	✓	✓
	Odpiranje gozdov s cestami in vlakami (možnost gradnje vlak)	✓	✓	✓
Ekonomski del načrta				
	Zelo okvirno vrednotenje	✓	✓	✓
	Okvirno vrednotenje		✓	✓
	Predvideni stroški sečnje in spravila po odkazilu		✓	✓
	Donosnost gospodarjenja na gozdni posesti			✓
Analiza alternativnih možnosti gospodarjenja				
	Priprava različnih scenarijev razvoja gozdov in gospodarjenja		✓	✓
	Celovita analiza tveganj pri gospodarjenju			✓
Dodatne informacije				
	Na koga se obrniti, če želim sekati v svojem gozdu	✓	✓	✓
	Informacije o krojenju lesa	✓	✓	✓
	Informacije o izvajanju varstvenih del			✓
Evidence gospodarjenja za lastne potrebe		✓	✓	✓

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice 4. Vsebine, ki so vključene v načrte A, B in C

VSEBINA	Vzorčni načrti		
	A	B	C
Seznam izvajalcev del in njihove cene in odkupovalcev lesa		✓	✓
Tabele za določanje volumna lesa			✓

Načrti se med seboj razlikujejo tudi po obsegu. Najkrajši načrt A ima 4 strani brez prilog, daljši B 10 strani in najobsežnejši C načrt 20 strani. Nekatere vsebine, prisotne v več načrtih, so v posameznem načrtu prikazane na različen način. Tako so na primer rastišča v načrtu A opisana kar znotraj posameznih načrtovalnih enot, izločenih prav na podlagi rastišč, v načrtu B so rastišča posebno poglavje predstavljeno v strnjeni preglednici, v načrtu C pa je vsako rastišče posebej opisno. Tudi kartni del se med načrti razlikuje. Tako je v načrtu A na vsaki karti predstavljena ena načrtovalna enota skupaj s prometnicami, v načrtu B je več manjših kart, ki predstavljajo posamezne ločene dele posesti, na kateri so hkrati prikazane načrtovalne in negovalne enote ter prometnice, v načrtu C pa so karte večjega formata (A3) s prikazom celotne posesti, z načrtovalnimi in negovalnimi enotami ter s prometnicami.

Primeri načrtov so prikazani v prilogah D, E in F.

5.5 SKLADNOST REZULTATOV PRVEGA IN DRUGE KROGA

Pri tem nas je zanimalo, ali so imeli lastniki v procesu ves čas enak odnos do posameznih vsebin načrta in načrtov kot celote. Nujno je, da za vsebine, ki so se jim zdele pomembne v prvem krogu, enako menijo tudi v drugem krogu. Tako smo v prvem krogu izvedeli, katere vsebine vključiti v načrt, v drugem krogu pa so lastniki presojali, kako dobro smo te vsebine v načrtu prikazali. Pomembno je, da si lastniki v drugem delu želijo v načrtu imeti informacije, ki so jih želeli že v prvem delu.

Skoraj vse vsebine, ki smo jih glede na postavljene kriterije vključili v vse tri načrte, bi tudi v drugem krogu večina lastnikov vključila v načrt. Mnenje se je od prvega kroga spremenilo le pri nekaj vsebinah. Funkcij gozdov v drugem krogu v načrt ne bi vključilo 9

lastnikov, ocene spremenjenosti naravne drevesne sestave 12 lastnikov ter usposobljenost, opremljenost in pripravljenost lastnika za delo v gozdu 10 lastnikov. Pri vsebinah, ki smo jih vključili na pobudo posameznih lastnikov samih (kazalo in tablice za določanje volumna lesa), tega nismo mogli preverjati.

Tudi na splošno so lastniki ohranili enak odnos do načrtov. V prvi anketi bi takšen načrt za svojo posest imelo 14 lastnikov, po drugi anketi pa 13. Po rezultatih prve ankete bi 11 vprašanih izbralo načrt, v katerem bi bilo načrtovanih več možnosti in bi bile tudi vse ekonomsko vrednotene, po drugi anketi pa bi od 13 vprašanih, ki bi različne scenarije vključili v načrt, 8 anketirancev te scenarije tudi ekonomsko vrednotilo. Največ lastnikov, kar 10, bi izbralo načrt C, ki ima ekonomsko ovrednotene različne scenarije. Čeprav so v prvi anketi večinoma izrazili željo po kratkem (do 5 strani dolgem) načrtu (9 odgovorov), je kljub temu v drugem delu največ lastnikov izbralo C načrt in s tem potrdilo, da se jim večina ponujenih informacij zdi pomembnih.

Sodelujoči so ohranili relativno nespremenjen odnos do načrtov in posameznih vsebin skozi oba kroga, zato smo lahko nadalje presojali, kako dobro smo vsebine prikazali in kako dobro smo zadostili pričakovanjem lastnikov glede načrtov kot celota.

5.6 KAKO SMO ZADOSTILI PRIČAKOVANJEM LASTNIKOV?

V preglednici 5 je prikazano število odgovorov pri posamezni oceni primernosti prikaza določene vsebine in število odgovorov, ali bi to vsebino vključili v načrt ali ne. Vsebine smo prikazali na zadovoljiv način, saj imajo skoraj vse vsebine povprečno oceno primernosti vsaj v enem načrtu višjo od 4,00. Noben načrt ne izstopa po boljših ocenah, saj rezultati zelo variirajo med vsebinami, pa tudi znotraj posamezne vsebine imajo lastniki zelo različna mnenja o tem, v katerem načrtu je bolje prikazana. Večina vsebin je nujnih vsaj v enem od načrtov, saj bi jih vključila večina lastnikov. Enega najnujnejših delov načrta predstavlja kartni del, ki bi ga vključili vsi lastniki. Imajo pa različna mnenja o najprimernejši velikosti in podrobnostih teh kart.

Preglednica 5: Primernost prikaza posameznih vsebin v načrtih A, B in C ter vključitev teh v načrt

VSEBINA	PRIMERNOST PRIKAZA VSEBINE (1-neprimerno, 5-zelo primerno)							VKLJUČITEV V NAČRT	
	NAČRT	1	2	3	4	5	POVPREČNA OCENA	DA	NE
KAZALO	C	0	0	2	4	12	4,56	8	10
ANALIZA STANJA GOZDNE POSESTI									
Lokacija posesti in posameznih parcel	A	0	0	2	4	12	4,56	17	1
	B	0	0	1	13	4	4,17		
	C	0	0	1	10	7	4,33		
Seznam parcel in njihove velikosti	A	0	1	8	8	1	3,50	16	2
	B	0	0	1	1	16	4,83		
	C	0	0	1	2	15	4,78		
Lesna zaloga in letni prirastek	A	0	0	3	11	4	4,06	18	0
	B	0	0	1	4	13	4,67		
	C	0	0	2	3	13	4,61		
Stanje sestojev	A	0	0	5	13	0	3,72	14	4
	B	2	4	7	3	2	2,94		
	C	0	0	0	4	14	4,78		
Rastišča	A	0	0	6	8	4	3,89	15	3
	B	0	0	1	9	8	4,39		
	C	0	0	6	7	5	3,94		
Odprtost gozda s cestami in vlakami	A	0	0	12	5	1	3,39	17	1
	B	0	1	2	3	12	4,44		
	C	0	2	1	6	9	4,22		
Funkcije gozda	C	0	0	4	2	12	4,44	9	9
Pregled omejitev pri gospodarjenju	A, B	0	0	1	3	14	4,72	16	2
	C	0	0	0	4	14	4,78		
Pregled dosedanjega gospodarjenja	C	0	0	1	2	15	4,78	13	5
Pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del	C	0	0	1	2	15	4,78	13	5
Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave	B	3	5	7	3	0	2,56	6	12
	C	1	2	8	4	3	3,33		

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice 5. Primernost prikaza posameznih vsebin v načrtih A, B in C ter vključitev teh v načrt

VSEBINA	PRIMERNOST PRIKAZA VSEBINE (1-neprimerno, 5-zelo primerno)							VKLJUČITEV V NAČRT	
	NAČRT	1	2	3	4	5	POVPREČNA OCENA	DA	NE
Pravice in obveznosti, ki izhajajo iz posesti gozda	B, C	0	0	3	1	14	4,61	14	4
ANALIZA INTERESA LASTNIKA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOM									
Zahteve po lesu	A, B, C	0	0	1	1	16	4,83	15	3
Zahteve po drugih gozdnih proizvodih	A, B, C	0	0	1	1	16	4,83	15	3
Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo	A, B, C	0	1	3	5	9	4,22	8	10
NAČRT PRIHODNJEGA GOSPODARJENJA									
Gozdnogojitveni načrt	A	0	1	6	4	7	3,94	18	0
	B	0	0	4	8	6	4,11		
	C	0	0	3	5	10	4,39		
Načrtovan letni posek	A	0	0	1	3	14	4,72	14	4
	B, C	0	0	1	5	12	4,61		
Odpiranje gozdov s cestami in vlakami	A	0	0	12	5	1	3,39	17	1
	B	0	1	2	3	12	4,44		
	C	0	2	1	6	9	4,22		
EKONOMSKI DEL NAČRTA									
Zelo okvirno vrednotenje (okvirni stroški poseka, spravila)	A	0	0	3	6	9	4,33	8	10
Okvirno vrednotenje (okvirna donosnost)	B	0	0	2	13	3	4,06	1	17
Natančni izračuni stroškov vezanih na posest	C	0	1	6	2	9	4,06	7	11
ANALIZA ALTERNATIVNIH MOŽNOSTI GOSPODARJENJA									
Priprava različnih scenarijev	B	0	1	6	5	6	3,89	13	5
	C	0	2	5	2	9	4,00		
Celovita analiza tveganj	C	0	0	2	2	14	4,67	16	2
DODATNE INFORMACIJE									
O tem, na koga se obrnem, če želim sekati v svojem gozdu	A	0	0	3	8	7	4,22	16	2
	B	0	1	1	5	11	4,44		
	C	0	1	1	4	12	4,50		

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice 5. Primernost prikaza posameznih vsebin v načrtih A, B in C ter vključitev teh v načrt

VSEBINA	PRIMERNOST PRIKAZA VSEBINE (1-neprimerno, 5-zelo primerno)							VKLJUČITEV V NAČRT	
	NAČRT	1	2	3	4	5	POVPREČNA OCENA	DA	NE
O krojenju lesa	A	0	1	6	8	3	3,72	14	4
	B	1	0	3	13	1	3,72		
	C	1	0	5	3	9	4,06		
O varstvenih delih	C	1	2	2	5	8	3,94	12	6
PRILOGE									
Karta parcel	A	0	0	0	1	17	4,94	18	0
	B, C	0	0	0	17	1	4,06		
Karta načrtovalnih/negovalnih enot	A	0	0	5	11	2	3,83	18	0
	B	0	0	1	5	12	4,61		
	C	0	0	0	9	9	4,50		
Karta prometnic	A	0	0	5	11	2	3,83	18	0
	B	0	0	1	5	12	4,61		
	C	0	0	0	9	9	4,50		
Karta funkcij	C	0	0	1	1	16	4,83	11	7
Seznam izvajalcev del in odkupovalcev lesa	B, C	0	0	5	1	12	4,39	11	7
Tablice za določanje volumna okroglega lesa	C	0	0	0	3	15	4,83	13	5
Evidenca gospodarjenja	A, B, C	0	1	0	1	16	4,78	14	4

Vse tri načrte so lastniki ocenili z relativno visokimi ocenami. Nihče nobenemu načrtu ni dal ocene nižje od 6, vsi načrti pa imajo povprečno oceno višjo od 8,00, najvišjo je dosegel načrt C (ocena 0 pomeni zelo slabo, 10 pa zelo dobro).

Preglednica 6: Število odgovorov pri posamezni oceni načrtov A, B in C

OCENA	NAČRT		
	A	B	C
0	0	0	0
1	0	0	0
2	0	0	0
3	0	0	0
4	0	0	0
5	0	0	0
6	2	0	1
7	5	1	2
8	5	9	3
9	2	5	6
10	4	3	6
Povprečna ocena	8,06	8,56	8,78

Skladno s tem bi največ lastnikov (10) izbralo načrt C, če bi se morali odločiti za enega od teh treh. Trije bi izbrali načrt B, pet pa načrt A.

Načrt za zasebno gozdno posest bi za svojo posest želelo imeti 13 od 18 vprašanih.

Med komentarje, mnenja in predloge so posamezniki navajali pomisleke o smiselnosti prepodrobnega načrtovanja, glede na majhne velikosti posesti in glede na nepredvidljivost gospodarjenja zaradi ujm. Nekaj drugih je menilo, da bi vsak lastnik moral imeti takšen pregled nad svojo posestjo in izrazili interes po načrtu za svojo posest ter zanimanje, kje bi ga lahko dobili tudi v zameno za plačilo.

5.7 RAZLIKE V ODNOSU DO NAČRTOV GLEDE NA SPLOŠNI PROFIL LASTNIKOV

Na to, katerega izmed treh vzorčnih načrtov bi lastniki izbrali za svojo posest, ne vplivajo njihov spol, izobrazba, socialno-ekonomski tip, nasledstvo na kmetiji in niti površina gozdne posesti. Čeprav smo predvidevali, da imajo lastniki večjih posesti potrebo po več vsebinah kot manjši in bi zato izbirali obsežnejše načrte, z analizo variance nismo odkrili statistično značilnih razlik ($p = 0,389$).

Tudi na vprašanje o tem, ali bi si lastniki želeli imeti načrt za svojo posest, ne vplivajo nobeni od omenjenih dejavnikov. Odgovori so znotraj vsakega dejavnika zelo raznoliki (preglednica 7).

Preglednica 7: Število odgovorov glede želje po načrtu za zasebno gozdno posest glede na spol, izobrazbo, socialno- ekonomski tip in nasledstvo

Število odgovorov		BI IMELI NAČRT ZA SVOJO POSEST?	
DEJAVNIK		DA	NE
SPOL	M	10	3
	Ž	3	2
IZOBRAZBA	Dokončana osnovna šola	0	2
	Poklicna šola	3	2
	Srednja šola	6	1
	Višja šola	2	0
	Univerza	2	0
SOCIALNO- EKONOMSKI TIP	Mešana kmetija	10	2
	Nekmetijska posest	3	1
	Ostarela kmetijska posest	0	2
NASLEDSTVO	Da	11	3
	Ne	2	2

Tudi na to, ali bi lastniki želeli imeti načrt za svojo posest, ne vpliva površina gozdne posesti; s t-testom nismo odkrili statistično značilnih razlik ($p = 0,345$).

Nasprotno pa na dejstvo, ali bi lastniki želeli imeti načrt za svojo posest, vpliva njihova starost. S t-testom smo dokazali, da obstajajo statistično značilne razlike ($p = 0,012$), kar pomeni, da si mlajši lastniki bolj želijo imeti takšen načrt kot starejši.

6 RAZPRAVA

6.1 VSEBINA NAČRTA

Večina lastnikov ima pri gospodarjenju z gozdom podobne težave. Najbolj so izpostavili problem dostopnosti gozda, škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov ter pomanjkanje časa. Za uspešnejše gospodarjenje jim primanjkuje tudi strokovnega znanja in svetovanja javne gozdarske službe. To je pomembna informacija o tem, katere vsebine lastniku ponuditi v načrtu za zasebno gozdno posest. Nujen je poudarek na odprtosti gozda, na možnostih gradnje novih prometnic ter na možnostih varstva gozdov pred škodljivimi dejavniki. Ker omenjajo tudi dejstvo, da niso ekonomsko odvisni od gozda, saj jim ne predstavlja primarnega vira dohodka in še problem dragega spravila ter nizkih odkupnih cen lesa, je potrebno v načrt vključiti ekonomski vidik, da bo lastnik v gozdu opazil možnost dodatnega vira zaslužka. V načrt je nujno vključiti tudi informacije o tem, katere drevesne vrste bi najbolje uspevale na rastišču, kolikšen je letni prirastek, kolikšen je lahko letni posek, kakšna je lesna zaloga ter nasvete za ukrepanje po vetrolomih in napadih podlubnikov. Z vsebinami o gojenju in varstvu gozdov je potrebno spodbujati lastnike k opravljanju dodatnih del v gozdu, saj so lastniki večinoma pripravljeni izvajati ta dela v skladu z gojitvenim načrtom in tudi vlagati v gozd, čeprav se rezultati vlaganj pokažejo šele na dolgi rok. S pomočjo načrta bi lastniki ta dela, vključno s posekom, lažje načrtovali vnaprej, saj trenutno večina to dela sproti po potrebi. Dobljeni rezultati potrjujejo prvo delovno hipotezo, da so gojitveni načrt, ekonomsko vrednotenje in tehnološke usmeritve temeljne vsebine takšnega načrta.

Tudi Ficko in sod. (2010) ugotavljajo, da se lastnikom pri gospodarjenju zdijo najpomembnejše informacije o tem, na koga se obrniti, kadar želijo sekati v svojem gozdu, informacije o varstvu gozdov, dovoljenem poseku, točnih mejah parcel, gozdnogojitvenih ukrepov in o možnostih in stroških izgradnje gozdnih prometnic. V sedanji zasnovi načrtovanja pa pogrešajo tudi oceno donosnosti gospodarjenja.

K temeljnim vsebinam lahko dodamo še informacije o stanju posesti, s poudarkom na natančnih lokacijah, mejah in površinah parcel. Tudi med tistimi lastniki, ki gospodarijo s

svojim gozdom, jih veliko ne pozna natančnih mej svoje posesti, kar polovica sodelujočih jih pozna le deloma. Lastniki želijo vedeti tudi, kakšno je stanje sestojev in kakšne so njihove omejitve pri gospodarjenju. Pomembno je, da je lastnik dobro seznanjen s stanjem posesti, saj morajo biti tudi njegove zahteve po lesu v skladu z dejanskim stanjem.

Večina tistih informacij, ki se lastnikom zdijo koristne, so jim tudi vsaj deloma razpoložljive. Še bolj pomembno pa je vključiti tudi vsebine, ki lastnikom sicer niso razpoložljive. Taka je informacija o krojenju lesa, ki lahko bistveno pripomore k boljši ekonomski izrabi posekanega lesa, in donosnost gospodarjenja na posesti kot del ekonomske presoje gospodarjenja. Smiselno je vključiti tudi splošne informacije o tem, na koga se obrniti, če želijo sekati v svojem gozdu in o tem, kakšne so možnosti prodaje lesa po poseku.

Zelo enotni so si lastniki glede kartnega dela načrta. Vsi sodelujoči bi v svoj načrt vključili karto parcelnih mej, karto načrtovalnih in negovalnih enot ter karto prometnic, kar potrjuje drugo delovno hipotezo, da so kartne vsebine pomemben del takšnega načrta. Kartni del s pregledno karto posesti, sestojno karto, gozdnimi prometnicami in drugimi tudi Ficko in sod. (2005) navajajo kot enega bistvenih sklopov v načrtu. Kot enega pomembnih sklopov omenjajo tudi obrazce za spremljavo in kontrolo gospodarjenja, kar se je pokazalo tudi v našem primeru.

Te vsebine so glede na rezultate najnujnejše za večino lastnikov. Do ostalih so zelo različno opredeljeni, zato jih ne moremo opredeliti kot nujne, so pa vsakemu lastniku pomembne različne kombinacije informacij.

Deljena so mnenja o tem, ali naj bo zajeta le optimalna možnost gospodarjenja in naj bo tudi ekonomsko vrednotena, ali naj bo zajetih več alternativnih možnosti, pri čemer so lahko ekonomsko vrednotene vse, ali pa samo optimalna. Tudi glede podrobnosti ekonomskega vrednotenja ni enotnih mnenj. Med lastniki so tako tisti, ki se jim kakršnokoli vrednotenje zdi nepotrebno in nesmiselno, tisti, ki jim zadošča le zelo okvirno, tudi taki, ki želijo pregled celotnih stroškov in prihodkov gospodarjenja.

Glede vsebine načrtov torej ugotavljamo le, katere so temeljne vsebine, ne moremo pa ustvariti načrta, ki bi po vsebini in njeni podrobnosti ustrezala večini lastnikov, saj imajo zelo različna pričakovanja.

6.2 OBSEG IN OBLIKA NAČRTA

Načrt mora biti obvezno izdelan v besedilni obliki. Elektronska oblika naj služi le kot dodaten pripomoček lastniku. Prednost elektronske oblike lastniki vidijo v možnosti enostavnega spreminjanja parametrov pri izračunih ter manj nepotrebnega papirja, besedilna oblika pa predstavlja prednost predvsem starejšim, saj jim je lažje dostopna in ne zahteva računalniškega znanja.

Lastniki si večinoma želijo zelo kratke načrte. Največ lastnikov je želelo načrt, ki bi bil dolg do 5 strani, a so obenem želeli vanj vključiti veliko količino informacij, ki jih je nemogoče strniti v tako kratek načrt. Največ lastnikov bi kljub večjemu obsegu izbralo daljši načrt z vključenim večjim številom informacij. Je pa na drugi strani še vedno nekaj lastnikov, ki bi izbrali najkrajši, do 5 strani dolg načrt, in nekaj tistih, ki bi izbrali vmesno različico. Tako so glede obsega želje lastnikov različne.

Zelo različna mnenja so tudi glede tega, kako naj bodo vsebine prikazane. Ne moremo zaključiti, da je določena različica izmed preglednic, kart ali opisnega načina predstavitve izstopajoče boljša. Istemu lastniku se v določenih primerih zdi boljši en način, v drugih pa drugi. Ne glede na način predstavitve mora biti prikaz pregleden, natančen in razumljiv. Kaj se komu zdi pregledno in razumljivo, pa je vsaj do neke mere zopet subjektivno. Tako so tudi glede velikosti in podrobnosti kart mnenja lastnikov zelo neenotna.

Tako kot glede vsebine tudi z vidika obsega in oblike načrta ne moremo ustvariti različice, ki bi ustrezala večini lastnikov. Če bi upoštevali konkretne želje vsakega posameznika, bi dobili toliko različnih načrtov, kolikor je lastnikov. S tem pa lahko potrdimo še tretjo delovno hipotezo, da so pričakovanja lastnikov glede posestnega načrta zelo različna. Da ni mogoče podati enotnih navodil glede vsebine načrta, menijo tudi Ficko in sod. (2005), saj

je načrt namenjen lastniku in mora biti zato prilagojen velikosti njegove posesti, intenzivnosti gospodarjenja ter njegovim željam in potrebam.

6.3 KAKO SMO ZADOSTILI PRIČAKOVANJEM LASTNIKOV?

V načrte smo vključili tiste vsebine, ki so jih lastniki pričakovali. Le redke so se za večino lastnikov izkazale za nepotrebne, preostale pa so prejele veliko število odgovorov, da bi jih želeli vključiti v svoj načrt. Med komentarje niso navajali pripomb, da bi si v načrtu želeli še katero, ki ni bila zajeta.

Način, preglednost in razumljivost prikaza informacij so se izkazali za ustrezne, saj so skoraj vse vsebine dosegle visoke povprečne ocene primernosti vsaj pri enem vzorčnem načrtu.

Večini lastnikov bi ustrezala kombinacija več vzorčnih načrtov. Nihče ne bi izbral ravno takšne kombinacije vsebin, kot je v enem od treh vzorcev in tudi ne takšne kombinacije načinov prikazov informacij. Kljub temu pa so vse tri izdelke kot celoto ocenili dobro, kar kaže na to, da smo dobro zadostili pričakovanjem lastnikov, saj vsakemu razmeroma dobro ustreza vsaj en izdelek. Nihče ni bil s katerim od treh načrtov izredno nezadovoljen, najvišje ocene pa je dosegel najobsežnejši načrt, kar kaže na to, da dajejo lastniki prednost informacijam pred obsegom načrtov. Kljub temu da so sprva večinoma želeli krajši načrt, je na koncu prevladalo zanimanje za obsežnejšega in podrobnejšega. Tisti, ki so bolje ocenili krajši načrt, imajo pomisleke o smiselnosti prepodrobnega načrtovanja, deloma zaradi nepredvidljivosti razvoja gozdov, deloma pa zaradi razmeroma majhnih posesti.

6.4 RAZLIKE MED LASTNIKI GLEDE NJIHOVIH PRIČAKOVANJ OD NAČRTOV

Med lastniki, ki se med seboj razlikujejo po spolu, izobrazbi, socialno-ekonomskem tipu, nasledstvu na posesti in površini gozdne posesti, nismo ugotovili značilnih razlik v odnosu do načrtov. Pričakovali bi, da bo vsaj velikost posesti značilno vplivala na željo lastnikov po načrtu za svojo posest, saj Ficko in sod. (2010) kot pomembno ciljno skupino za uvajanje takšnih načrtov navajajo predvsem lastnike z več kot 30 ha gozda. V našem

primeru se je želja po načrtu pokazala že pri manjših posestih; povprečna velikost posesti lastnikov, ki bi želeli imeti načrt, je 18,6 ha. Razlike bi pričakovali tudi v odgovorih na vprašanje, katerega od treh vzorčnih načrtov bi izbrali, saj Ficko in sod. (2005) ugotavljajo, da z večanjem gozdne posesti postajajo elementi načrta vse bolj pomembni. Vendar pa teh vplivov nismo dokazali, kar je skladno z novejšimi dognanji Ficka in sod. (2013), ki ugotavljajo, da površina gozdne posesti ni tako pomemben dejavnik za razliko od socialno-ekonomskega tipa, spola in oddaljenosti parcel od doma. Po njihovih ugotovitvah na odnos do gospodarjenja z gozdom ne vpliva niti starost, za katero pa smo v naši raziskavi ugotovili, da vpliva na željo lastnikov po takšnem načrtu za svoje gozdne posesti. Mlajši lastniki so dovezetnejši za novosti, ker gre za dolgoročnejše načrtovanje (obdobje 10 let); starejšim, ki sami niso več zmožni opravljati del v gozdu, pa se zdi načrt zanje nepotreben. Tudi sami so navajali podobna mnenja; načrt so sicer označili kot dober in uporaben, a za mlajše od sebe.

Nepričakovano so lastniki pripravljeni za načrt prispevati relativno velik del stroškov. Tudi na to, koliko so pripravljeni plačati, ne vpliva površina gozdne posesti, saj je več lastnikov manjših posesti, ki so pripravljeni plačati veliko več kot lastniki večjih posesti. Bolj pomembno pri tem je dejstvo, koliko je lastnik pripravljen vlagati v svoj gozd in kako močno je navezan na posest. Tisti, ki so pripravljeni plačati več, so vsi predstavniki kmečkih gospodinjstev, za katere je na splošno značilna večja navezanost na posest kot pri nekmečkih. Ti rezultati se precej razlikujejo od ugotovitev Ficka in sod. (2010), da kar 71 % tistih, ki menijo, da bi jim načrt sicer koristil pri gospodarjenju, ni pripravljenih kriti dela stroškov izdelave načrta. Rezultati se razlikujejo predvsem zaradi načina izbire anketirancev. Za razliko od naše raziskave so bili v raziskavi Ficka in sod. anketiranci naključno izbrani, ne glede na zanimanje za načrte.

7 SKLEPI

Z analizo mnenj 18 lastnikov gozdov nismo ugotovili enotnih stališč glede tega, kakšen naj bo načrt za zasebno gozdno posest po vsebini, obsegu in obliki prikazov informacij.

Lastniki so si enotni le glede oblike načrta, ki naj bi bil obvezno v besedilni (natisnjeni) obliki, kot dodatek lahko tudi v elektronski. Le-ta bi bila uporabna predvsem v primeru morebitnih sprememb, popravkov in bi omogočila enostavnejše ter hitrejša spremembe posameznih parametrov in celotnih izračunov.

Najpomembnejše vsebine, ki morajo obvezno biti vključene v načrt, so: gojitveni načrt, tehnološke usmeritve s poudarkom na odprtosti gozda in možnostih gradnje novih prometnic ter ekonomska presoja, za katero pa ni enotnih stališč o tem, kako podrobna naj bo. Posebno pozornost je treba nameniti kartnemu delu načrta, ki je prav tako obvezen sklop načrta. Nujne so še informacije o lokaciji posesti in posameznih parcel ter njihovih natančnih mejah in velikostih, informacije o stanju sestojev, omejitvah pri gospodarjenju, o primernih drevesnih vrstah na posameznem rastišču, o lesni zalogi in prirastku. Glede ostalih vsebin so lastniki neenotni.

Glede oblike prikazov informacij ni enotnih zaključkov. Lastniki imajo zelo različen pogled na to, ali je primernejši slikovni prikaz, preglednica ali opisna oblika. Se pa strinjajo s tem, da ne glede na obliko prikaza, mora biti le-ta pregleden, razumljiv, natančen, vsebovati mora opise morebitnih okrajšav in pomen strokovnih izrazov, nerazumljivih laikom.

Tudi glede obsega načrta ni enotnih stališč. Načrt naj bo kratek in strnjen, po željah večine lastnikov je to do 5 strani dolg načrt. Vendar pa je to težko doseči glede na to, da večina lastnikov v načrtu želi dobiti veliko informacij. V tem primeru je ustrežnejši daljši, tudi čez 15 strani dolg načrt, saj lastniki dajejo prednost želenim vsebinam tudi na račun obsega načrta.

8 POVZETEK

Načrti za zasebno gozdno posest še niso del načrtovalske prakse in niti niso vključeni v sistem načrtovanja javne gozdarske službe. Nastajajo le na željo posameznih lastnikov, večinoma večjih posestnikov. Katere so okvirne vsebine, ki bi jih moral vključevati tak načrt, je znano. Namen naloge pa je bil podrobneje ugotoviti, kakšna naj bo zasnova načrta, da bo ustrezala lastnikom, katerim je načrt namenjen kot pripomoček pri gospodarjenju s svojimi posestmi. Pri tem nas je zanimala točna vsebina načrta, njegova oblika in obseg.

Kakšna so pričakovanja lastnikov glede načrta za zasebno gozdno posest smo ugotavljali s pomočjo 18 lastnikov gozdnih posesti po delfi metodi v dveh krogih. Večinoma lastniki niso bili predstavniki veleposestnikov, ki so veljali za ciljno skupino uvajanja načrtov za zasebno gozdno posest. Povprečno imajo relativno majhne posesti, so različne starosti, spola in socialno-ekonomskega statusa. V prvem krogu smo na podlagi vprašalnikov izvedeli, kakšen je njihov odnos do gospodarjenja, s kakšnimi težavami se pri tem soočajo, kakšne vsebine jih zanimajo in bi jih zato želeli vključiti v načrt ter kakšen bi, po njihovem mnenju, moral biti načrt bo obliki in obsegu. Rezultate smo analizirali in na podlagi želja lastnikov pripravili načrt za izbrano posest. Ker so bili lastniki zelo neenotni glede zasnove načrta, smo načrt pripravili v treh različicah in z njimi skušali zadostiti pričakovanjem večine lastnikov. V drugem krogu so načrte dobili v ponovno presojo, ocenjevali so, kako dobro smo izbrali vsebine, kako ustrezno smo jih prikazali in ocenili načrte kot celoto. V programu R 3.1 smo statistično preverili, kako na pričakovanja lastnikov vplivajo njihova starost, spol, socialno-ekonomski status, izobrazba in površina gozdne posesti.

Glede na dejavnike, ki jih omejujejo, da niso pri gospodarjenju s svojimi posestmi še uspešnejši, so nujne vsebine načrta: odprtost gozda, možnost gradnje novih prometnic, gojitveni načrt, možnosti varstva gozdov pred škodljivimi dejavniki in ekonomski vidik gospodarjenja. V načrt je obvezno vključiti tudi informacije o natančnih lokacijah, mejah in površinah parcel, o tem, katere drevesne vrste bi najboljše uspevale na rastišču, kakšna sta lesna zaloga in letni prirastek, kolikšen je lahko letni posek, o tem, na koga se obrniti, če želijo sekati v svojem gozdu ter nasvete za ukrepanje po vetrolomih in napadih

podlubnikov. Kot dodatek k načrtu si lastniki želijo tudi obrazec za spremljavo in kontrolo gospodarjenja. Do ostalih vsebin so lastniki zelo različno opredeljeni. Tudi glede ekonomske presoje gospodarjenja si niso enotni, kako podrobna naj bo in ali naj bo vrednotena le optimalna možnost gospodarjenja ali tudi alternativne.

Načrt bi moral biti kratek in strnjen. Večina bi želela do 5 strani dolg načrt, a imajo hkrati interes po relativno velikem številu podatkov, zato je nemogoče zadostiti obema zahtevama. Lastniki dajejo prednost želenim informacijam pred obsegom načrta, zato bi večina kljub temu izbrala daljši načrt z več informacijami, čeprav je bistveno obsežnejši.

Tudi glede oblike prikazov vsebin so mnenja zelo različna. Ne moremo trditi, da je kateri od načinov prikazovanja informacij boljši od drugega, so pa obvezni prikazi s kartami, vsaj kar se tiče negovalnih enot in prometnic.

Načrt mora obvezno biti v besedilni obliki (natisnjen), lahko pa ima kot dodatek še elektronsko obliko, ki predvsem mlajšim omogoča hitro in enostavno uporabo, še posebej ko želijo spreminjati posamezne parametre raznih izračunov. Starejšim in tistim, ki nimajo računalniškega znanja, zadošča le besedilna oblika.

Lastniki, ki se med seboj razlikujejo po spolu, starosti, socialno-ekonomskem statusu, izobrazbi in površini gozdne posesti, ki jo imajo v lasti, nimajo do načrta in njegovih vsebin statistično značilno različnih pogledov. Ugotovili smo le povezavo med starostjo lastnikov in željo po tem, da bi imeli načrt za svojo posest. Mlajši so načrtom bolj naklonjeni.

Med lastniki se je pokazal relativno velik interes po načrtih, tudi med lastniki majhnih posesti. Velik delež lastnikov je pripravljen plačati del stroškov za tak načrt. Vsote, ki so jih pripravljeni plačati, so relativno visoke.

9 VIRI

- Bončina A. 2003. Nekatere aktualne naloge v razvoju urejanja gozdov v Sloveniji. V: Območni gozdnogospodarski načrti in razvojne perspektive slovenskega gozdarstva: zbornik referatov. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire: 257-270
- Cullota S., Bončina A., Carvalho- Ribeiro S. M., Chauvin C., Farcy C., Kurttila M., Maetzke F. G. 2014. Forest planning across Europe: the spatial scale, tools, and inter-sectoral integration in land-use planning. *Journal of Environmental Planning and Management*, 58, 8: 1384-1411
<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09640568.2014.927754#abstract> (5. 4. 2015)
- Ficko, A., Bončina, A., 2013. Probabilistic typology of management decision making in private forest properties. *Forest Policy and Economics* 27: 34-43.
- Ficko A., Poljanec A., Bončina A. 2005. Presoja možnosti vključitve načrta za zasebno gozdno posest v zasnovo gozdarskega načrtovanja. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire: 119-135
- Ficko A., Poljanec A., Bončina A. 2010. Forest management planning in small scale forestry: forest property plan (FPP) and owners' attitudes. V: Small scale forestry in a changing world: opportunities and challenges and the role of extension and technology transfer: proceedings of the conference, Bled, 6 – 12. junij 2010. Medved M. (ur). Ljubljana, Slovenian Forestry Institute, Slovenian Forest Service: 188-203
- Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Bohinj 2014-2023. 2014. Bled, Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled: 255

Markelj T. 2014. Cenik gozdnih lesnih sortimentov. Bled, Gozdno gospodarstvo Bled (osebni vir, februar 2014)

Medved M., Košir B., Robek R., Veselič Ž. 2005. Spremljanje gospodarjenja z zasebnimi družinskimi gozdovi v Sloveniji. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire: 61-85

Medved M., Matijašič D., Pisek R. 2010. Private property conditions of Slovenian forests in 2010 (preliminary results). V: Small scale forestry in a changing world: opportunities and challenges and the role of extension and technology transfer: proceedings of the conference, Bled, 6 – 12. junij 2010. Medved M. (ur). Ljubljana, Slovenian Forestry Institute, Slovenian Forest Service: 457-472

Mori J. 2005. Nove priložnosti za slovenske lastnike gozdov pod evropskimi zvezdami. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire: 7-25

Papler-Lampe V., Ficko A., Poljanec A., Jerovšek K., Čadež P. 2004. Načrt za gozdno posest. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. 2004. Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 105-117

Pezdevšek Malovrh Š., Zadnik Stirn L., Krč J. 2010. Influences on associating private forest owners in Slovenia. V: Small scale forestry in a changing world: opportunities and challenges and the role of extension and technology transfer: proceedings of the conference, Bled, 6 – 12. junij 2010. Medved M. (ur). Ljubljana, Slovenian Forestry Institute, Slovenian Forest Service: 581-595

Podatki o odkazilu za parcele Medjeve posesti za 2007-2013. 2014. Bohinjska Bistrica, Zavod za Gozdove Slovenije (izpis iz baze podatkov; november 2014)

Pravice in dolžnosti lastnikov gozdov. Kamnik, Preslica. 2015

<http://www.gozd-les.com/upravljanje-gozdov/gozdovi-kot-lastnina> (11. 12. 2014)

Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. 2014. Ur. l. RS, št. 54/14

Rozman J. 2015. Cenik storitev predelave lesa na žagi. Nemški Rovt (osebni vir, januar 2015).

Seznam izvajalcev del.

<http://www.bizi.si/> (28. 1. 2015)

Vidic A. 2014. Cenik gradbenih del. Bled, Gozdno gospodarstvo Bled (osebni vir, februar 2014)

Winkler I. 1994. Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi: študijsko gradivo za višješolski študij. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo: 129 str.

ZAHVALA

Ob zaključku študija se zahvaljujem mentorju prof. dr. Andreju Bončini za strokovno pomoč in usmerjanje pri izdelavi magistrske naloge, asist. Andreju Ficku za pomoč pri sestavi anket in izdelavi načrtov ter prof. dr. Juriju Diaciju za opravljeno recenzijo.

Zahvaljujem se tudi vsem lastnikom gozdov za sodelovanje pri izvedbi anket, še posebej pa Jaku Medja za posredovanje podatkov za izdelavo načrta.

Hvala sodelavcem Zavoda za gozdove Slovenije za potrebne baze podatkov, za pomoč pri izdelavi kart in za posredovane primere načrtov za zasebno gozdno posest.

Posebna zahvala gre tudi mojemu fantu za pomoč pri delu na terenu, za koristna mnenja pri izdelavi načrta in za vso podporo v času študija. Hvala sestrični za pomoč pri prevajanju in moji družini za finančno podporo v času študija.

PRILOGE

Priloga A: Vprašalnik prvega kroga – individualni prvi del

- 1. Kaj mislite, da so glavne ovire za to, da niste še uspešnejši pri gospodarjenju na svoji gozdni posesti? Navedite 5 najpomembnejših razlogov!**

1. -----

2. -----

3. -----

4. -----

5. -----

- 2. Katere podatke bi poleg tistih, ki jih lahko dobite na Zavodu za gozdove ali pri drugih javnih institucijah (Geodetska uprava, Občina...), še želeli imeti o svoji gozdni posesti?**

- 3. Kako velika/podrobna naj bo karta sestojev?**

- 4. Kaj si predstavljate pod pojmom »Načrt za zasebno gozdno posest«? Pojasnite v enem ali dveh stavkih!**

5. V koliko naprej načrtujete dela v svojem gozdu (npr. sečnjo, redčenja) ?

6. Se vam zdi pomembno v svojem gozdu izvajati gojitvena in varstvena dela in koliko ste jih dejansko pripravljeni izvajati?

7. V kolikšni meri ste pripravljeni v gozd vlagati, čeprav se bodo rezultati teh vlaganj pokazali šele v naslednji generaciji (koliko vam je pomembno vaše današnje ravnanje z gozdom v oziru na vaše naslednike)?

Priloga B: Vprašalnik prvega kroga – individualni drugi del

1. Spol anketiranca:

1 - moški

2 - ženski

2. Starost anketiranca:

_____let

3. Izobrazba anketiranca:

1 - nedokončana osnovna šola

2 - dokončana osnovna šola

3 - nedokončana srednja ali poklicna šola

4 - poklicna šola

5 - srednja šola

6 - višja šola

7 - univerza

4. Uvrstitev gospodinjstva v socialno - ekonomski tip:

(obkrožite socialno - ekonomski tip)

1	Čista kmetija	Nihče od aktivnih članov (15-65 let) jedra gospodinjstva ni ali vsaj dolgoročno ne bo zaposlen izven kmetije
2	Mešana kmetija	Različne kombinacije zaposlitev aktivnih članov na in izven kmetije
3	Ostarela kmetijska posest	Vsi člani kmečkega gospodinjstva so starejši od 65 let (nekmečka ostarela gospodinjstva štejemo pod točko 4)
4	Nekmetijska posest	Člani gospodinjstva se ne ukvarjajo s kmetovanjem

5. Nasledstvo na kmetiji:

1- da

2- ne

6. Površina celotnega posestva: _____, _____ha, od tega je gozda _____, _____ha

7. Ali natančno poznate vse meje vaše gozdne posesti?

- Da, vse meje poznam
- Ne, sploh ne poznam mej
- Deloma poznam

8. Ali je vaša gozdna posest:

- v enem kosu
- v dveh kosih
- v treh ali več kosih

9. Kolikšno je število vseh gozdnih parcel, ki so v vaši lasti ali solasti?

10. Največja oddaljenost gozdne parcele od vašega dejanskega bivališča:

- do 2 km
- 2 do 10 km
- 10 do 20 km
- več kot 20 km

11. Ali menite, da imate na voljo dovolj potrebnih informacij za gospodarjenje z vašim gozdom?

- Da, večinoma.
- Ne vem, ne gospodarim.
- Ne, nimam vseh potrebnih informacij.

12. Označite razpoložljivost in koristnost spodaj naštetih informacij za gospodarjenje na vaši gozdni posesti. Koristnost informacij rangirajte od 1 (nekoristna informacija zame) do 5 (zelo koristna informacija)?

Informacije o....	RAZPOLOŽLJIVOST INFORMACIJ			KORISTNOST INFORMACIJ				
	DA	DELOMA	NE	1-nekoristna informacija; 5-zelo koristna informacija				
...predvidenih stroškov sečnje in spravila po odkazilu				1	2	3	4	5
...donosnosti gospodarjenja na gozdni posesti				1	2	3	4	5
...izvajalcev gozdnih del in njihovih cenah (sečnja, spravilo, izdelava sekancev...)				1	2	3	4	5
...o izvajalcih strojne sečnje in primernosti za moj gozd				1	2	3	4	5
...o krojenju lesa				1	2	3	4	5
...o možnostih prodaje lesa in odkupnih cenah				1	2	3	4	5
...o možnem poseku za vsako parcelo				1	2	3	4	5
...o načinu izvajanja nege gozda, gojenju gozdov				1	2	3	4	5
...o varstvenih delih (npr. zatiranju podlubnikov)				1	2	3	4	5
...o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč				1	2	3	4	5
...o natančnih mejah parcel				1	2	3	4	5
...o lokacijah vseh mojih parcel				1	2	3	4	5
...o upravičenosti in stroških gradnje gozdnih prometnic				1	2	3	4	5
...o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz posesti gozda				1	2	3	4	5
...o pravicah drugih na moji gozdni posesti (dostop, vožnja, nabiranje gozd. sadežev itd.)				1	2	3	4	5
...o vrstah in številčnosti divjadi, ki poseljuje moj gozd				1	2	3	4	5
...o omejitvah , ki jih moram upoštevati pri gospodarjenju zaradi varstva narave				1	2	3	4	5
...o tem, koliko lesa lahko posekam v svojem gozdu				1	2	3	4	5
...o tem, na koga se naj obrnem, če želim sekati v svojem gozdu				1	2	3	4	5

13. Ali bi radi imeli načrt za svojo posest?

DA NE

14. Bi želeli za lastne potrebe spremljati gospodarjenje s svojo posestjo (posek, prodaja lesa, opravljena dela v gozdu itn.)?

DA NE

15. Ali menite, da bi vam načrt za vašo gozdno posest, ki bi vam pokazal stanje gozda, razvojne možnosti, cilje, smernice in ukrepe in ki bi vam ekonomsko ovrednotil gospodarjenje, lahko koristil pri gospodarjenju z gozdom?

- Da, vsekakor
- Ne, sploh ne
- Ne vem, ne morem se odločiti, morda

16. Kakšna oblika načrta se vam zdi primernejša?

- Σ Tekstna (na papirju)
- Σ Elektronska (na računalniku)
- Σ Kombinacija obeh (tekstna, z možnostjo pregleda istega načrta tudi v elektronski obliki)

17. Kako obsežen naj bo tekstni načrt?

- do 5 strani
- 5 do 10 strani
- 10 do 15 strani
- več kot 15 strani

18. Kakšen pomen bi vi dodelili spodaj navedenim vsebinam načrta za gozdno posest, če bi načrt izdelali za vašo gozdno posest (1 nepomembna vsebina, 5 zelo pomembna vsebina)? Obkrožite, kako pomembna je vsaka vsebina za vas.

Analiza stanja gozdne posesti					
Zgodovina posesti	1	2	3	4	5
Lokacija posesti	1	2	3	4	5
Seznam parcel in njihove velikosti	1	2	3	4	5
Lesna zaloga	1	2	3	4	5
Rastišča	1	2	3	4	5
Stanje sestojev	1	2	3	4	5
Odprtost gozda s cestami in vlakami	1	2	3	4	5
Relief	1	2	3	4	5
Funkcije gozda	1	2	3	4	5
Količina odmrle lesne mase v gozdu	1	2	3	4	5
Pregled dosedanjega gospodarjenja	1	2	3	4	5
Pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del	1	2	3	4	5
Pregled omejitev pri gospodarjenju	1	2	3	4	5
Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave (koliko sedanja sestava drevesnih vrst odstopa od tiste, ki je tam naravna)	1	2	3	4	5
Analiza interesa lastnika pri gospodarjenju z gozdom					
Zahteve po lesu	1	2	3	4	5
Zahteve po drugih gozdnih proizvodih	1	2	3	4	5
Zahteve po drugih funkcijah gozda	1	2	3	4	5
Socialno-ekonomski položaj lastnika	1	2	3	4	5
Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo	1	2	3	4	5
Načrt prihodnjega gospodarjenja					
Gozdnogojitveni načrt (načrt za gospodarjenje s sestoji)	1	2	3	4	5
Načrtovan posek	1	2	3	4	5
Potrebna gojitvena in varstvena dela	1	2	3	4	5
Odpiranje gozdov s cestami in vlakami	1	2	3	4	5
Ekonomski del načrta					
Zelo okvirno vrednotenje (izračun čistega donosa za 10 let)	1	2	3	4	5
Okvirno vrednotenje (po posameznih rastiščih)	1	2	3	4	5
Zelo podrobno vrednotenje (dejanski stroški, po posameznih sečiščih, za vsaka posamezna opravljena dela v gozdu)	1	2	3	4	5
Analiza alternativnih možnosti gospodarjenja					
Analiza možnosti izkoriščanja drugih dobrin iz gozda (poleg lesa)	1	2	3	4	5
Analiza možnosti gospodarjenja ob lastni nezmožnosti za opravljanje del v gozdu	1	2	3	4	5
Analiza možnosti gospodarjenja ob sodelovanju z drugimi lastniki	1	2	3	4	5
Priprava različnih scenarijev razvoja gozdov in gospodarjenja	1	2	3	4	5
Celovita analiza tveganj pri gospodarjenju	1	2	3	4	5

19. Kakšna naj bo vsebina načrta za prihodnje gospodarjenje in ekonomski del tega?

- Zanima me čisti donos
- Vsebuje naj eno (optimalno) možnost gospodarjenja in ekonomsko ovrednotenje te možnosti
- Načrtovanih možnosti gospodarjenja naj bo več (v več variantah), ekonomsko ovrednotena naj bo samo ena (optimalna)
- Načrtovanih možnosti gospodarjenja naj bo več (v več variantah), vse naj bodo tudi ekonomsko ovrednotene

20. Bi bili za izdelavo takega načrta pripravljeni prispevati del stroškov?

- da
- ne

21. Koliko bi bili pripravljeni plačati, da se za vašo gozdno posest izdelata načrt gospodarjenja (npr. enkrat v desetih letih). Ponujena vsota vas nikakor ne obvezuje h kakršnemkoli plačilu.

_____evrov

PRIMERJAVA NAČRTOV RAZLIČNIH OBLIK IN Z RAZLIČNO VSEBINO

1. Kateri načrt se vam zdi najprimernejši po obsegu in zakaj?

2. Se vam zdijo oblike prikazov podatkov (preglednice, karte) v načrtih primerne, v katerih načrtih da, v katerih ne in zakaj?

3. Kateri načrt se vam zdi vsebinsko najprimernejši (vsebuje najprimernejše vsebine in poudarke na tistih, ki se vam zdijo najpomembnejše) in zakaj?

4. Po vašem mnenju v načrtih kaj manjka, bi sami dodali še kaj?

5. Katera oblika načrtov se vam zdi primernejša, tekstna ali elektronska? Kakšne so prednosti ene in druge?

6. Kakršenkoli drug komentar, mnenje, predlog, ideja, vse kar bi še radi dodali pa ne sodi k prejšnjim vprašanjem.

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

MEDJEVA GOZDNA POSEST

NEMŠKI ROVT

PRIMER A

**Površina: 24,06 ha
Leto izdelave: 2015
Izdelala: Tina Noč**

ANALIZA STANJA GOZDNE POSESTI

Katastrska občina: Nemški Rovt

Površina posesti: 31,71 ha, od tega 24,06 ha gozda

Nadmorska višina: od 580 do 920 m.

Preglednica 1: Seznam parcel na posesti

PARCELA	POVRŠINA [ha]		
	GOZD	DRUGO	SKUPAJ
184/1	1,25	0,28	1,53
187	1,08	0,00	1,08
188/1	3,99	1,19	5,18
194/2	0,14	0,01	0,15
200/1	0,76	0,01	0,77
200/2	0,28	0,00	0,28
201	0,94	0,84	1,78
214/1	0,55	0,24	0,79
214/2	0,49	0,05	0,54
215/1	0,0004	0,07	0,08
215/2	0,01	0,46	0,47
219	0,25	0,09	0,34
231	0,01	0,20	0,20
270	0,13	0,26	0,39
291	0,44	0,31	0,75
303/1	0,49	0,62	1,11
303/2	0,27	0,34	0,61
304/1	0,53	0,00	0,53
304/2	0,09	0,02	0,11
311/6	4,24	0,00	4,24
337/42	1,88	0,02	1,90
337/43	0,77	0,00	0,77
337/75	0,70	0,00	0,70
337/76	1,01	0,00	1,01
337/77	3,77	0,00	3,77
ostale	0,00	2,64	2,64
SKUPAJ	24,06	7,65	31,71

Preglednica 2: Povprečna lesna zaloga in prirastek na posesti

	Lesna zaloga [m ³ /ha]	Letni prirastek [m ³ /ha]
Iglavci	204	4,19
Listavci	133	2,02
Skupaj	337	6,21

Mladovje: 0,63 ha

Zasnova: dobra 100 %

Negovanost: pomanjkljivo negovan 100 %

Drogovnjak: 4,37 ha

Sklep: normalen 60 %, vrzelast 30 %, pretrgan 10 %

Zasnova: dobra 60 %, pomanjkljiva 30 %, slaba 10 %

Negovanost: pomanjkljivo negovan 38 %, nenegovan 62 %

Debeljak: 5,72 ha

Sklep: rahel 69 %, vrzelast 31 %

Negovanost: pomanjkljivo negovan 45 %, negovan 55 %

Raznomerni gozd: 13,34 ha

Sklep: rahel 84 %, pretrgan 13 %, vrzelast 3 %

Negovanost: nenegovan 79 %, pomanjkljivo negovan 21 %

Pri gospodarjenju na posesti ni posebnih omejitev.

ANALIZA INTERESA LASTNIKA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOM

Lastnik potrebuje letno okrog 30 m³ prostorninskega lesa za lastne potrebe in okrog 50 do 60 m³ lesa iglavcev, ki ga v celoti odkupi GG Bled, občasno ga nekaj porabi tudi za lastne potrebe.

Večino del opravi sam skupaj s sinovi. Dela je več, se udeležuje tečajev varne uporabe motorne žage in uporablja ustrezno varnostno opremo (čelada z glušniki in mrežico, protiurezne sekaške hlače, zaščitni čevlji in rokavice). Pri delu uporablja dve motorni žagi znamk Husqvarna (ena tipa 455 Rancher, druga 346 XP). Spravilo opravlja s traktorjem Fiat Store 504, letnik 1985, ki ga uporablja tudi za vsa druga kmetijska opravila, in z enobobenskim 40 kN vitlom znamke Tajfun. Kjer spravilo s tem strojem ni mogoče, se opravi v okviru medsosedske pomoči.

NAČRT PRIHODNJEGA GOSPODARJENJA

Načrtovalna enota I - Spodnji Stenc (5,35 ha)

Rastiščnogojitveni razred: toploljubna bukovja

Rastišče je zelo suho, tla so plitva, velik je delež kamnitosti in skalovitosti.

Lesna zaloga: 343 m³/ha (182 m³/ha iglavci, 161 m³/ha listavci).

Prirastek: 6,31 m³/ha (4,27 m³/ha iglavci, 2,04 m³/ha listavci).

Drevesna sestava: smreka 53 %, bukev 44 %, mali jesen, gorski javor, mokovec in ostalo 3 %

Kakovost po drevesnih vrstah: smreka Ž1 1 %, Ž2 41 %, Ž3 24 %, ostalo tehnični les in celuloza; bukev Ž2-3 5 %, prostorninski les 95 %.

Rastišču primerne drevesne vrste: primerni izključno listavci, bukev s primesjo gorskega in ostrolistnega javorja. Smreka ni primerna zaradi plitvih, suhih, skalovitih tal, v zadnjih letih že močno propada.

UKREPI: kjer so le še ostanki sestoja, je nujna vzpostavitev gozdnega reda, saj nepopoln gozdni red poleg skalovitosti še dodatno otežuje že tako težavno pomlajevanje. Izvesti pripravo tal - odstraniti zeliščni sloj, grmovnice, in tudi kasneje sproti po potrebi izvajati obžetev. V drogovnjakih so potrebna redčenja, drugod pa pravočasna izvedba sanitarnega poseka suhih smrek in postopen posek zdravih, zrelih smrek, preden se posušijo in izgubijo na vrednosti.

Načrtovalna enota II - Strme, V strmini (14,44 ha)

Rastiščnogojitveni razred: deloma predalpska jelova bukovja, drugod alpska bukovja osojna

Rastišče je srednje vlažno, nekoliko manj kamnito in skalovito.

Lesna zaloga: 348 m³/ha (234 m³/ha iglavci, 114 m³/ha listavcev).

Prirastek: 6,20 m³/ha (4,18 m³/ha iglavci, 2,02 m³/ha listavcev).

Drevesna sestava: smreka 67 %, bukev 28 %, gorski javor 3 %, mokovec 1 %, rdeči bor, macesen, veliki jesen in ostalo 1 %.

Kakovost po drevesnih vrstah: smreka Ž1 2 %, Ž2 45 %, Ž3 21 %, ostalo tehnični les in celuloza; bukev Ž2-3 6 %, prostorninski les 94 %; gorski javor Ž2-3 11 %, prostorninski les 89 %.

Rastišču primerne drevesne vrste: Obe glavni vrsti- smreka in bukev, vendar v primernih deležih. Čisti smrekovi sestoji niso primerni, za boljšo stabilnost sestojev in lažje omejevanje lubadarja je nujna primes listavcev. Primerna tudi jelka, ki je bolj odporna proti vetru, snegu in žledu kot smreka, a je težavno njeno pomlajevanje zaradi divjadi. Macesen, kjer je veliko svetlobe. Primerna tudi gorski javor (a je kot pri jelki težavno njegovo pomlajevanje) in veliki jesen (a ga ponekod ogroža jesenov ožig). V vrzelih nastalih po ujmah so primerne pionirske vrste (jerebika, vrba).

UKREPI: zaradi težavnega pomlajevanja je v mladju potrebna obžetev in odstranjevanje nekakovostnih osebkov. Enako velja za površine, kjer so sestoji zaradi lubadarja in vetroloma pretrgani in se spodaj poleg mladja razraščajo praproti in robidnice. Debeljake na Strmah postopno uvajati v obnovo, saj je drevje že doseglo ciljne dimenzije, ogroža jih lubadar, poleg tega pa tudi primanjkuje mlajših razvojnih faz, kar lahko pomeni težave v prihodnjem razvoju. Na ostalih dostopnih površinah izvajati redčenje, povsod pa tudi sanitarne poseke, ki morajo biti pravočasni.

Načrtovalna enota III- Mlake, Zgornji Stenc, Lha, Ravnica, Požar, V klancih (4,27 ha)

Rastiščnogojitveni razred: alpska bukovja osojna

Rastišče je vlažno, veliko je manjših grabnov s stalno ali občasno tekočo vodo, ponekod je celo zamočvirjeno. Na območju Mlak in Požarja je zato v kombinaciji z večjo krčitvijo gozda zaradi novega daljnovoda v jeseni 2013 nevarnost erozije. Večinoma gre za zaraščene rovtne.

Lesna zaloga: 285 m³/ha (126 m³/ha iglavci, 160 m³/ha listavci).

Prirastek: 6,40 m³/ha (4,10 m³/ha iglavci, 2,30 m³/ha listavci)

Drevesna sestava: smreka 67 %, bukev 28 %, gorski javor 3 %, mokovec 1 %, jerebika, trepetlika, jelka, macesen 1 %.

Kakovost drevesnih vrst: smreka Ž1 2 %, Ž2 45 %, Ž3 21 %, ostalo tehnični les in celuloza; bukev Ž2-3 6 %, ostalo prostorninski les; gorski javor Ž2-3 11 %, prostorninski les 89 %.

Rastišču primerne drevesne vrste: vse že prisotne vrste. Kjer pogosto zastaja voda: jelša, brest in veliki jesen, a je pri njem težavna bolezen jesenov ožig. Za povečanje stabilnosti tal na zamočvirjenih delih izpostavljenih eroziji je primerna sicer gospodarsko nezanimiva vrba. Smreka tam, kjer ne zastaja voda, pomemben je pravočasen posek.

UKREPI: Postopen posek zrelih dreves, predvsem smreke večjih dimenzij, saj je hlodovina tu kakovostna, a se pri starejših drevesih že pojavljajo napake lesa, zato je potreben pravočasen posek. Posek tudi listavcev, predvsem tam, kjer se spodaj že pojavlja mladje, da ne bo kasneje škoda na pomladku zaradi poseka večja. V Mlakah so potrebni ukrepi za boljšo stabilnost sestoja, ki ga zaradi krčitve ogroža veter. Potrebno bo postopno osnivanje gozdnega roba. Na zamočvirjenem in plazečem terenu, kjer je že v preteklosti prišlo do usada, je potrebno spodbujati listavce in grmovnice, ki bodo preprečevali nadaljnjo erozijo.

Preglednica 4: Načrtovan 10-letni posek po načrtovalnih enotah

	IGL [m ³]	LST [m ³]	SKUPAJ [m ³]
I	247	36	283
II	361	200	561
III	43	64	107
SKUPAJ	651	300	951

EKONOMSKI DEL NAČRTA

Preglednica 5: Okvirni stroški, prihodki in čisti donos

STROŠKI	
Posek v 10 let	951 m ³
Cena poseka in spravila	6,72 €/m ³
Stroški poseka in spravila	6393 €
Posek LST v 10 let	264 m ³
Cena prevoza	5,00 €/m ³
Stroški prevoza goli	1322 €
SKUPAJ	7715
PRIHODKI	
Povprečna cena lesa iglavcev	61,60 €/m ³
Količina poseka iglavcev v 10 let	553 m ³
SKUPAJ	34070 €
ČISTI DONOS v 10 letih	26355 €

DODATNE INFORMACIJE

Na koga se obrniti, če želim sekati v svojem gozdu?

Na pristojno krajevno enoto Zavoda za gozdove Slovenije, v tem primeru KE Bohinj, Grajska 10, 4264 Bohinjska Bistrica. Enako velja tudi za izvajanje drugih del v gozdu (gojitvena, varstvena dela, krčitve gozda, gradnja gozdnih prometnic).

Kako krojiti les?

Les iglavcev krojimo po dolžini. Osnovne dolžine v Sloveniji so po navadi 4 m. Temu dodajamo še nadmero, s katero ščitimo osnovno dolžino hloda pred poškodbami. Po veljavnih standardih velja, da je potrebne 1-2 cm nadmere na tekoči meter osnovne dolžine, oziroma najmanj 5 in največ 20 cm. Listavce krojimo po kakovosti, torej po napakah, in sicer tako, da bo vpliv posamezne napake na vrednost sortimenta najmanjši. Pomembno je poznavanje napak, cen lesa in potreb kupca. Na splošno velja, da je pomembno vnaprej vedeti, kdo bo naš kupec, kakšne sortimente potrebuje in kakšne ima interne standarde.

PRILOGE

EVIDENCA GOSPODARJENJA

[illegible]

Priloga E: Načrt B

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

MEDJEVA GOZDNA POSEST

NEMŠKI ROVT

PRIMER B

Površina: 24,06 ha

Leto izdelave: 2015

Izdelala: Tina Noč

ANALIZA STANJA GOZDNE POSESTI

Lokacija posesti in posameznih parcel

Katastrska občina: Nemški Rovt

Površina posesti: 31,71 ha, od tega 24,06 ha gozda

Nadmorska višina: od 580 do 920 m.

Gozdnogospodarska enota: Bohinj

Oddelki: 100, 101, 102

Seznam parcel in njihove velikosti

ŠT. PARCELE	DOMAČE IME	POVRŠINA GOZDA [ha]	POVRŠINA DRUGIH RAB [ha]	POVRŠINA SKUPAJ [ha]
184/1	Strme	1,25	0,28	1,53
187	Strme	1,08	0,00	1,08
188/1	Strme	3,99	1,19	5,18
194/2	Mlake	0,14	0,01	0,15
200/1	Mlake	0,76	0,01	0,77
200/2	Mlake	0,28	0,00	0,28
201	Mlake	0,94	0,84	1,78
214/1	Požar	0,55	0,24	0,79
214/2	Požar	0,49	0,05	0,54
215/1	Požar	0,0004	0,07	0,08
215/2	Požar	0,01	0,46	0,47
219	Ravnica	0,25	0,09	0,34
231	Dolina	0,01	0,20	0,20
270	Lha	0,13	0,26	0,39
291	V klancih	0,44	0,31	0,75
303/1	Spodnji stenc	0,49	0,62	1,11
303/2	Zgornji stenc	0,27	0,34	0,61
304/1	Spodnji stenc	0,53	0,00	0,53
304/2	Spodnji stenc	0,09	0,02	0,11
311/6	Spodnji stenc	4,24	0,00	4,24
337/42	V strmini	1,88	0,02	1,90
337/43	V strmini	0,77	0,00	0,77
337/75	Strme	1,01	0,00	0,70
337/76	Strme	0,70	0,00	1,01
337/77	Strme	3,77	0,00	3,77
ostale parcele		0,00	2,64	2,64
SKUPAJ		24,06	7,65	31,71

Lesna zaloga in letni prirastek

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Povprečna lesna zaloga na posesti [m ³ /ha]	204	133	337
Povprečen letni prirastek na posesti [m ³ /ha]	4,19	2,02	6,21

Delež lesne zaloge po kakovosti – iglavci [%]		Delež lesne zaloge po kakovosti – listavci [%]	
Žagovec I	2	Furnir- luščenec	0,1
Žagovec II	43	Žagovec I	0,5
Žagovec III	24	Žagovec II	3,0
Tehnični les	10	Žagovec III	6,6
Celulozni les	21	Prostorninski les (drva)	89,8

Stanje sestojev

		RAZVOJNA FAZA				
		Mladovje	Drogovnjak	Debeljak	Pomlajenec	Raznomerni gozd
POVRŠINA	[ha]	0,63	4,37	5,72	0,00	13,34
	[%]	3	18	24	0	55
SKLEP [%]	Normalen		60			
	Rahel			69		84
	Vrzelist		30	31		3
	Pretrgan		10			13
ZASNOVA [%]	Dobra	100	60			
	Pomanjkljiva		30			
	Slaba		10			
NEGOVANOST [%]	Negovan			55		
	Pomanjkljivo negovan	100	38	45		21
	Nenegovan		62			79

Rastišča

Lokacija	Spodnji Stenc	Strme, V strmini	Mlake, Požar, Ravnica, Zgornji Stenc, Lha, V klancih
Površina [ha]	5,35	14,44	4,27
Rastiščnogojitveni razred	Toploljubna bukovja	Predalpska jelova bukovja, alpska bukovja osojna	Alpska bukovja osojna
Vlažnost rastišča	Zelo suho	Srednje vlažno	Vlažno, mestoma zamočvirjeno
Lesna zaloga [m³/ha]			
Iglavci	182	234	126
Listavci	161	114	160
Skupaj	343	348	285
Prirastek [m³/ha]			
Iglavci	4,27	4,18	4,10
Listavci	2,04	2,02	2,30
Skupaj	6,31	6,20	6,40
Nmv [m]	640 - 800	675 - 920	580 - 715
Položaj, relief	pobočje	prevladujejo pobočja, posamezne ravnine, grebeni in grabni	pobočja in več grabnov
Ekspozicija Naklon [°]	JV-J-JZ-Z 21	SZ-S-SV 14	Z-SZ-S-SV 18
Kamenitost/ skalovitost [%]	10/15	5/10	5/10
Rastišču primerne drevesne vrste	Primerni izključno listavci, bukev s primesjo gorskega in ostrolistnega javorja. Smreka ni primerna zaradi plitvih, suhih, skalovitih tal, v zadnjih letih se že močno suši.	Smreka in bukev, vendar v primernih deležih. Čisti smrekovi sestoji niso primerni, nujna primes listavcev. Primerna tudi jelka, a je težavno pomlajevanje zaradi divjadi. Macesen, kjer je veliko svetlobe. Primerna tudi gorski javor (a je kot pri jelki težavno pomlajevanje) in veliki jesen (a ponekod težava jesenov ožig). V vrzelih nastalih po ujmah so primerne pionirske vrste (jerebika, vrba).	Vse že prisotne vrste. Kjer pogosto zastaja voda: jelša, brest in veliki jesen, a pri njem težavna bolezen jesenov ožig. Vrba, kjer je zamočvirjeno in ni možno gospodarjenje ter obstaja nevarnost erozije. Smreka, kjer ne zastaja voda, pomemben je tudi pravočasen posek.

Pregled omejitev pri gospodarjenju

Pri gospodarjenju na posesti ni posebnih omejitev.

Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave

Vsi gozdovi na posesti spadajo v skupino spremenjenih gozdov, kar pomeni, da je delež teh vrst med 31 in 70 %.

Pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz posesti gozda

Pravice:

- Vsak lastnik lahko svoj gozd izkorišča, običajno za pridobivanje lesa za prodajo ali domačo uporabo. Način rabe pa je lahko omejen v gozdovih s poudarjenimi določenimi funkcijami gozda (npr. varovalna, kjer gozd varuje strme predele pred erozijo ali pa v zavarovanih območjih kot je npr. Triglavski narodni park), lahko pa je izkoriščanje dovoljeno, a se del ne sme opravljati v določenem časovnem obdobju, npr. v bližini gnezdišč ali brlogov v času gnezdenja oziroma poganjanja mladičev.
- Lastniki gozdov imajo pravico, da vplivajo na pripravo in vsebino gozdnogospodarskih načrtov, ki se izdelujejo vsakih 10 let in predpisujejo gospodarjenje z gozdom na nekem območju. Lastniki imajo pravico sodelovati pri izdelavi gozdnogojitvenih načrtov, ki so osnova za gospodarjenje s posamezno gozdno posestjo.
- Lastniki, ki se odločijo za izvedbo nekaterih gojitvenih del, so upravičeni do določenih subvencij, pridobivanje teh pa teče preko Zavoda za gozdove.
- Lastniki varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom ne plačujejo davka na katastrski dohodek od teh gozdov.
- Lastnik ima pravico z gozdnim zemljiščem prosto trgovati, pri tem pa mora upoštevati določene omejitve, ki sicer veljajo za kmetijska zemljišča. Prodajo mora odobriti upravna enota, na območju katere gozd leži, pri nakupu pa imajo prednost določeni kupci. Predkupno pravico lahko uveljavlja najprej lastnik, katerega zemljišče meji na gozd, ki se prodaja, nato pa drug lastnik, katerega gozd je najbližje gozdu, ki se prodaja. Pri nakupu varovalnega gozda ima predkupno pravico država, pri nakupu gozda s posebnim namenom pa država ali lokalna skupnost.

Dolžnosti:

- Po zakonu je vsak lastnik gozda dolžan z njim gospodariti v skladu s predpisi in gozdnogospodarskimi načrti. Lastnik mora gozd redno pregledovati in spremljati njegovo zdravstveno stanje. Če se stanje spremeni, je treba obvestiti revirnega gozdarja, ki bo predpisal ukrepe, ki jih je treba izvesti.
- Lastnik mora pred izvedbo del vedno obvestiti revirnega gozdarja in pridobiti dovoljenje Zavoda za gozdove. Zavod na osnovi pobude lastnika izda odločbo, na osnovi katere lahko lastnik izvede dela.
- Lastnik mora dopustiti prost dostop vsem, ki se želijo sprehajati po gozdu. Izjema so dejavnosti, ki prinašajo denar s področja turizma in rekreacije. Pregarjanje in nadlegovanje sprehajalcev ni dovoljeno. Prav tako mora lastnik dopustiti v gozdu rekreativno nabiranje gob, plodov, prosto živečih živali, čebelarjenje in lov. Izjema je pri nabiranju plodov, če se lastnik profesionalno ukvarja z nabiranjem in prodajo plodov. V tem primeru je treba obiskovalce o tem obvestiti z oznakami v gozdu.
- Lastnik je odgovoren tudi za na divje odložene odpadke, če ni znan tisti, ki jih je odložil. Lastnik je dolžan odpadke odstraniti.

- Lastnik gozda je zadolžen za vzdrževanje oznak mej svoje posesti. Če označb mej ni mogoče najti, se mora posvetovati z mejaši. Če posvet ni uspešen, je treba za določitev mej najeti geodetsko podjetje.
- Vsako leto mora lastnik plačati pristojbino za vzdrževanje gozdnih cest. Pristojbina se ne plačuje za varovalne gozdove, gozdove s posebnim pomenom in gozdove brez gozdnih cest. S tem denarjem se vzdržujejo gozdne ceste po katerih poteka odvoz lesa iz gozda.

ANALIZA INTERESA LASTNIKA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOM

Zahteve po lesu

Lastnik potrebuje letno okrog 30 m³ drv in okrog 50 do 60 m³ lesa iglavcev za lastne potrebe in za investicije.

Zahteve po drugih gozdnih proizvodih

Lastnik nima zahteve po izkoriščanju drugih gozdnih dobrin.

Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo

Večino del lastnik opravi sam skupaj s sinovi. Dela je večš, se udeležuje tečajev varne uporabe motorne žage in uporablja ustrezno varnostno opremo (čelado z glušniki in mrežico, protiurezne sekaške hlače, zaščitne čevlje in rokavice). Pri delu uporablja dve motorni žagi znamk Husqvarna (ena tipa 455 Rancher, druga tipa 346 XP). Spravilo opravlja s traktorjem Fiat Štore 504, letnik 1985, ki ga uporablja tudi za vsa druga kmetijska opravila, in z enobobenskim 40 kN vitlom znamke Tajfun. Kjer spravilo s tem strojem ni mogoče, se opravi v okviru medsosedske pomoči.

NAČRT PRIHODNJEGA GOSPODARJENJA

Gozdnogojitveni načrt

Načrtovalna enota I

Površina načrtovalne enote: 5,35 ha

Lokacija: Spodnji Stenc.

Razmerje razvojnih faz: drogovnjak 22 %, raznodoben 78 %

Drevesna sestava: smreka 53 %, bukev 44 %, črni gaber 1 %, mali jesen, gorski javor, mokovec, jelka in ostalo 2 %

Kakovost po drevesnih vrstah: smreka Ž1 1 %, Ž2 41 %, Ž3 24 %, tehnični les 29 %, celuloza 5 %; bukev Ž2-3 5 %, prostorninski les 95 %.

Št. negovalne enote, površina, lesna zaloga	Stanje (S), cilj (C), ukrep (U)		Nujnost ukrepanja (največja, velika, srednja, majhna)
I/1 0,45 ha 75 m ³ /ha	S:	St. drogovnjak, BU 74 %, Č. GAB 12 %, SM 8 %, V. JES 3 %, M. JES 3 %; sklep pretrgan- ostanek sestoja	Velika
	C:	Novo osnovan sesto, mladje listavcev	
	U:	Priprava tal na naravno nasemenitev na površini 0,26 ha	
I/2 0,71 ha 365 m ³ /ha	S:	St. drogovnjak, BU 66 %, SM 30 %, M. JES 2 %, G. JAV 1 %, MOK 1 %; sklep normalen	Srednja
	C:	Ml. debeljak, BU 71 %, SM 25 %, M. JES 2 %, G. JAV 1 %, MOK 1 %	
	U:	Redčenje, jakost 20 %, sanitarni posek	
I/3 4,19 ha 370 m ³ /ha	S:	Raznodoben gozd, SM 58 %, BU 39 %, Č. GAB 1 %, ostalo 2 %; sklep rahel	Srednja
	C:	Raznodoben gozd, SM 55 %, BU 41 %, Č. GAB 2 %, ostalo 3 %	
	U:	Postopen posek zrelih smrek, jakost 15 %, pravočasno pospravilo slučajnih pripadkov (sanitarni posek)	

Načrtovalna enota II

Površina načrtovalne enote: 18,71 ha

Lokacija: V klancih, Zgornji Stenc, Lha, Ravnica, Požar, Mlake, Strme, V strmini.

Razmerje razvojnih faz: mladovje 3 %, drogovnjak 17 %, debeljak 31 %, raznodoben 49 %.

Drevesna sestava: smreka 61 %, bukev 29 %, gorski javor 4 %, veliki jesen 2 %, mokovec 1 %, macesen 1 %, rdeči bor, jelka, jerebika, trepetlika in ostalo 2 %.

Kakovost po drevesnih vrstah: smreka Ž1 2 %, Ž2 44 %, Ž3 22 %, tehnični les 26 %, celuloza 6 %; bukev Ž1-3 8 %, prostominski les 92 %; gorski javor Ž2 5 %, Ž3 11 %, prostorninski les 84 %.

Negovalna enota, površina, lesna zaloga	Stanje (S), cilj (C), ukrep (U)		Nujnost ukrepanja
II/1 0,63 ha 105 m ³ /ha	S:	Mladovje, BU 52 %, SM 47 %, BREZ 1 %; vrzelasto, prepletanje manjših skupinic mladja, gošče, letvenjaka in golih površin	Velika
	C:	Mladje na golih površinah, drugod gošče in letvenjaki, mestoma drogovnjaki, 50 % SM, 50 % BU	
	U:	Nega mladja, gošče in letvenjaka (prvo redčenje) na 0,5 ha	
II/2 1,29 ha 130 m ³ /ha	S:	Ml. drogovnjak, SM 56 %, BU 21 %, G. JAV 8 %, MAC 4 %, V. JES 3 %, M. JES, VRBA, JELŠ, MOK, BREZ 8 %; sklep vrzelast. Nevarnost erozije, zaradi krčitve izpostavljenost vetru	Majhna
	C:	St. drogovnjak, stabilen, odpornejši na veter in erozijo; enake drevesne sestave	
	U:	Osnovanje gozdnega roba, spodbujanje listavcev in grmovnic na zamočvirjenem in plazečem terenu	

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

Negovalna enota, površina, lesna zaloga	Stanje (S), cilj (C), ukrep (U)		Nujnost ukrepanja
II/3 0,71 ha 220 m ³ /ha	S:	Ml. drogovnjak, BU 58 %, SM 33 %, G. JAV 7 %, JER 2 %; sklep normalen	Srednja
	C:	St. drogovnjak, enake drevesne sestave	
	U:	Izbiralno redčenje, jakost 15 %, pospravilo slučajnih pripadkov	
II/4 1,21 ha 305 m ³ /ha	S:	St. drogovnjak, SM 79 %, BU 17 %, MOK 2 %, G. JAV 1 %, ostalo 1 %; sklep normalen	Srednja
	C:	Ml. debeljak, SM 76 %, BU 20 %, G. JAV 1 %, ostalo 3 %, ohranjanje posameznega plodonosnega drevja	
	U:	Izbiralno redčenje, jakost 15 % (iglavci); pospravilo slučajnih pripadkov	
II/5 3,03 ha 390 m ³ /ha	S:	Ml. debeljak, SM 76 %, BU 18 %, G. JAV 4 %, MOK 1 %, ostalo 1 %; sklep rahel	Velika
	C:	St. debeljak, zmanjševati delež smreke, povečati delež bukve in plemenitih listavcev; SM 72 %, BU 21 %, G. JAV 4 %, ostalo 1 %	
	U:	Izbiralno redčenje, jakost 10 % (80 % smreka, 20 % listavci); pospravilo slučajnih pripadkov	
II/6 0,91 ha 480 m ³ /ha	S:	Ml. debeljak, BU 69 %, SM 26 %, MOK 3 %, G. JAV 1 %, JEL 1 %; sklep normalen	Srednja
	C:	St. debeljak, BU 70 %, SM 25 %, ostalo 5 %	
	U:	Izbiralno redčenje, jakost 15 % (listavci)	
II/7 1,78 ha 520 m ³ /ha	S:	St. debeljak, SM 85 %, BU 12 %, G. JAV 3 %, sklep normalen	Velika
	C:	Pomlajenec	
	U:	Odpiranje posameznih pomladitvenih jeder, svetlitvene sečnje, jakost 15 % (iglavci)	
II/8 7,43 ha 360 m ³ /ha	S:	Raznodoben gozd, SM 52 %, BU 31 %, G. JAV 5 %, V. JES 4 %, MAC 2 %, R. BOR 2 %, MOK 2 %, TREP, MAKL, JER, JELŠ 2 %, sklep normalen	Srednja
	C:	Raznodoben gozd, ohranjati delež listavcev, povečati delež plemenitih listavcev	
	U:	Izbiralno redčenje, jakost 10 % (40 % iglavcev, 60 % listavcev)	
II/9 1,73 ha 170 m ³ /ha	S:	Raznodoben gozd, SM 51 %, BU 41 %, G. JAV 8 %; sklep pretrgan- ostanek sestoja (posledica lubadarja in vetroloma)	Velika
	C:	Pomladitvena jedra naravnega mladja, 50 % smreka, 50 % listavcev	
	U:	Obžetev, kjer se že pojavlja mladje (0,5 ha)	

Načrtovan letni posek

V preglednici je prikazan 10-letni načrtovan posek. Povprečni letni posek je 30 m³ listavcev in 65 m³ iglavcev.

NEGOVALNA ENOTA	BRUTO POSEK [m ³]		
	IGLAVCI	LISTAVCI	SKUPAJ
I/1	0	0	0
I/2	15	36	52
I/3	231	0	231
II/1	0	0	0
II/2	0	0	0
II/3	8	16	24
II/4	56	0	56
II/5	95	24	119
II/6	0	66	66
II/7	139	0	139
II/8	106	159	265
II/9	0	0	0
SKUPAJ	651	300	951

Odpiranje gozdov s cestami in vlakami

Skupna dolžina vlak v gozdu: 2777 m

Odprtost gozda z vlakami: 115 m/ha

Dejansko je odprtost še večja, saj je dostopen precejšen del gozda iz robov travnikov in pašnikov, tako je dejanska odprtost približno 145 m/ha.

Skupna dolžina predvidenih novih vlak: 240 m

Odprtost gozda po gradnji novih vlak: 155 m/ha

Tudi odprtost s cestami je zadovoljiva. Dovozna pot na središče posesti na Strmah je primerna tudi za solo kamion. Najdaljša pravilna razdalja je 750 m v Rečevnici (zgornji del parcele na Spodnjem Stencu), ki pa odpira le majhen del gozda in pride v poštev le malokrat. Od gradnje daljnovoda 2014 pa sta se razširili tudi poti V klance in v Mlake, ki sta primerni za prevoz s traktorsko prikolico ali s solo kamionom.

EKONOMSKI DEL NAČRTA

	BRUTO POSEK [m ³]	NETO POSEK [m ³]	STROŠKI [€/m ³]	STROŠKI [€]
POSEK IN SPRAVILO	951		6,72	6393
PREVOZ GOLI	300	264	5,00	1322
SKUPAJ				7715

	Ž1	Ž2	Ž3	EMBALAŽA	CELULOZA	SKUPAJ
NETO POSEK [m ³]	9	237	128	61	118	553
CENA [€/m ³]	90	80	63	50	25	
PRIHODKI [€]	831	18964	8062	3054	2944	33855

STROŠKI [€]	7715
PRIHODKI [€]	33855
ČISTI DONOS [€]	26140

ANALIZA ALTERNATIVNIH MOŽNOSTI GOSPODARJENJA

Lastnik bi lahko pri enakem načinu gospodarjenja povečal prihodke s tem, ko bi kakovostnejši les smreke dodatno predelal na sosednji žagi. Prav tako bi lahko deloma povečal tudi posek listavcev in glede na slabšo kakovost ter slabe odkupne cene hlodovine prodal letno tudi okrog 30 m³ scepjenih drv. Gledano dolgoročno se bo delež smreke zmanjšal, deloma na račun sestojev na Spodnjem Stencu, kjer se smreka umika, deloma na račun velikega deleža smrekovih debeljakov na Strmah, kjer je trenutno akumulirane veliko lesne zaloge, a jih bo potrebno v kratkem uvajati v obnovo, v novo nastalem sestoji pa bo potrebno vsaj nekoliko povečati delež listavcev, da se zmanjša negativen vpliv lubadarja. Tako bi v tem načrtovalskem obdobju lahko povečal prihodek predvsem na račun predelave iglavcev, v kasnejšem obdobju pa na račun listavcev.

V primeru, da bi lastniku ali kateremu od njegovih družinskih članov v prihodnje kmetija predstavljala osnovni dohodek, ima tudi možnost da del zaslužka predstavljajo postranski gozdni proizvodi. Če se lastnik gozda z nabiralništvom (tukaj predvsem gobe) ukvarja pridobitniško, se lahko drugim nabiranje v njegovem gozdu prepove. Prepoved na predlog lastnika odredi pristojni organ lokalne skupnosti, na terenu pa se območje prepovedi lahko označi s tablam.

DODATNE INFORMACIJE

Kdo izbere drevje za posek?

Če želi lastnik sekati v svojem gozdu, se mora obrniti na pristojno krajevno enoto Zavoda za gozdove Slovenije, v tem primeru KE Bohinj, Grajska 10, 4264 Bohinjska Bistrica. Enako velja tudi za izvajanje drugih del v gozdu (gojitvena, varstvena dela, krčitev gozda, gradnja gozdnih prometnic).

Če želimo izvesti krčitev gozda, tudi če gre za krčitev v kmetijske namene (kjer je včasih že bil pašnik), pa moramo vlogo za krčitev podati na območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije, v tem primeru OE Bled, Ljubljanska 19, 4260 Bled.

Krojenje lesa

Les iglavcev krojimo po dolžini. Osnovne dolžine v Sloveniji so po navadi 4 m. Temu dodajamo še nadmero, s katero ščitimo osnovno dolžino hloda pred poškodbami. Po veljavnih standardih velja, da je potrebne 1-2 cm nadmere na tekoči meter osnovne dolžine, oziroma najmanj 5 in največ 20 cm.

Listavce krojimo po kakovosti, torej po napakah, in sicer tako, da bo vpliv posamezne napake na vrednost sortimenta najmanjši. Pomembno je poznavanje napak, cen lesa in potreb kupca.

Na splošno velja, da je pomembno vnaprej vedeti, kdo bo naš kupec, kakšne sortimente potrebuje in kakšne ima standarde glede napak in dolžin. Tako je tudi pri iglavcih smiselno krojenje prilagoditi na nestandardne dolžine, če vemo, da naš kupec proizvaja na primer plošče, dolge 3 m, torej bodo primernejši 6 m dolgi hlodi kot pa 4 m.

PRILOGE

Seznam izvajalcev del in odkupovalcev lesa

IZVAJALEC			REGISTRIRANA DEJAVNOST
DELAM ZATE d.o.o.	Jamnik 7	4201 Zgornja Besnica	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
HOSTAR d.o.o.	Rodine 20C	4274 Žirovnica	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
Jelendol Gozd, d.o.o.	Jelendol 9	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
JOŽE KAVAR S.P.	Čevljarska ulica 2	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
KGZ GOZD Bled, z.o.o.	Za Žago 1A	4260 Bled	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
KOŠUTA d.o.o.	Cerkvena ulica 5	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
MARJAN MEGLIČ S.P.	Grahovše 19	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
Andrej Klančar s.p.	Koprivnik v Bohinju 4	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
BBA, Aleksander Žvan s.p.	Srednja vas v Bohinju 78	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
DAVID KOVAČIČ - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Gorjuše 42A	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
DOMEN ZALOKAR S.P.	Koprivnik v Bohinju 3	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
DOMINIK ROŽIČ S.P.	Brod 12A	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
GG Bled d.o.o.	Ljubljanska cesta 19	4260 Bled	Sečnja
GREGOR GRMEK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 52	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
JAKA BEZNIK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Gorjuše 71	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
MAGU GREGOR REPINC S.P.	Vodnikova cesta 7	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
Marko Godec s.p.	Pod Rebrom 15	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
MARKO SOKLIČ - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Podjelje 9	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
MIRAN SODJA S.P.	Jereka 7	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
MITJA ŽNIDAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Stara Fužina 66	4265 Bohinjsko jezero	Sečnja
NEJC DOBRAVEC - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Srednja vas v Bohinju 45	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
ROMAN LIČEF - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 71	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

IZVAJALEC			REGISTRIRANA DEJAVNOST
SJ UROŠ SODJA S.P.	Stara Fužina 174A	4265 Bohinjsko jezero	Sečnja
SK Servis d.o.o.	Grajska ulica 10	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
SLAVKO BEZNIK S.P.	Bohinjska Češnjica 78	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
ŠTEFAN MLAKAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Bohinjska Češnjica 52	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
TU-LAZAREVIĆ d.o.o.	Prečna ulica 3	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
VALENTIN KUNČIČ – NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Gorjuše 11	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
ANDREJ OGRIN S.P.	Grajska ulica 33	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
BOŠTJAN STARE S.P.	Podjelje 12	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
DAMIJAN KOROŠEC - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 59	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
DAVID KUTNJAK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Nemški Rovt 12	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
GAŠPER MLAKAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Bohinjska Češnjica 52	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
IGOR KOROŠEC - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Podjelje 6	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
IVO MIKELJ - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 34	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
JURE ZUPANČIČ S.P.	Stara Fužina 156	4265 Bohinjsko jezero	Storitve za gozdarstvo
MARTIN ŽMITEK S.P.	Polje 28	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
MATIJA CERKOVNIK S.P.	Mencingerjeva ulica 28	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
MATJAŽ STARE S.P.	Prečna ulica 3	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
MILAN STARE - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 57	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
Nejc Zaveršnik s.p.	Srednja vas v Bohinju 126	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
S.B.O. RAJKO BEZNIK S.P.	Koprivnik v Bohinju 33	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

IZVAJALEC			REGISTRIRANA DEJAVNOST
VILI REŽEK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Kamnje 18	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
ZDRAVKO CESAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Srednja vas v Bohinju 106	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo

ODKUP LESA		
GG Bled d.o.o.	Ljubljanska cesta 19	4260 Bled
MEGALES d.o.o.	Strahinj 120	4202 Naklo
LIP BOHINJ, d.o.o.	Ulica Tomaža Godca 5	4264 Bohinjska Bistrica
KGZ GOZD BLED, z.o.o.	Za žago 1a	4260 Bled

Evidenca gospodarjenja

[illegible]

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

MEDJEVA GOZDNA POSEST

NEMŠKI ROVT

PRIMER C

**Površina: 24,06 ha
Leto izdelave: 2015
Izdelala: Tina Noč**

KAZALO VSEBINE

ANALIZA STANJA GOZDNE POSESTI	1
Lokacija posesti in posameznih parcel	1
Seznam parcel in njihove velikosti	1
Lesna zaloga in letni prirastek	1
Stanje sestojev	2
Rastišča	2
Odprtost gozda s cestami in vlakami	3
Funkcije gozda	4
Pregled omejitev pri gospodarjenju	4
Pregled dosedanjega gospodarjenja	5
Pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del	5
Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave	5
Pravice in obveznosti, ki izhajajo iz posesti gozda	5
ANALIZA INTERESA LASTNIKA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOM	7
Zahteve po lesu	7
Zahteve po drugih gozdnih proizvodih	7
Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo	7
NAČRT PRIHODNJEGA GOSPODARJENJA	8
Gozdnogojitveni načrt	8
Načrtovan letni posek	11
Odpiranje gozdov s cestami in vlakami	11
EKONOMSKI DEL NAČRTA	12
ANALIZA ALTERNATIVNIH MOŽNOSTI GOSPODARJENJA	14
Priprava različnih scenarijev	14
Celovita analiza tveganj	15
DODATNE INFORMACIJE	17
Na koga se obrniti, če želim sekati v svojem gozdu?	17
Krojenje lesa	17
Izvajanje varstvenih del	17
PRILOGE	19

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Seznam in površine parcel	1
Preglednica 2: Lesna zaloga in letni prirastek na posesti.....	1
Preglednica 3: Delež lesne zaloge po kakovosti	2
Preglednica 4: Razmerje razvojnih faz na posesti	2
Preglednica 5: Stopnje poudarjenosti funkcij po funkcijskih enotah.....	4
Preglednica 6: Posek iglavcev (smreke) med leti 2007 in 2014	5
Preglednica 7: Gojitveni načrt I	8
Preglednica 8: Gojitveni načrt II	9
Preglednica 9: Načrtovan 10-letni posek po negovalnih enotah.....	11
Preglednica 10: Stroški poseka in spravila	12
Preglednica 11: Stroški prevoza goli	12
Preglednica 12: Stroški izvedbe negovalnih del	12
Preglednica 13: Stroški gradnje in vzdrževanja vlak	12
Preglednica 14: Fiskalne obremenitve	12
Preglednica 15: Prihodek od prodaje lesa iglavcev	12
Preglednica 16: Čisto donos v 10 letih.....	13
Preglednica 17: Stroški prevoza goli in žagovcev smreke – alternativna možnost	14
Preglednica 18: Stroški predelave na žagi – alternativna možnost.....	14
Preglednica 19: Prihodek od prodaje okroglega lesa in desk – alternativna možnost	14
Preglednica 20: Čisti donos v 10 letih – alternativna možnost	15

KAZALO PRILOG

Priloga A: Karta odsekov in parcel
Priloga B: Karta negovalnih enot
Priloga C: Karta prometnic
Priloga D: Karta funkcij
Priloga E: Seznam izvajalcev del in odkupovalcev lesa
Priloga F: Tablice za določanje volumna okroglega lesa
Priloga G: Evidenca gospodarjenja

ANALIZA STANJA GOZDNE POSESTI

Lokacija posesti in posameznih parcel

Medjeva gozdna posest se v celoti nahaja v katastrski občini Nemški Rovt, v devetih prostorsko ločenih enotah, od vasi oddaljenih največ 7 kilometrov. Razteza se na nadmorski višini od 580 do 920 m. Od skupno 31,71 ha posesti je gozda 24,06 ha. Posest spada v gozdnogospodarsko enoto Bohinj in leži v treh oddelkih: 100, 101 in 102.

Seznam parcel in njihove velikosti

Preglednica 8: Seznam in površine parcel

ŠT. PARCELE	DOMAČE IME	POVRŠINA GOZDA [ha]	POVRŠINA DRUGIH RAB [ha]	POVRŠINA SKUPAJ [ha]
291	V klancih	0,44	0,31	0,75
270	Lha	0,13	0,26	0,39
303/1	Spodnji stenc	0,49	0,62	1,11
304/1	Spodnji stenc	0,53	0,00	0,53
304/2	Spodnji stenc	0,09	0,02	0,11
311/6	Spodnji stenc	4,24	0,00	4,24
303/2	Zgornji stenc	0,27	0,34	0,61
231	Dolina	0,01	0,20	0,20
219	Ravnica	0,25	0,09	0,34
214/1	Požar	0,55	0,24	0,79
214/2	Požar	0,49	0,05	0,54
215/1	Požar	0,0004	0,07	0,08
215/2	Požar	0,01	0,46	0,47
194/2	Mlake	0,14	0,01	0,15
200/1	Mlake	0,76	0,01	0,77
200/2	Mlake	0,28	0,00	0,28
201	Mlake	0,94	0,84	1,78
184/1	Strme	1,25	0,28	1,53
187	Strme	1,08	0,00	1,08
188/1	Strme	3,99	1,19	5,18
337/42	V strmini	1,88	0,02	1,90
337/43	V strmini	0,77	0,00	0,77
337/75	Strme	1,01	0,00	0,70
337/76	Strme	0,70	0,00	1,01
337/77	Strme	3,77	0,00	3,77
ostale parcele		0,00	2,64	2,64
SKUPAJ		24,06	7,65	31,71

Lesna zaloga in letni prirastek

Preglednica 9: Lesna zaloga in letni prirastek na posesti

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Povprečna lesna zaloga na posesti [m ³ /ha]	204	133	337
Povprečen letni prirastek na posesti [m ³ /ha]	4,19	2,02	6,21

Preglednica 10: Delež lesne zaloge po kakovosti

IGLAVCI [%]		LISTAVCI [%]	
Žagovec I	2	Furnir- luščenec	0,1
Žagovec II	43	Žagovec I	0,5
Žagovec III	24	Žagovec II	3,0
Embalažni les	10	Žagovec III	6,6
Celulozni les	21	Prostorninski les (drva)	89,8

Stanje sestojev

Preglednica 11: Razmerje razvojnih faz na posesti

RAZVOJNA FAZA	POVRŠINA	
	[ha]	[%]
Mladovje	0,63	3
Drogovnjak	4,37	18
Debeljak	5,72	24
Pomlajenec	0,00	0
Raznomerni gozd	13,34	55

Mladovje: 0,63 ha

Zasnova: dobra 100 %

Negovanost: pomanjkljivo negovan 100 %

Drogovnjak: 4,37 ha

Sklep: normalen 60 %, vrzelast 30 %, pretrgan 10 %

Zasnova: dobra 60 %, pomanjkljiva 30 %, slaba 10 %

Negovanost: pomanjkljivo negovan 38 %, nenegovan 62 %

Debeljak: 5,72 ha

Sklep: rahel 69 %, vrzelast 31 %

Negovanost: pomanjkljivo negovan 45 %, negovan 55 %

Raznomerni gozd: 13,34 ha

Sklep: rahel 84 %, pretrgan 13 %, vrzelast 3 %

Negovanost: nenegovan 79 %, pomanjkljivo negovan 21 %

Rastišča

Celotna posest se nahaja na gozdni združbi *Alpsko bukovje s črnim telohom*. Se pa rastišče deli na bolj suho, prisojno v Ročevnici (Spodnji Stenc), zelo vlažno, mestoma zamočvirjeno (Mlake, Požar, Ravnica, Lha, Zgornji Stenc, v Klancih) in zmerno vlažno v preostalem delu (Strme, V Strmini).

Spodnji Stenc, površina: 5,35 ha

Rastiščnogojitveni razred: toploljubna bukovja. Lesna zaloge: 343 m³/ha (182 m³/ha iglavci, 161 m³/ha listavci), prirastek: 6,31 m³/ha (4,27 m³/ha iglavci, 2,04 m³/ha listavci). Nmv: 640-800 m. Položaj: pobočje. Ekspozicija: JV-JJZ-Z. Povprečen naklon: 21°. Kamnitost/skalovitost: 10/15 %. Rastišče je zelo suho, ima prisojno lego, tla so plitva, precej kamnita in skalovita, zato je tu zelo neprimerno rastišče za

smreko, ki se tu v zadnjih letih že močno suši, vse bolj se pojavlja mali jesen s črnim gabrom na najbolj soncu izpostavljenem pobočju. Primerno je izključno za listavce, bukev s primesjo gorskega in ostrolistnega javorja.

Strme, V strmini: 14,44 ha

Rastiščnogojitveni razred: predalpska jelova bukovja okrog pašnika, druge alpska bukovja osojna. Lesna zaloga: 348 m³/ha (234 m³/ha iglavci, 114 m³/ha listavci), prirastek: 6,20 m³/ha (4,18 m³/ha iglavci, 2,02 m³/ha listavci). Nmv: 675-920 m. Položaj: prevladujejo pobočja, malo vznožij in ravnin ter posamezni grebeni in grabni. Ekspozicija: SZ-S-SV. Povprečen naklon: 14°. Kamnitost/skalovitost: 5/10 %. Na tem zmerno vlažnem rastišču sta primerni obe glavni vrsti, smreka in bukev, vendar v primernih deležih. Smreka je zaradi plitvih korenin občutljiva na veter, močno tudi na lubadarja, zato niso primerni čisti smrekovi sestoji. Primešani listavci izboljšujejo stabilnost sestojev in upočasnjujejo širjenje lubadarja, njegovo omejevanje je tako lažje. Zelo primerna je tudi jelka, lastnosti in uporabnost lesa so podobne smrekovini, ima pa globlji koreninski sistem in je zato bolj odporna proti vetru, manj ji škodujeta tudi sneg in žled. Je pa bolj težavno njeno pomlajevanje, saj je priljubljena v prehrani divjadi, zato so potrebni zaščitni ukrepi. Kjer je veliko svetlobe je primeren tudi macesen. Od listavcev sta primerna tudi gorski javor in veliki jesen, vendar je pri javorju enako kot pri jelki zaradi divjadi težavno pomlajevanje, jesen pa marsikje ogroža jesenov ožig. Kjer so zaradi vetroloma in napada lubadarja nastale vrzeli in je oteženo pomlajevanje so primerne pionirske vrste (jerebika, vrba), ki se po ujmah pojavijo prve in zastrejo vrzeli, preden te prerastejo neželeni pleveli in robidnice, ki bi oteževali pomlajevanje glavnih vrst.

Mlake, Zgornji Stenc, Lha, Ravnica, Požar, V klancih: 4,27 ha

Rastiščnogojitveni razred: alpska bukovja osojna. Lesna zaloga: 285 m³/ha (126 m³/ha iglavci, 160 m³/ha listavci), prirastek: 6,40 m³/ha (4,10 m³/ha iglavci, 2,30 m³/ha listavci). Nmv: 580-715 m. Položaj: pobočje in več grabnov. Ekspozicija: Z-SZ-S-SV. Povprečen naklon: 18°. Kamnitost/skalovitost: 5/10 %. Rastišče je vlažno, veliko je manjših grabnov s stalno ali občasno tekočo vodo, mestoma celo zamočvirjeno (v Mlakah). Večinoma gre za zaraščene rovte. Na območju Mlak se je jeseni 2013 izkrčilo 0,8 ha gozda, kjer je zaradi veliko vode nevarnost erozije. Rastišču primerne drevesne vrste so v veliki meri te, ki so že prisotne. V najbolj vlažnih predelih, kjer pogosto zastaja voda, so primernejši listavci kot so jelša, brest in veliki jesen, čeprav je pri jesenu težavna bolezen jesenov ožig, ki je že opazna na mlajših osebkih. Vrba je prav tako zelo primerna, predvsem tam, kjer zaradi zamočvirjenosti ni možno gospodarjenje in obstaja nevarnost erozije. Krčitev v Mlakah je pokazala, da na tem rastišču dobro uspeva tudi smreka, veliko je bilo kakovostne hlodovine, a je primerna tam, kjer ne zastaja voda, pomemben je tudi pravočasen posek, saj se je pri starejših drevesih že kazala gniloba.

Odprtost gozda s cestami in vlakami

Skupna dolžina vlak v gozdu: 2777 m

Odprtost gozda z vlakami: 115 m/ha

Dejansko je odprtost še večja, saj je dostopen precejšen del gozda iz robov travnikov in pašnikov, tako je dejanska odprtost približno 145 m/ha.

Tudi odprtost s cestami je zadovoljiva. Dovozna pot na središče posesti na Strmah je primerna tudi za solo kamion. Najdaljša pravilna razdalja je 750 m v Rečevnici (zgornji del parcele na Spodnjem Stencu), ki pa odpira le majhen del gozda in pride v poštev le malokrat. Od gradnje daljnovoda 2014 pa sta se razširili tudi poti V klance in v Mlake, ki sta primerni za prevoz s traktorsko prikolico ali s solo kamionom.

Funkcije gozda

Gozd opravlja poleg proizvodnih funkcij tudi splošnokoristne. Pomen posamezne funkcije, ki je na določenem območju prisotna, pa je lahko različen. Merimo ga s trostopenjsko lestvico, pri čemer 1. stopnja pomeni največjo poudarjenost te funkcije, 3. pa najmanjšo. Če ima funkcija 1. stopnjo poudarjenosti, moramo gospodarjenje prilagoditi tako, da bo gozd kljub našemu gospodarjenju še vedno opravljal to funkcijo.

Stopnja poudarjenosti splošnokoristnih funkcij vpliva na delež subvencij za gojitvena in varstvena dela.

Lesnoproizvodna funkcija (gospodarsko izkoriščanje lesne mase): na vsej posesti 1. stopnja poudarjenosti.

Zaščitna funkcija (gozd ščiti prometnice, naselja in druge objekte pred naravnimi pojavi, zagotavlja varnost bivanja in prometa): na 1. stopnji poudarjenosti V Strmini, na Požarju, na Lhi in v Ravnici, deloma v Mlakah.

Hidrološka funkcija (mehansko in biološko čiščenje vode ter uravnavanje vodnega režima): prisotna na vsej posesti, močnejše pa poudarjena na Strmah (2. stopnja) in V strmini skupaj z Ravnico (1. stopnja).

Varovalna funkcija (varovanje zemljišča in njegove okolice pred erozijskimi procesi): prisotna povsod, močnejše poudarjena v Strmini in njenem vznožju (2. stopnja).

Biotopska funkcija (zagotavljanje življenjskega prostora rastlinskim in živalskim življenjskim združbam): prisotna povsod, močnejše poudarjena na Spodnjem Stencu (zgoraj 1. stopnja, spodaj- gozdni rob pa 2. stopnja) in gozdni robovi Lhe, Požarja, Zgornjega Stenca in v Klancih (2. stopnja).

Funkcija varovanja kulturne dediščine (ohranjanje območij ali objektov, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj značilnih za posamezna obdobja): na 2. stopnji poudarjena na Strmah (ohranjanje rovtov).

Na vsej površini so na 3. stopnji poudarjene še naslednje funkcije: **klimatska** (manjšanje hitrosti in spreminjanje smeri vetrov, vpliv na temperaturo, vlažnost zraka in razmerje med plini v ozračju), **higiensko-zdravstvena** (izboljšanje kakovosti in ohranjanje zdravega življenjskega okolja ter blaženje škodljivih vplivov imisij), **rekreacijska** (omogočanje aktivnosti), **turistična** (zadovoljevanje potreb obiskovalcev) in **varovanje naravnih vrednot** (varovanje redkih, dragocenih, znamenitih ali drugih vrednih naravnih pojavov).

Funkcijska enota predstavlja območje z istimi funkcijami istih stopenj poudarjenosti. Prikazane so v prilogi D.

Preglednica 12: Stopnje poudarjenosti funkcij po funkcijskih enotah

FUNKCIJA	FUNKCIJSKA ENOTA											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Varovalna	3	3	3	2	3	3	2	3	1	2	3	2
Hidrološka	3	3	3	1	3	3	3	3	3	1	2	2
Biotopska	3	2	1	2	3	2	3	3	3	3	3	3
Zaščitna				1	1	1	1		1	1		1
Varovanje kulturne dediščine											2	
Lesnoproizvodna	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Pregled omejitev pri gospodarjenju

Pri gospodarjenju na posesti ni posebnih omejitev, le tam, kjer je poudarjena hidrološka funkcija, naj bi se uporabljala bioolja in neoporečni stroji. Kjer je poudarjena zaščitna funkcija, gospodarjenje ni ovirano, ukrepi za krepitev te funkcije so celo zaželeni. Tudi na območju močne poudarjenosti biotopske funkcije gospodarjenje ni posebej omejeno, niti v smislu časovne/sezonske omejitve del.

Pregled dosedanjega gospodarjenja

V preteklih letih je lastnik letno posekal povprečno 30 m³ lesa listavcev za drva za lastne potrebe.

Med leti 2007 in 2013 je posekal tudi povprečno 84 m³ lesa smreke za prodajo, od tega je bilo kar dve tretjini sanitarnega poseka, večinoma posledica lubadarja, nekaj pa vetroloma.

Preglednica 13: Posek iglavcev (smreke) med leti 2007 in 2014

Leto	Redni posek [m ³]	Sanitarni posek [m ³]	Skupaj [m ³]
2007	28,22	20,14	48,36
2008		190,58	190,6
2009		56,29	56,29
2010		32,86	32,86
2011	109,83	53,37	163,2
2012	52,59	16,66	69,25
2013		24,37	24,37
2014		14,79	14,79
SKUPAJ	190,64	409,06	599,69

Pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del

V preteklosti se gojitvena in varstvena dela niso veliko izvajala, razen poskus sadnje smreke na Strmah po napadu lubadarja. Posadilo se je okrog 100 sadik, a ker se ni izvajala obžetev, je bila uspešnost zelo majhna. Nekaj obžetve je bilo narejene spomladi 2013 na Strmah, kjer se je po lubadarju naravno nasemenila smreka.

Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave

Spremenjenost naravne drevesne sestave se določa glede na delež drevesnih vrst, ki so v naravni sestavi gozdne združbe tuje ali redko prisotne. Gozdovi na tem območju spadajo v skupino spremenjenih gozdov, kar pomeni, da je delež teh vrst med 31 in 70 %. Na tolikšen delež spremenjenosti so vplivale velike potrebe po bukovem lesu v preteklosti zaradi fužinarstva, na račun bukve pa se je močno povečal delež smreke.

Pravice in obveznosti, ki izhajajo iz posesti gozda

Pravice:

- Vsak lastnik lahko svoj gozd izkorišča, običajno za pridobivanje lesa za prodajo ali domačo uporabo. Način rabe pa je lahko omejen v gozdovih s poudarjenimi določenimi funkcijami gozda (npr. varovalna, kjer gozd varuje strme predele pred erozijo ali pa v zavarovanih območjih kot je npr. Triglavski narodni park), lahko pa je izkoriščanje dovoljeno, a se del ne sme opravljati v določenem časovnem obdobju, npr. v bližini gnezdišč ali brlogov v času gnezdenja oziroma poganjanja mladičev.
- Lastniki gozdov imajo pravico, da vplivajo na pripravo in vsebino gozdnogospodarskih načrtov, ki se izdelujejo vsakih 10 let in predpisujejo gospodarjenje z gozdom na nekem območju. Lastniki imajo pravico sodelovati pri izdelavi gozdnogojitvenih načrtov, ki so osnova za gospodarjenje s posamezno gozdno posestjo.

- Lastniki, ki se odločijo za izvedbo nekaterih gojitvenih del, so upravičeni do določenih subvencij, pridobivanje teh pa teče preko Zavoda za gozdove.
- Lastniki varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom ne plačujejo davka na katastrski dohodek od teh gozdov.
- Lastnik ima pravico z gozdnim zemljiščem prosto trgovati, pri tem pa mora upoštevati določene omejitve, ki sicer veljajo za kmetijska zemljišča. Prodajo mora odobriti upravna enota, na območju katere gozd leži, pri nakupu pa imajo prednost določeni kupci. Predkupno pravico lahko uveljavlja najprej lastnik, katerega zemljišče meji na gozd, ki se prodaja, nato pa drug lastnik, katerega gozd je najbližje gozdu, ki se prodaja. Pri nakupu varovalnega gozda ima predkupno pravico država, pri nakupu gozda s posebnim namenom pa država ali lokalna skupnost.

Dolžnosti:

- Po zakonu je vsak lastnik gozda dolžan z njim **gospodariti v skladu s predpisi in gozdnogospodarskimi načrti**. Lastnik mora gozd redno pregledovati in spremljati njegovo zdravstveno stanje. Če se stanje spremeni, je treba obvestiti revirnega gozdarja, ki bo predpisal ukrepe, ki jih je treba izvesti.
- Lastnik mora **pred izvedbo del vedno obvestiti revirnega gozdarja in pridobiti dovoljenje** Zavoda za gozdove. Zavod na osnovi pobude lastnika izda odločbo, na osnovi katere lahko lastnik izvede dela.
- Lastnik **mora dopustiti prost dostop vsem**, ki se želijo sprehajati po gozdu. Izjema so dejavnosti, ki prinašajo denar s področja turizma in rekreacije. Pregarjanje in nadlegovanje sprehajalcev ni dovoljeno. Prav tako mora lastnik dopustiti v gozdu rekreativno nabiranje gob, plodov, prosto živečih živali, čebelarjenje in lov. Izjema je pri nabiranju plodov, če se lastnik profesionalno ukvarja z nabiranjem in prodajo plodov. V tem primeru je treba obiskovalce o tem obvestiti z oznakami v gozdu.
- Lastnik je **odgovoren tudi za na divje odložene odpadke**, če ni znan tisti, ki jih je odložil. Lastnik je dolžan odpadke odstraniti.
- Lastnik gozda je **zadolžen za vzdrževanje oznak mej svoje posesti**. Če označb mej ni mogoče najti, se mora posvetovati z mejaši. Če posvet ni uspešen, je treba za določitev mej najeti geodetsko podjetje.
- Vsako leto mora lastnik **plačati pristojbino za vzdrževanje gozdnih cest**. Pristojbina se ne plačuje za varovalne gozdove, gozdove s posebnim pomenom in gozdove brez gozdnih cest. S tem denarjem se vzdržujejo gozdne ceste po katerih poteka odvoz lesa iz gozda.

ANALIZA INTERESA LASTNIKA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOM

Zahteve po lesu

Lastnik potrebuje letno okrog 30 m³ drv in okrog 50 do 60 m³ lesa iglavcev za lastne potrebe in za investicije.

Zahteve po drugih gozdnih proizvodih

Lastnik nima zahteve po izkoriščanju drugih gozdnih dobrin.

Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo

Večino del lastnik opravi sam skupaj s sinovi. Dela je več, se udeležuje tečajev varne uporabe motorne žage in uporablja ustrezno varnostno opremo, kot so čelada z glušniki in mrežico, protiurezne sekaške hlače, zaščitni čevlji in rokavice. Pri delu uporablja dve motorni žagi znamk Husqvarna (ena tipa 455 Rancher, druga tipa 346 XP). Spravilo opravlja s traktorjem Fiat Štore 504, letnik 1985, ki ga uporablja tudi za vsa druga kmetijska opravila, in z enobobenskim 40 kN vitlom znamke Tajfun. Kjer spravilo s tem strojem ni mogoče, se opravi v okviru medsosedske pomoči.

NAČRT PRIHODNJEGA GOSPODARJENJA

Gozdnogojitveni načrt

I. načrtovalna enota: 5,35 ha

Lokacija: Spodnji Stenc.

Razmerje razvojnih faz: drogovnjak 22 %, raznodoben 78 %

Drevesna sestava: smreka 53 %, bukev 44 %, črni gaber 1 %, mali jesen, gorski javor, mokovec, jelka in ostalo 2 %

Kakovost po drevesnih vrstah: smreka Ž1 1 %, Ž2 41 %, Ž3 24 %, tehnični les 29 %, celuloza 5 %; bukev Ž2-3 5 %, prostorninski les 95 %.

Preglednica 14: Gojitveni načrt I

Negovalna enota 1		0,45 ha	75 m ³ /ha	velika nujnost ukrepanja
Stanje:	St. drogovnjak, BU 74 %, Č. GAB 12 %, SM 8 %, V. JES 3 %, M. JES 3 %; sklep pretrgan - ostanek sestaja			
Cilj:	Novo osnovan sestoj, mladje listavcev			
Ukrep:	Priprava tal na naravno nasemenitev na površini 0,26 ha			
Negovalna enota 2		0,71 ha	365 m ³ /ha	srednja nujnost ukrepanja
Stanje:	St. drogovnjak, BU 66 %, SM 30 %, M. JES 2 %, G. JAV 1 %, MOK 1 %; sklep normalen			
Cilj:	Ml. debeljak, BU 71 %, SM 25 %, M. JES 2 %, G. JAV 1 %, MOK 1 %			
Ukrep:	Redčenje, jakost 20 %, sanitarni posek			
Negovalna enota 3		4,19 ha,	370 m ³ /ha	srednja nujnost ukrepanja
Stanje:	Raznodoben gozd, SM 58 %, BU 39 %, Č. GAB 1 %, ostalo 2 %; sklep rahel			
Cilj:	Raznodoben gozd, SM 55 %, BU 41 %, Č. GAB 2 %, ostalo 3 %			
Ukrep:	Postopen posek zrelih smrek, jakost 15 %, pravočasno pospravilo slučajnih pripadkov (sanitarni posek)			

II. načrtovalna enota: 18,71 ha

Lokacija: V klancih, Zgornji Stenc, Lha, Ravnica, Požar, Mlake, Strme, V strmini.

Razmerje razvojnih faz: mladovje 3 %, drogovnjak 17 %, debeljak 31 %, raznodoben 49 %.

Drevesna sestava: smreka 61 %, bukev 29 %, gorski javor 4 %, veliki jesen 2 %, mokovec 1 %, macesen 1 %, rdeči bor, jelka, jerebika, trepetlika in ostalo 2 %.

Kakovost po drevesnih vrstah: smreka Ž1 2 %, Ž2 44 %, Ž3 22 %, tehnični les 26 %, celuloza 6 %; bukev Ž1-3 8 %, prostorninski les 92 %; gorski javor Ž2 5 %, Ž3 11 %, prostorninski les 84 %.

Preglednica 15: Gojitveni načrt II

Negovalna enota 1	0,63 ha	105 m ³ /ha	velika nujnost ukrepanja
Stanje:	Mladovje, BU 52 %, SM 47 %, BREZ 1 %; vrzelasto, prepletanje manjših skupinic mladja, gošče, letvenjaka in golih površin		
Cilj:	Mladje na golih površinah, drugod gošče in letvenjaki, mestoma drogovnjaki, 50 % SM, 50 % BU		
Ukrep:	Nega mladja, gošče in letvenjaka (prvo redčenje) na 0,5 ha		
Negovalna enota 2	1,29 ha	130 m ³ /ha	majhna nujnost ukrepanja
Stanje:	Ml. drogovnjak, SM 56 %, BU 21 %, G. JAV 8 %, MAC 4 %, V. JES 3 %, M. JES, VRBA, JELŠ, MOK, BREZ 8 %; sklep vrzelast. Nevarnost erozije, zaradi krčitve izpostavljenost vetru		
Cilj:	St. drogovnjak, stabilen, odpornejši na veter in erozijo; enake drevesne sestave		
Ukrep:	Osnovanje gozdnega roba, spodbujanje listavcev in grmovnic na zamočvirjenem in plazečem terenu		
Negovalna enota 3	0,71 ha,	220 m ³ /ha	srednja nujnost ukrepanja
Stanje:	Ml. drogovnjak, BU 58 %, SM 33 %, G. JAV 7 %, JER 2 %; sklep normalen		
Cilj:	St. drogovnjak, enake drevesne sestave		
Ukrep:	Izbiralno redčenje, jakost 15 %, pospravilo slučajnih pripadkov		
Negovalna enota 4	1,21 ha	305 m ³ /ha	srednja nujnost ukrepanja
Stanje:	St. drogovnjak, SM 79 %, BU 17 %, MOK 2 %, G. JAV 1 %, ostalo 1 %; sklep normalen		
Cilj:	Ml. debeljak, SM 76 %, BU 20 %, G. JAV 1 %, ostalo 3 %, ohranjanje posameznega plodonosnega drevja		
Ukrep:	Izbiralno redčenje, jakost 15 % (iglavci); pospravilo slučajnih pripadkov		

Negovalna enota 5	3,03 ha	390 m ³ /ha	velika nujnost ukrepanja
Stanje:	Ml. debeljak, SM 76 %, BU 18 %, G. JAV 4 %, MOK 1 %, ostalo 1 %; sklep rahel		
Cilj:	St. debeljak, zmanjševati delež smreke, povečati delež bukve in plemenitih listavcev; SM 72 %, BU 21 %, G. JAV 4 %, ostalo 1 %		
Ukrep:	Izbiralno redčenje, jakost 10 % (80 % smreka, 20 % listavci); pospravilo slučajnih pripadkov		
Negovalna enota 6	0,91 ha	480 m ³ /ha	srednja nujnost ukrepanja
Stanje:	Ml. debeljak, BU 69 %, SM 26 %, MOK 3 %, G. JAV 1 %, JEL 1 %; sklep normalen		
Cilj:	St. debeljak, BU 70 %, SM 25 %, ostalo 5 %		
Ukrep:	Izbiralno redčenje, jakost 15 % (listavci)		
Negovalna enota 7	1,78 ha	520 m ³ /ha	velika nujnost ukrepanja
Stanje:	St. debeljak, SM 85 %, BU 12 %, G. JAV 3 %, sklep normalen		
Cilj:	Pomlajenec		
Ukrep:	Odpiranje posameznih pomladitvenih jeder, svetlitvene sečnje, jakost 15 % (iglavci)		
Negovalna enota 8	7,43 ha	360 m ³ /ha	srednja nujnost ukrepanja
Stanje:	Raznodoben gozd, SM 52 %, BU 31 %, G. JAV 5 %, V. JES 4 %, MAC 2 %, R. BOR 2 %, MOK 2 %, TREP, MAKL, JER, JELŠ 2 %, sklep normalen		
Cilj:	Raznodoben gozd, ohranjati delež listavcev, povečati delež plemenitih listavcev		
Ukrep:	Izbiralno redčenje, jakost 10 % (40 % iglavcev, 60 % listavcev)		
Negovalna enota 9	1,73 ha	170 m ³ /ha	velika nujnost ukrepanja
Stanje:	Raznodoben gozd, SM 51 %, BU 41 %, G. JAV 8 %; sklep pretrgan- ostanek sestoja (posledica lubadarja in vetroloma)		
Cilj:	Pomladitvena jedra naravnega mladja, 50 % smreka, 50 % listavcev		
Ukrep:	Obžetev, kjer se že pojavlja mladje (0,5 ha)		

Načrtovan letni posek

V preglednici je prikazan 10-letni načrtovan posek. Letni posek tako znaša povprečno 30 m³ listavcev in 65 m³ iglavcev.

Preglednica 16: Načrtovan 10-letni posek po negovalnih enotah

NEGOVALNA ENOTA	POSEK [m ³]		
	IGLAVCI	LISTAVCI	SKUPAJ
I/1	0	0	0
I/2	15	36	52
I/3	231	0	231
II/1	0	0	0
II/2	0	0	0
II/3	8	16	24
II/4	56	0	56
II/5	95	24	119
II/6	0	66	66
II/7	139	0	139
II/8	106	159	265
II/9	0	0	0
SKUPAJ	651	300	951

Odpiranje gozdov s cestami in vlakami

V prihodnje bi bilo potrebno zgraditi še nekaj krajših odsekov vlak v skupni dolžini 240 m, medtem ko V strmini in na Spodnjem Stencu ostaja bolj zaprto. V Strmini so nakloni preveliki, teren je primeren le za spravilo z žičnico, na Spodnjem Stencu pa je tudi precej skalovito in veliko možnosti ni.

Odprtost gozda z vlakami bi se z izgradnjo predvidenih vlak povečala na 155 m/ha.

EKONOMSKI DEL NAČRTA

Preglednica 17: Stroški poseka in spravila

Bruto posek [m ³]	951
Stroški poseka in spravila [€/m ³]	6,72
Stroški [€]	6393

Preglednica 18: Stroški prevoza goli

Bruto masa [m ³]	Neto masa [m ³]	Cena prevoza [€/m ³]	Stroški [€]
300	264	5,00	1322

Preglednica 19: Stroški izvedbe negovalnih del

	Negovalna enota	Površina [ha]	Delež sofinanciranja [%]	Vrednost del [€/ha]	Vrednost del [€]	Vrednost sofinanciranja [€]	Strošek lastnika [€]
Priprava tal	I/1	0,26	30	250	65,0	19,5	45,5
Nega gošče	II/1	0,50	40	585	292,5	117,0	175,5
Obžetev	II/9	0,50	40	500	250,0	100,0	150,0
SKUPAJ		1,26			607,5	236,5	371,0

Preglednica 20: Stroški gradnje in vzdrževanja vlak

Vrsta dela	Cena dela [€/m]	Dolžina [m]	Strošek [€]
Gradnja vlak	5,5	240	1320
Vzdrževanje vlak	0	0	0
SKUPAJ			1320

Preglednica 21: Fiskalne obremenitve

	Katastrski dohodek [€]	Delež obremenitve [%]	Višina obremenitve [€]
Davek od katastrskega dohodka	1557	10,0	156
Pristojbina za gozdne ceste	1557	14,7	229
SKUPAJ			385

Preglednica 22: Prihodek od prodaje lesa iglavcev

	Ž1	Ž2	Ž3	Embalaža	Celuloza	SKUPAJ
Bruto posek [m ³]	11	279	151	72	139	651
Neto posek [m ³]	9	237	128	61	118	553
Cena lesa [€/m ³]	90,0	80,0	63,0	50,0	25,0	
Prihodek [€]	831	18964	8062	3054	2944	33855

Preglednica 23: Čisto donos v 10 letih

	[€]	SKUPAJ [€]
STROŠKI		
Posek in spravilo	6393	
Prevoz goli	1322	
Nega	371	
Gradnja in vzdrževanje vlak	1320	
Fiskalne obremenitve	385	9790
PRIHODKI		
Prodaja lesa iglavcev	33855	33855
ČISTI DONOS		24065

ANALIZA ALTERNATIVNIH MOŽNOSTI GOSPODARJENJA

Priprava različnih scenarijev

Če bi lastniku oziroma njegovim sinovom v prihodnje kmetija predstavljala osnovne prihodke bi bilo smiselno, glede na visok delež gozda na posesti, lesu dodati dodano vrednost z razžagovanjem hlodovine. To bi lahko opravljali v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji. Glede na relativno nizko kapaciteto lastnega lesa in dejstvo, da to ne bi bila glavna dejavnost na kmetiji, bi zadostovala manjša tračna žaga, s katero bi lahko razžagal ves svoj les iglavcev, deloma pa bi kapaciteto žage dopolnil z uslugami drugim strankam. Zaradi pomanjkanja in slabega stanja mlajših razvojnih faz in težav s stabilnostjo sestojev ne bi povečevali etata v primerjavi s sedanjim gojitvenim načrtom.

Preglednica 24: Stroški prevoza goli in žagovcev smreke – alternativna možnost

	Bruto masa [m ³]	Neto masa [m ³]	Cena prevoza [€/m ³]	Stroški [€]
Listavci	300	264	5,0	1321,51
Iglavci	210	179	5,0	894,14
SKUPAJ	511	443		2215,65

Preglednica 25: Stroški predelave na žagi – alternativna možnost

Bruto posek [m ³]	440,3
Neto posek [m ³]	374,3
Cena predelave [€/m ³]	30,0
Stroški [€]	11227,60

Preglednica 26: Prihodek od prodaje okroglega lesa in desk – alternativna možnost

	Ž1	Ž2	Ž3	Embalaža	Celuloza	SKUPAJ
Bruto posek [m ³]	11	279	151	72	139	651
Neto posek [m ³]	9	237	128	61	118	553
Cena lesa [€/m ³]				50,0	25,0	
Prihodek od prodaje lesa [€]	0,00	0,00	0,00	3054	2944	5998
Izkoristek na žagi [%]	70	70	70			
Količina desk [m ³]	6	166	90			262
Cena desk [€/m ³]	175,0	175,0	175,0			
Prihodek od prodaje desk [€]	1131	29039	15675	0,00	0,00	45846
Prihodek skupaj [€]						51844

Preglednica 27: Čisti donos v 10 letih – alternativna možnost

	[€]	SKUPAJ [€]
STROŠKI		
Posek in spravilo	6393	
Prevoz goli in žagovcev smreke	2216	
Predelava na žagi	11228	
Nega	371	
Gradnja in vzdrževanje vlak	1320	
Fiskalne obremenitve	385	21912
PRIHODKI		
Prodaja lesa iglavcev	33855	51844
ČISTI DONOS		29932

Celovita analiza tveganj

Največje tveganje pri gospodarjenju predstavljajo naravni dejavniki. Iglavce ogroža lubadar, ki je že v preteklih letih povzročal škodo, zato tudi velik delež sanitarnih sečenj. Pri pojavi lubadarja je pomembno pravočasno ukrepanje, torej čim hitrejši posek obolelih dreves in tudi še zdravih dreves, ki obkrožajo obolela. Kljub temu da okoliška drevesa še izgledajo zdrava, obstaja velika verjetnost, da so že napadena. Znaki, po katerih prepoznamo potencialno napadeno drevje je osuta krošnja, drobne luknjice v lubju, smoljenje. Smernice glede razdalje od napadenega drevesa, do katere je smiselno preventivno posekati še ostale iglavce, da zaustavimo širjenje lubadarja, so različne. Lahko le najbližja drevesa, ali pa vsa drevesa oddaljena od obolelega do ene drevesne višine. Vsekakor pa je smiselno odstraniti vsaj tista, katere krošnje se še stikajo z obolelim drevesom. Predvsem pa je dolgoročno pomembno, da ohranjamo primerno mešanost drevesnih vrst. Večji kot je delež listavcev, lažje omejujemo in kontroliramo razvoj in širjenje lubadarja. Težava z lubadarjem obstaja tudi v povezavi z drugimi dejavniki. Če drevje prizadene veter ali žled in je to poškodovano, se močno poveča verjetnost, da ga bo napadel še lubadar, kot tudi druge bolezni.

Veter predstavlja tveganje predvsem tam, kjer so površine bolj odprte. To se je že pokazalo na Strmah, kjer se je pred leti zaradi večjega poseka po lubadarju ustvarila večja vrzel, čez čas pa je veter že podiral posamezna robna drevesa. Stabilnost sestojev se močno zmanjša, ko posegamo vanje z veliko intenziteto v kratkem času. Zato obstaja novo tveganje ob novo ustvarjeni krčitvi gozda za potrebe daljnovoda v Mlakah in v Klancih. Drevje na robovih gozda, ob travnikih, je navadno bolj košato, vejnato, s tem manjše kakovosti za gospodarsko rabo, a zato toliko bolj stabilno. Primerno razmerje med višino drevesa in dolžino krošnje je lahko ključno, poleg seveda globine tal, koreninskega sistema drevja in drugih dejavnikov. Po krčitvi pa se ustvari nov gozdni rob, drevje, ki je bilo prej v središču sestoja in je bilo manj izpostavljeno vetru, tako kar naenkrat postane graditelj gozdnega roba in je bolj izpostavljen vetru, na kar pa ni prilagojeno. Zato je pomembno, da postopoma ustvarjamo stabilnejši gozdni rob, pri čemer je zaželeno, da se višina rastja postopoma povečuje vse od nižjega grmovja prav na robu, pa do visoka drevja v notranjosti.

Pri tem je zaželeno tudi, da se ohranja plodonosno drevje in predvsem grmovje, saj s tem do neke mere skrbimo za prostoživeče živali in jih vsaj deloma morda odvrnemo od škode na mladovju. Srnjad in jelenjad je tu kar številčno prisotna, zato je na določenih mestih smiselno tudi uporabiti razne zaščitne ukrepe, če želimo uspešno pomlajevanje sestojev.

Poleg vetra je predvsem na območju krčitev tudi nevarnost erozije. Gre za strm teren z veliko tekoče vode v več manjših potokih. Prvi znaki erozije so se pokazali kmalu po nastali krčitvi jeseni 2013, ko je bilo deževje obilno. Tudi že v preteklosti je v Mlakah del terena odnesel plaz. V prihodnje to lahko pomeni tveganje, če se ne bo primerno vzdrževalo propustov, čistilo struge in morda vsaj na nekaterih delih spodbujalo grmovnic, ki lahko bistveno pripomorejo k utrjevanju terena, niso pa moteči za daljnovod.

Eno od tveganj predstavlja tudi žled. Pri tem smo bolj nemočni, saj praviloma poškoduje vse vrste drevja. Listavcem lahko lomi posamezne dele krošenj ali pa cela drevesa, iglavcem pa pogosto lomi vrhove. Na vrednosti s tem ne izgubimo veliko, saj je vrh najmanj vreden del debla, a predstavlja nadaljnje tveganje če tako drevo pustimo v sestoji (lubadar, bolezni). Kako povečati stabilnost proti žledu je težko reči, na splošno pa velja, da bolj kot je stanje podobno naravnemu, bolj bo sestoj odporen na naravne dejavnike.

DODATNE INFORMACIJE

Na koga se obrniti, če želim sekati v svojem gozdu?

Če želi lastnik sekati v svojem gozdu, se mora obrniti na pristojno krajevno enoto Zavoda za gozdove Slovenije, v tem primeru KE Bohinj, Grajska 10, 4264 Bohinjska Bistrica.

Revirni gozdar ob prisotnosti lastnika gozda odkaže drevje za posek in izda odločbo. Lastnik je pri odkazilu odgovoren za prikaz meje njegovih parcel. Po končanem delu pa je dolžan revirnega gozdarja obvestiti o končanem delu.

Prav tako se je na revirnega gozdarja potrebno obrniti tudi v primeru izvajanja negovalnih in varstvenih del, za kar se prav tako izda odločba, in tudi gradnja gozdnih prometnic (tudi vlak), poteka v sodelovanju s krajevno enoto ZGS.

Če želimo izvesti krčitev gozda, tudi če gre za krčitev v kmetijske namene (kjer je včasih že bil pašnik), pa moramo vlogo za krčitev podati na območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije, v tem primeru OE Bled, Ljubljanska 19, 4260 Bled.

Krojenje lesa

Bistvena razlika med krojenje lesa iglavcev in listavcev je v tem, da iglavce krojimo po dolžini, listavce pa po kakovosti. Pri iglavcih krojimo osnovne dolžine, v Sloveniji je to po navadi 4 m, oziroma mnogokratnike tega (8 m, 12 m). Temu dodajamo še nadmero, s katero ščitimo osnovno dolžino hloda pred poškodbami. Po veljavnih standardih velja, da je potrebne 1-2 cm nadmere na tekoči meter osnovne dolžine, oziroma najmanj 5 in največ 20 cm. Večje ali manjše nadmere predstavljajo vrednostno izgubo. Vrh odrežemo pri 8 do 10 cm premera. Pomemben je vpliv korenovca, pri katerem se pogosto nahajajo napake kot so trohnoba, gniloba, kolesivost, zverženost vlaken, in se nahajajo v prvih metrih debla. Če tako napako izločimo in prvi del korenovca odžagamo proč, lahko bistveno povečamo vrednost prvega, najdebelejšega sortimenta. Pomembno je poznati tudi mejo med hlodovino in tehničnim lesom, saj je med njima velika cenovna razlika. Najmanjši premer na tanjšem koncu hloda je po standardu 21 cm.

Krojenje listavcev je zahtevnejše, kriterij tu ni dolžina ampak kakovost. Pomembno je poznavanje napak, cen lesa in potreb kupca. Na splošno pa velja, tudi za iglavce, da je pomembno vnaprej vedeti, kdo bo naš kupec, kakšne sortimente potrebuje in kakšne ima standarde glede napak in dolžin. Tako je tudi pri iglavcih smiselno krojenje prilagoditi na nestandardne dolžine, če vemo, da naš kupec proizvaja na primer plošče, dolge 3 m, torej bodo primernejši 6 m dolgi hlodi kot pa 4 m.

Izvajanje varstvenih del

Za izvajanje varstvenih del v svojem gozdu se moramo prav tako obrniti na revirnega gozdarja. Tudi za ta dela se namreč izda odločba, lastnik pa je upravičen tudi do sofinanciranja s strani države. V celoti je s strani države financirana nabava, polaganje in izdelava kontrolnih in lovnihi nastav in lovnihi pasti za podlubnike, gozdna higiena ter izvedba protipožarnih ukrepov v požarno ogroženih gozdovih. Gozdna higiena pomeni pospravo polomljenih, svežih vrhov iglavcev po ujmi, s čimer želimo preprečiti pojav lubadarja, tudi če ne izvedemo poseka polomljenih dreves.

Poleg varstva pred požari, škodljivci in boleznimi obstaja še varstvo pred divjadjo. Pri tem ščitimo mlajše razvojne faze pred objedanjem, obgrizanjem in lupljenjem. Mladje lahko ščitimo individualno s količenjem, z mrežo ali s tulci (za različne drevesne vrste so primerni različni tulci), ter s premazi vršičkov ali pa kolektivno z ograjami. Pristojni revirni gozdar presodi, kateri način je v konkretnem primeru cenejši, kakšni tulci so primerni glede na teren in drevesne vrste, ki jih ščitimo, lastniku izda odločbo in tudi obračuna višino subvencije. Poleg tega da je lastnik upravičen do določenega deleža subvencij, brezplačno prejme tudi material (tulce, premaze, mreže). Starejše razvojne faze mladovja in drogovnjaka lahko ščitimo tudi s premazi debel.

PRILOGE

Priloga E: Seznam izvajalcev del in odkupovalcev lesa

IZVAJALEC			REGISTRIRANA DEJAVNOST
DELAM ZATE d.o.o.	Jamnik 7	4201 Zgornja Besnica	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
HOSTAR d.o.o.	Rodine 20C	4274 Žirovnica	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
Jelendol Gozd, d.o.o.	Jelendol 9	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
JOŽE KAVAR S.P.	Čevljarska ulica 2	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
KGZ GOZD Bled, z.o.o.	Za Žago 1A	4260 Bled	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
KOŠUTA d.o.o.	Cerkvena ulica 5	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
MARJAN MEGLIČ S.P.	Grahovše 19	4290 Tržič	Gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti
Andrej Klančar s.p.	Koprivnik v Bohinju 4	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
BBA, Aleksander Žvan s.p.	Srednja vas v Bohinju 78	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
DAVID KOVAČIČ - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Gorjuše 42A	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
DOMEN ZALOKAR S.P.	Koprivnik v Bohinju 3	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
DOMINIK ROŽIČ S.P.	Brod 12A	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
GG Bled d.o.o.	Ljubljanska cesta 19	4260 Bled	Sečnja
GREGOR GRMEK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 52	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
JAKA BEZNIK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Gorjuše 71	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
MAGU GREGOR REPINC S.P.	Vodnikova cesta 7	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
Marko Godec s.p.	Pod Rebrom 15	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
MARKO SOKLIČ - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Podjelje 9	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
MIRAN SODJA S.P.	Jereka 7	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
MITJA ŽNIDAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Stara Fužina 66	4265 Bohinjsko jezero	Sečnja
NEJC DOBRAVEC - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Srednja vas v Bohinju 45	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
ROMAN LIČEF - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 71	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

IZVAJALEC			REGISTRIRANA DEJAVNOST
SJ UROŠ SODJA S.P.	Stara Fužina 174A	4265 Bohinjsko jezero	Sečnja
SK Servis d.o.o.	Grajska ulica 10	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
SLAVKO BEZNIK S.P.	Bohinjska Češnjica 78	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
ŠTEFAN MLAKAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Bohinjska Češnjica 52	4267 Srednja vas v Bohinju	Sečnja
TU-LAZAREVIĆ d.o.o.	Prečna ulica 3	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
VALENTIN KUNČIČ – NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Gorjuše 11	4264 Bohinjska Bistrica	Sečnja
ANDREJ OGRIN S.P.	Grajska ulica 33	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
BOŠTJAN STARE S.P.	Podjelje 12	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
DAMIJAN KOROŠEC - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 59	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
DAVID KUTNJAK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Nemški Rovt 12	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
GAŠPER MLAKAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Bohinjska Češnjica 52	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
IGOR KOROŠEC - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Podjelje 6	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
IVO MIKELJ - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 34	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
JURE ZUPANČIČ S.P.	Stara Fužina 156	4265 Bohinjsko jezero	Storitve za gozdarstvo
MARTIN ŽMITEK S.P.	Polje 28	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
MATIJA CERKOVNIK S.P.	Mencingerjeva ulica 28	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
MATJAŽ STARE S.P.	Prečna ulica 3	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
MILAN STARE - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Koprivnik v Bohinju 57	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
Nejc Zaveršnik s.p.	Srednja vas v Bohinju 126	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo
S.B.O. RAJKO BEZNIK S.P.	Koprivnik v Bohinju 33	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

IZVAJALEC			REGISTRIRANA DEJAVNOST
VILI REŽEK - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Kamnje 18	4264 Bohinjska Bistrica	Storitve za gozdarstvo
ZDRAVKO CESAR - NOSILEC DOPOLNILNE DEJAVNOSTI NA KMETIJI	Srednja vas v Bohinju 106	4267 Srednja vas v Bohinju	Storitve za gozdarstvo

ODKUP LESA		
GG Bled d.o.o.	Ljubljanska cesta 19	4260 Bled
MEGALES d.o.o.	Strahinj 120	4202 Naklo
LIP BOHINJ, d.o.o.	Ulica Tomaža Godca 5	4264 Bohinjska Bistrica
KGZ GOZD BLED, z.o.o.	Za žago 1a	4260 Bled

Priloga F: Tablice za določanje volumna okroglega lesa

	dolžine hlodov [m]										dolžine hlodov [m]								
premer [cm]	2	3	4	5	6	7	8	9	10	premer [cm]	2	3	4	5	6	7	8	9	10
10	0,02	0,02	0,03	0,04	0,05	0,05	0,06	0,07	0,08	51	0,41	0,61	0,82	1,02	1,23	1,43	1,63	1,84	2,04
11	0,02	0,03	0,04	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,09	52	0,42	0,64	0,85	1,06	1,27	1,49	1,7	1,91	2,12
12	0,02	0,03	0,05	0,06	0,07	0,08	0,09	0,1	0,11	53	0,44	0,66	0,88	1,1	1,32	1,54	1,76	1,98	2,21
13	0,03	0,04	0,05	0,07	0,08	0,09	0,11	0,12	0,13	54	0,46	0,69	0,92	1,14	1,37	1,6	1,83	2,06	2,29
14	0,03	0,05	0,06	0,08	0,09	0,11	0,12	0,14	0,15	55	0,47	0,71	0,95	1,19	1,42	1,66	1,9	2,14	2,37
15	0,04	0,05	0,07	0,09	0,11	0,12	0,14	0,16	0,18	56	0,49	0,74	0,98	1,23	1,48	1,72	1,97	2,22	2,46
16	0,04	0,06	0,08	0,1	0,12	0,14	0,16	0,18	0,2	57	0,51	0,77	1,02	1,28	1,53	1,79	2,04	2,3	2,55
17	0,05	0,07	0,09	0,11	0,14	0,16	0,18	0,2	0,23	58	0,53	0,79	1,06	1,32	1,58	1,85	2,11	2,38	2,64
18	0,05	0,08	0,1	0,13	0,15	0,18	0,2	0,23	0,25	59	0,55	0,82	1,09	1,37	1,64	1,91	2,19	2,46	2,73
19	0,06	0,09	0,11	0,14	0,17	0,2	0,23	0,26	0,28	60	0,57	0,85	1,13	1,41	1,7	1,98	2,26	2,54	2,83
20	0,06	0,09	0,13	0,16	0,19	0,22	0,25	0,28	0,31	61	0,58	0,88	1,17	1,46	1,75	2,04	2,34	2,63	2,92
21	0,07	0,1	0,14	0,17	0,21	0,24	0,28	0,31	0,35	62	0,6	0,91	1,21	1,51	1,81	2,11	2,41	2,72	3,02
22	0,08	0,11	0,15	0,19	0,23	0,27	0,3	0,34	0,38	63	0,62	0,93	1,25	1,56	1,87	2,18	2,49	2,8	3,12
23	0,08	0,12	0,17	0,21	0,25	0,29	0,33	0,37	0,42	64	0,64	0,96	1,29	1,61	1,93	2,25	2,57	2,89	3,22
24	0,09	0,14	0,18	0,23	0,27	0,32	0,36	0,41	0,45	65	0,66	0,99	1,33	1,66	1,99	2,32	2,65	2,98	3,32
25	0,1	0,15	0,2	0,25	0,29	0,34	0,39	0,44	0,49	66	0,68	1,03	1,37	1,71	2,05	2,39	2,74	3,08	3,42
26	0,11	0,16	0,21	0,27	0,32	0,37	0,42	0,48	0,53	67	0,7	1,06	1,41	1,76	2,11	2,47	2,82	3,17	3,52
27	0,11	0,17	0,23	0,29	0,34	0,4	0,46	0,52	0,57	68	0,73	1,09	1,45	1,81	2,18	2,54	2,9	3,27	3,63
28	0,12	0,18	0,25	0,31	0,37	0,43	0,49	0,55	0,62	69	0,75	1,12	1,49	1,87	2,24	2,62	2,99	3,36	3,74
29	0,13	0,2	0,26	0,33	0,4	0,46	0,53	0,59	0,66	70	0,77	1,15	1,54	1,92	2,31	2,69	3,08	3,46	3,85
30	0,14	0,21	0,28	0,35	0,42	0,49	0,57	0,64	0,71	71	0,79	1,19	1,58	1,98	2,37	2,77	3,17	3,56	3,96
31	0,15	0,23	0,3	0,38	0,45	0,53	0,6	0,68	0,75	72	0,81	1,22	1,63	2,03	2,44	2,85	3,26	3,66	4,07
32	0,16	0,24	0,32	0,4	0,48	0,56	0,64	0,72	0,8	73	0,84	1,25	1,67	2,09	2,51	2,93	3,35	3,76	4,18
33	0,17	0,26	0,34	0,43	0,51	0,6	0,68	0,77	0,85	74	0,86	1,29	1,72	2,15	2,58	3,01	3,44	3,87	4,3
34	0,18	0,27	0,36	0,45	0,54	0,64	0,73	0,82	0,91	75	0,88	1,32	1,77	2,21	2,65	3,09	3,53	3,97	4,42
35	0,19	0,29	0,38	0,48	0,58	0,67	0,77	0,87	0,96	76	0,91	1,36	1,81	2,27	2,72	3,17	3,63	4,08	4,53
36	0,2	0,31	0,41	0,51	0,61	0,71	0,81	0,92	1,02	77	0,93	1,4	1,86	2,33	2,79	3,26	3,72	4,19	4,65
37	0,21	0,32	0,43	0,54	0,64	0,75	0,86	0,97	1,07	78	0,96	1,43	1,91	2,39	2,87	3,34	3,82	4,3	4,78
38	0,23	0,34	0,45	0,57	0,68	0,79	0,91	1,02	1,13	79	0,98	1,47	1,96	2,45	2,94	3,43	3,92	4,41	4,9
39	0,24	0,36	0,48	0,6	0,72	0,84	0,96	1,07	1,19	80	1	1,51	2,01	2,51	3,01	3,52	4,02	4,52	5,02
40	0,25	0,38	0,5	0,63	0,75	0,88	1	1,13	1,26	81	1,03	1,55	2,06	2,58	3,09	3,61	4,12	4,64	5,15
41	0,26	0,4	0,53	0,66	0,79	0,92	1,06	1,19	1,32	82	1,06	1,58	2,11	2,64	3,17	3,69	4,22	4,75	5,28
42	0,28	0,42	0,55	0,69	0,83	0,97	1,11	1,25	1,38	83	1,08	1,62	2,16	2,7	3,24	3,79	4,33	4,87	5,41
43	0,29	0,44	0,58	0,73	0,87	1,02	1,16	1,31	1,45	84	1,11	1,66	2,22	2,77	3,32	3,88	4,43	4,99	5,54
44	0,3	0,46	0,61	0,76	0,91	1,06	1,22	1,37	1,52	85	1,13	1,7	2,27	2,84	3,4	3,97	4,54	5,1	5,67
45	0,32	0,48	0,64	0,79	0,95	1,11	1,27	1,43	1,59	86	1,16	1,74	2,32	2,9	3,48	4,06	4,64	5,23	5,81
46	0,33	0,5	0,66	0,83	1	1,16	1,33	1,49	1,66	87	1,19	1,78	2,38	2,97	3,56	4,16	4,75	5,35	5,94
47	0,35	0,52	0,69	0,87	1,04	1,21	1,39	1,56	1,73	88	1,22	1,82	2,43	3,04	3,65	4,26	4,86	5,47	6,08
48	0,36	0,54	0,72	0,9	1,09	1,27	1,45	1,63	1,81	89	1,24	1,87	2,49	3,11	3,73	4,35	4,97	5,6	6,22
49	0,38	0,57	0,75	0,94	1,13	1,32	1,51	1,7	1,88	90	1,27	1,91	2,54	3,18	3,82	4,45	5,09	5,72	6,36
50	0,39	0,59	0,79	0,98	1,18	1,37	1,57	1,77	1,96										

Priloga G: Evidenca gospodarjenja

[illegible]

Priloga G: Vprašalnik drugega sklopa

SPOL: M Ž

STAROST: _____ let

POVRŠINA GOZDA NA VAŠI POSESTI: _____ ha

VSEBINA	OCENITE PRIMERNOST PRIKAZA VSEBINE V POSAMEZNEM NAČRTU (1-neprimerno, 5-zelo primerno)					BI VKLJUČILI TO VSEBINO V SVOJ NAČRT?		
KAZALO	C	1	2	3	4	5	DA	NE
ANALIZA STANJA GOZDNE POSESTI								
Lokacija posesti in posameznih parcel	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
Seznam parcel in njihove velikosti	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
Lesna zaloga in letni prirastek	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
Stanje sestojev	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
Rastišča	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

VSEBINA	OCENITE PRIMERNOST PRIKAZA VSEBINE V POSAMEZNEM NAČRTU (1-neprimerno, 5-zelo primerno)					BI VKLJUČILI TO VSEBINO V SVOJ NAČRT?		
Odprtost gozda s cestami in vlakami	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
Funkcije gozda	C	1	2	3	4	5	DA	NE
Pregled omejitev pri gospodarjenju	A, B	1	2	3	4	5	DA	NE
	C	1	2	3	4	5		
Pregled dosedanjega gospodarjenja	C	1	2	3	4	5	DA	NE
Pregled opravljenih gojitvenih in varstvenih del	C	1	2	3	4	5	DA	NE
Ocena spremenjenosti naravne drevesne sestave	B	1	2	3	4	5	DA	NE
	C	1	2	3	4	5		
Pravice in obveznosti, ki izhajajo iz posesti gozda	B, C	1	2	3	4	5	DA	NE
ANALIZA INTERESA LASTNIKA PRI GOSPODARJENJU Z GOZDOM								
Zahteve po lesu	A, B, C	1	2	3	4	5	DA	NE
Zahteve po drugih gozdnih proizvodih	A, B, C	1	2	3	4	5	DA	NE
Usposobljenost, opremljenost in pripravljenost za delo	A, B, C	1	2	3	4	5	DA	NE
NAČRT PRIHODNJEGA GOSPODARJENJA								
Gozdnogojitveni načrt	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

VSEBINA	OCENITE PRIMERNOST PRIKAZA VSEBINE V POSAMEZNEM NAČRTU (1-neprimerno, 5-zelo primerno)					BI VKLJUČILI TO VSEBINO V SVOJ NAČRT?		
Načrtovan letni posek	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B, C	1	2	3	4	5		
Odpiranje gozdov s cestami in vlakami	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
EKONOMSKI DEL NAČRTA								
Zelo okvirno vrednotenje (okvirni stroški poseka, spravila)	A	1	2	3	4	5	DA	NE
Okvirno vrednotenje (okvirna donosnost)	B	1	2	3	4	5	DA	NE
Natančni izračuni stroškov vezanih na posest	C	1	2	3	4	5	DA	NE
ANALIZA ALTERNATIVNIH MOŽNOSTI GOSPODARJENJA								
Priprava različnih scenarijev	B	1	2	3	4	5	DA	NE
	C	1	2	3	4	5		
Celovita analiza tveganj	C	1	2	3	4	5	DA	NE
DODATNE INFORMACIJE								
O tem, na koga se obrnem, če želim sekati v svojem gozdu	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
O krojenju lesa	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		

Se nadaljuje

Nadaljevanje preglednice

VSEBINA	OCENITE PRIMERNOST PRIKAZA VSEBINE V POSAMEZNEM NAČRTU (1-neprimerno, 5-zelo primerno)					BI VKLJUČILI TO VSEBINO V SVOJ NAČRT?		
O varstvenih delih	C	1	2	3	4	5	DA	NE
PRILOGE								
Karta parcel	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B, C	1	2	3	4	5		
Karta načrtovalnih/negovalnih enot	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
Karta prometnic	A	1	2	3	4	5	DA	NE
	B	1	2	3	4	5		
	C	1	2	3	4	5		
Karta funkcij	C	1	2	3	4	5	DA	NE
Seznam izvajalcev del in odkupovalcev lesa	B, C	1	2	3	4	5	DA	NE
Tablice za določanje volumna okroglega lesa	C	1	2	3	4	5	DA	NE
Evidenca gospodarjenja	A, B, C	1	2	3	4	5	DA	NE

Kako bi ocenili posamezen načrt kot celoto z oceno od 1 do 10 (10 pomeni zelo dobro)?

A	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
B	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
C	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Kateri načrt bi izbrali za svojo posest, če bi se morali odločiti za enega od teh treh?

A B C

Bi želeli imeti tak načrt za svojo gozdno posest?

DA NE

Vaš komentar, mnenje, predlog...
